ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

2006

ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ, ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

2007

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան 3

Ֆինանսական համակարգի վերահսկողությունը և կարգավորումը 6

Ֆինանսական համակարգի կարգավորման դաշտի փոփոխությունները 16

Վերահսկողությունը 2006 թվականին 30

Կադրերի վերապատրաստումը և համագործակցությունը այլ երկրների վերահսկողների հետ 33

ՀՀ ֆինանսական համակարգը 2006 թվականին

ՀՀ բանկային համակարգը 35

Ընդհանուր դրույթներ 35

Բանկային համակարգի կապիտալը 37

Բանկային համակարգի պարտավորությունները 39

Բանկային համակարգի ակտիվները 43

Բանկային համակարգի ֆինանսական արդյունքները 49

Բանկային համակարգի ֆինանսական ռիսկերը 52

ՀՀ ֆինանսական շուկայի այլ մասնակիցներ 57

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունները 57

ՀՀ ապահովագրական շուկան 58

ՀՀ արժեթղթերի շուկան 59

ՀՀ տարածքում գործող գրավատները 61

Արտարժույթի առք ու վաճառքի փոխանակման կետերը և արժութային դիլերները ... 61

Դրամական փոխանցումներ և վճարային գործիքներ ու վճարահաշվարկային փաստաթղթերի պրոցեսինգ և քլիրինգ իրականացնող կազմակերպություններ 62

Վճարահաշվարկային համակարգ 64

Վերահսկողության զարգացման հեռանկարները 68

Հավելվածներ 75

ՆԱԽԱԲԱՆ

2006 թվականի հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկը ստանձնեց Հայաստանի ֆինանսական հատվածի կարգավորումն ու վերահսկողությունը: Աշխարհում ֆինանսական համակարգի զարգացումներին բնորոշ են բանկային, ապահովագրական և արժեթղթերով գործունեությունների մերձեցման միտումները: Միասնական վերահսկողական մարմնի ստեղծման հիմնական դրդապատճառը ֆինանսական շուկայում ընդհանուր ռիսկերի վերահսկումն էր: Արդիական խնդիր էր դարձել ֆինանսական շուկայի զարգացման միտումների համալիր վերահսկողությունը, ֆինանսական շուկայի տարբեր հատվածներին բնորոշ ռիսկերի գնահատումը, ինչպես նաև ընդհանուր ֆինանսական համակարգի զարգացումների վրա առանձին ֆինանսական շուկաներում, ինստիտուտներում և ենթակառուցվածքներում ծագող ռիսկերի ազդեցության գնահատումը:

Ներկայումս բանկային ակտիվների մեծությունը կազմում է ֆինանսական համակարգի համընդհանուր ակտիվների մեծության մոտ 93%-ը: Սակայն էապես կարևորվում է նաև ոչ բանկ ֆինանսական ինստիտուտների (առավելապես ապահովագրության և արժեթղթերի շուկաների)՝ բանկային համակարգին համահունչ զարգացումների նախադրյալների ստեղծումը: Կարգավորման և վերահսկողության հետագա զարգացման հեռանկարների տեսանկյունից 2006 թվականին Կենտրոնական բանկի կարևորագույն շեշտադրումը եղել է ապահովագրության և արժեթղթերի շուկաների զարգացման քաղաքականության վերաիմաստավորումը: Մշակվել են ՀՀ-ում ապահովագրության և արժեթղթերի շուկաների զարգացման հայեցակարգային մոտեցումներ, որոնք իրենց արտացոլումն են գտել նաև «Ապահովագրության մասին» և «Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման մասին» ՀՀ օրենքներում կատարված փոփոխություններում: Իր հերթին, նշված հայեցակարգային մոտեցումների հիման վրա ձևավորվում են նաև ապահովագրական և արժեթղթերի հատվածների կարգավորման և վերահսկողության ենթաօրենսդրական դաշտերը:

Քանի որ ներկայումս ՀՀ ֆինանսական շուկայի կարևորագույն մասնակիցներն են առևտրային բանկերը՝ տվյալ նյութում հիմնական շեշտադրումը կատարվում է բանկային համակարգի վրա:

Ընդհանուր առմամբ, 2006 թվականին մակրոտնտեսական միջավայրում դարձյալ շարունակվել են վերջին տարիներին ձևավորված կայուն զարգացման միտումները, որոնք բարենպաստ ազդեցություն են ունեցել նաև բանկային համակարգի զարգացումների վրա:

Չնայած հաշվետու տարում բանկային համակարգի ակտիվների և ՀՆԱ-ի հարաբերակցությունը չի փոփոխվել՝ կազմելով 19.8%, սակայն բանկային համակարգի կողմից տրա-

մադրված վարկերի արագընթաց աճի պայմաններում «վարկեր/ՀՆԱ» հարաբերակցությունը ավելացել է 0.3 տոկոսային կետով և կազմել 8.6%: Տնտեսության կայուն զարգացման պայմաններում ՀՀ ֆինանսական համակարգը ընդարձակման ու խոշորացման բավականաչափ ներուժ ունի, սակայն ներկայումս ֆինանսական միջնորդության մակարդակը Հայաստանի Հանրապետությունում դեռևս խիստ ցածր է:

Որպես ֆինանսական միջնորդության մակարդակի բնութագրիչ՝ տոկոսադրույքների սպրեդի համեմատաբար բարձր մակարդակը վկայում է ՀՀ ֆինանսական համակարգում անբավարար ֆինանսական միջնորդության աստիճանի մասին: Տարվա ընթացքում տոկոսադրույքների սպրեդը տատանվել է 13 տոկոսային կետի միջակայքում (Մերձբալթյան և Կենտրոնական Եվրոպայի երկրների 4 - 6 տոկոսային կետ կազմող սպրեդի նկատմամբ ՀՀ բանկերի տոկոսադրույքների սպրեդը մնում է բավականին բարձր):

Սպրեդի բարձր մակարդակը հիմնականում վարկերի բարձր պահանջարկի պայմաններում դրանց սահմանափակ առաջարկի առկայության արդյունք է: Կարևորագույն խնդիր է նաև երկարաժամկետ վարկերի պահանջարկի բավարարումը: Համակարգում երկարաժամկետ խնայողությունների շարունակական բացակայության պայմաններում երկարաժամկետ վարկավորման դեպքում կարող է առաջանալ ներգրավման-տեղաբաշխման անհամապատասխանությունից բխող իրացվելիության և տոկոսադրույքների ռիսկերով պայմանավորված խնդիրներ: Այս առումով, Կենտրոնական բանկն ակտիվ քայլեր է ձեռնարկում ապահովագրության, արժեթղթերի շուկաների, ինչպես նաև կենսաթոշակային համակարգի զարգացումների նախադրյալների ստեղծման ուղղությամբ, քանզի տնտեսությունում «երկար փողերի» ձևավորման կարևորագույն նախադրյալ է նշված ինստիտուտների կայացումը: Միաժամանակ, Կենտրոնական բանկը շարունակում է իրականացնել հիփոթեքային վարկավորման զարգացմանն ուղղված մի շարք միջոցառումներ (հիմնականում Գերմանական զարգացման բանկի հետ համատեղ):

2006 թվականին բանկային համակարգի հատկանշական դրսևորումներից են եղել ակտիվների և պարտավորությունների արժութային կառուցվածքի էական փոփոխությունները.

- դրամային ակտիվների տեսակարար կշիռը աճել է 9.5 տոկոսային կետով և կազմել ընդհանուր ակտիվների 56.9%-ը (դրամային ակտիվներն աճել են 42.9%-ով, արտարժութային ակտիվները նվազել են 2.5%-ով),
- դրամային պարտավորությունների տեսակարար կշիռը աճել է 10.8 տոկոսային կետով և կազմել ընդհանուր պարտավորությունների 44.0%-ը (դրամային պարտավորություններն աճել են 54.8%-ով, արտարժութային պարտավորությունները նվազել են 2.0%-ով):

Բանկային համակարգի կողմից տնտեսության վարկավորման ծավալները տարվա ընթացքում ավելացել է 25%-ով և տարեվերջին կազմել 230 մլրդ դրամ: Տնտեսության գրեթե բոլոր ճյուղերում արձանագրվել է վարկային ներդրումների աճ, ընդ որում՝ պահպանվել են տնտեսության ճյուղերի վարկավորման՝ նախորդ տարի դրսևորված սեզոնայնությունները: 2006 թվականին ամենաբարձրը հիփոթեքային վարկավորման աճի տեմպն էր (114% աճ): Ինչպես և վերջին տարիներին, ամենամեծ ծավալային աճը ապահովել են սպառողական վարկերը, որին նպաստել է նաև 2006 թվականին բնակչության զուտ տնօրինվող եկամտի 19% աճը:

2006 թվականին անվանական ՀՆԱ աճին հիմնականում նպաստել են շինարարության ճյուղը և ծառայությունների ոլորտը: Չնայած շինարարության աճը հիմնականում ապահովվել է ոչ թե բանկային համակարգի վարկավորման, այլ մասնավոր հատվածի կողմից ֆինանսավորված շինարարության ծավալների աճի հաշվին, այնուամենայնիվ շինարարության ոլորտում թողարկման իրական աճը կազմել է 37%, որին զուգահեռ, բանկային համակարգի կողմից ճյուղի վարկավորումն ավելացել է 47%-ով:

Չաշխատող ակտիվների տեսակարար կշիռը տարեվերջին կազմել է ընդհանուրի ընդամենը 2.4%-ը, որի 66%-ը հսկվող դասի ակտիվներն են: Տարվա ընթացքում իրականացված զուտ մասհանումների տեսակարար կշիռը ընդհանուր ակտիվներում կազմել է ընդամենը 0.4%՝ վկայելով ՀՀ բանկային համակարգում վարկային ռիսկի ցածր մակարդակի մասին:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

Ֆինանսական վերահսկողություն իրականացնող և վերահսկողական գործընթացին աջակցող ստորաբաժանումների խնդիրներն ու գործառույթները

2006 թվականին, երբ Կենտրոնական բանկը ստանձնեց Հայաստանի ֆինանսական հատվածի կարգավորումն ու վերահսկողությունը, փոփոխություններ տեղի ունեցան նաև ՀՀ ԿԲ կառուցվածքում: Կենտրոնական բանկն իր լիազորությունների սահմաններում ապահովում է ֆինանսական համակարգի կայունության, իրացվելիության, վճարունակության, վճարահաշվարկային համակարգի անխափան գործունեության անհրաժեշտ պայմաններ: Նշված խնդիրների ապահովման շրջանակներում, 2006 թվականից ֆինանսական վերահսկողության համար պատասխանատու և վերահսկողական գործընթացին աջակցող ստորաբաժանումներ են հանդիսանում Կենտրոնական բանկի ֆինանսական վերահսկողության, ֆինանսական համակարգի քաղաքականության և վերլուծությունների, արժեթղթերի շուկայի, վիճակագրության, իրավաբանական, փոխանակման կետերի լիցենզավորման և վերահսկողության վարչությունները:

Ֆինանսական համակարգի քաղաքականության և վերլուծությունների ու Իրավաբանական վարչություններն աջակցում են ֆինանսական վերահսկողության գործընթացին՝ մեթոդաբանական, վերլուծական և իրավական առումներով: Վիճակագրության վարչությունը ԿԲ կողմից լիցենզավորված անձանցից հավաքագրում է տեղեկատվություն և ամփոփում:

Անմիջական վերահսկողություն իրականացնող վարչություններն են՝ Ֆինանսական վերահսկողության, Արժեթղթերի շուկայի, Փոխանակման կետերի լիցենզավորման և վերահսկողության:

Ֆինանսական վերահսկողության վարչության հիմնական խնդիրներն են.

- ՀՀ տարածքում գործող բանկերի, օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի, վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական ընկերությունների, գրավատների, Կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորվող այլ անձանց լիցենզավորման, դրանց տարածքային ստորաբաժանումների գրանցման (հաշվառման) աշխատանքների կազմակերպում և իրականացում,
- ՀՀ տարածքում գործող բանկերի, օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի, վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական ընկերությունների, գրավատների և Կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորվող այլ անձանց, իսկ օրենքով նախատես-

ված դեպքերում՝ նաև այլ անձանց գործունեության նկատմամբ վերահսկողության իրականացում,
- լուծարվող (ինքնալուծարվող) բանկերի և վարկային կազմակերպությունների գործունեության նկատմամբ վերահսկողության իրականացում.
- իր իրավասության սահմաններում համագործակցություն Կենտրոնական բանկի այլ ստորաբաժանումների, ՀՀ պետական կառավարման մարմինների և դրանց պաշտոնատար անձանց, ինչպես նաև այլ երկրների կենտրոնական (ազգային) բանկերի, ֆինանսական վերահսկողության բնագավառում համապատասխան լիազորություններ ունեցող մարմինների և ֆինանսական վերահսկողության ոլորտում մասնագիտացված միջազգային կառույցների հետ:

Արժեթղթերի շուկայի վարչության հիմնական խնդիրներն են.
- ՀՀ արժեթղթերի շուկայում ներդրողների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանություն,
- արժեթղթերի շուկայում մասնագիտացված ծառայություններից օգտվող անձանց իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանություն,
- արժեթղթերի շուկայի մասնակիցների գործունեության թափանցիկության ապահովում,
- համակարգում առկա ռիսկերի բացահայտման, գնահատման և կանխարգելման միջոցով՝ արժեթղթերի արժանահավատ գնագոյացման համակարգի, արժեթղթերով գործարքների վճարահաշվարկային համակարգի և արժեթղթերի նկատմամբ սեփականության իրավունքի ամրագրման և հաշվառման (ռեեստրի վարման) համակարգի գործունեության ապահովում:

Փոխանակման կետերի լիցենզավորման և վերահսկողության վարչության հիմնական խնդիրներն են.
- ՀՀ տարածքում գործող՝ արտարժույթի առք ու վաճառք իրականացնող փոխանակման կետերի և արտարժույթի դիլերային առք ու վաճառք իրականացնող անձանց, ինչպես նաև դրանց տարածքային ստորաբաժանումների լիցենզավորման աշխատանքների կազմակերպում և իրականացում,
- ՀՀ տարածքում գործող՝ արտարժույթի առք ու վաճառք իրականացնող փոխանակման կետերի և արտարժույթի դիլերային առք ու վաճառք իրականացնող անձանց, ինչպես նաև դրանց տարածքային ստորաբաժանումների գործունեության նկատմամբ վերահսկողության իրականացում,
- իր իրավասության սահմաններում համագործակցություն Կենտրոնական բանկի այլ ստորաբաժանումների, ՀՀ պետական կառավարման մարմինների և դրանց պաշտո-

նատար անձանց, ինչպես նաև այլ երկրների կենտրոնական (ազգային) բանկերի, արժութային օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան լիազորություններ ունեցող մարմինների հետ:

Վերոնշյալ վարչությունները իրենց առջև դրված հիմնական խնդիրներից ելնելով՝ իրականացնում են իրենց իսկ կանոնադրությամբ ամրագրված գործառույթները:

Ֆինանսական վերահսկողության, Ֆինանսական համակարգի քաղաքականության և վերլուծությունների և Իրավաբանական վարչությունների ղեկավարները ԿԲ լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովի անդամներ են, որը հանդիսանում է ԿԲ նախագահի կամ խորհրդի խորհրդակցական մարմին և ունի իր իրավասությունների սահմաններում որոշում ընդունելու իրավունք:

Լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովը

ՀՀ կենտրոնական բանկի Լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովը նախագահում է Կենտրոնական բանկի նախագահը: Հանձնաժողովն իր գործունեությունն իրականացնում է նիստերի միջոցով, որոնք գումարվում են ըստ անհրաժեշտության, բայց ոչ պակաս, քան շաբաթը մեկ անգամ: Լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովը քննարկում է.

- ✓ բանկերի և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի ստեղծմանը նախնական հավանություն տալու, բանկերը և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերը գրանցելու և լիցենզավորելու,
- ✓ բանկերի մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների, ինչպես նաև օտարերկրյա բանկերի ներկայացուցչությունների գրանցման,
- ✓ մասնագիտացված անձանց, ինքնակարգավորվող կազմակերպությունների, դրանց կանոնների գրանցման,
- ✓ այլ անձանց լիցենզավորման,
- ✓ «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով և Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված «Կանոնակարգ 1-ով» նախատեսված փոփոխությունների գրանցման,
- ✓ բանկի ղեկավարների (բացառությամբ կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարների), ինչպես նաև Կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզիա ստացող այլ անձանց որակավորման և մասնագիտական համապատասխանության հարցերը,
- ✓ արժեթղթերի շուկայում մասնագիտական գործունեություն իրականացնելու որակավորման,

- ✓ արժեթղթերի գրանցման հայտարարագրի գրանցման հարցերը,
- ✓ Կենտրոնական բանկի կողմից գրանցված կամ լիցենզիա ստացած անձանց, ինչպես նաև Կենտրոնական բանկի կողմից վերահսկվող անձանց կողմից թույլ տրված խախտումները, առկայության դեպքում՝ նրանց բացատրությունները և առարկությունները, նրանց նկատմամբ պատժամիջոց կիրառելու կամ չկիրառելու նպատակահարմարությունը,
- ✓ Կենտրոնական բանկի այլ իրավական ակտերով նախատեսված այլ լիազորություններից բխող հարցեր:

Լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովի անդամներն են՝ ՀՀ ԿԲ նախագահը (հանձնաժողովի նախագահն է), ՀՀ ԿԲ նախագահի տեղակալը (հանձնաժողովի նախագահի տեղակալն է), ՀՀ ԿԲ ֆինանսական վերահսկողության վարչության պետը, ՀՀ ԿԲ ֆինանսական համակարգի քաղաքականության և վերլուծությունների վարչության պետը, ՀՀ ԿԲ իրավաբանական վարչության պետը: Հանձնաժողովի նիստերը վարում է հանձնաժողովի նախագահը, իսկ վերջինիս բացակայության դեպքում՝ հանձնաժողովի նախագահի տեղակալը:

Հանձնաժողովի նիստն իրավազոր է, եթե նիստին ներկա են հանձնաժողովի անդամների կեսից ավելին և նախագահողը: Նիստի արձանագրությունը ստորագրում են հանձնաժողովի բոլոր անդամները: Նիստի արձանագրությունը պատրաստվում է նիստի օրվան հաջորդող չորս օրվա ընթացքում: Հանձնաժողովի եզրակացությունը տրվում է բաց քվեարկության արդյունքներով՝ նիստին ներկա գտնվող անդամների ձայների 2/3-ով:

Հանձնաժողովի նիստերին լիցենզավորման և գրանցման հարցերը քննարկելիս, խորհրդակցական ձայնի իրավունքով, հանձնաժողովի նախագահողի հրավերով կարող են մասնակցել նաև նիստում քննարկվող խախտումն արձանագրած համապատասխան բաժնի ղեկավարը և աշխատակիցը, ինչպես նաև Կենտրոնական բանկի շահագրգիռ կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները: Առանձին դեպքերում հանձնաժողովի նիստին կարող են մասնակցել նաև Կենտրոնական բանկի այլ աշխատակիցներ կամ խախտում թույլ տված անձը, կամ նրա ներկայացուցիչը:

Ֆինանսական կազմակերպությունների լիցենզավորումը

Կենտրոնական բանկի կողմից բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց և ապահովագրական (բրոքերային) ընկերությունների լիցենզավորումն իրականացվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված «Բանկերի և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի գրանցումն ու լիցենզավորումը,

բանկերի մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գրանցումը, բանկերի և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի ղեկավարների որակավորումը և գրանցումը» կանոնակարգ 1-ի, «Վարկային կազմակերպությունների գրանցման ու լիցենզավորման, վարկային կազմակերպությունների մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների հաշվառման, վարկային կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերելուն համաձայնություն տալու, վարկային կազմակերպությունների ղեկավարների որակավորման կարգը, վարկային կազմակերպությունների գործունեության կանոնակարգը, վարկային կազմակերպությունների գործունեության վայրի և տեխնիկական հագեցվածության պահանջները» կանոնակարգ 13-ի, «Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման մասին» ՀՀ օրենքի, «Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման կանոնագրքի» 17-րդ բաժնի, «Ապահովագրական գործունեություն իրականացնողի լիցենզավորման, մասնաճյուղերի գրանցման և ապահովագրական գործունեություն իրականացնողի կանոնադրական կապիտալում բաժնեմաս (բաժնետոմս) կամ փայամասնակցություն ձեռք բերելու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգի» հիման վրա: Կենտրոնական բանկի կողմից այլ ֆինանսական կազմակերպությունների լիցենզավորումն իրականացվում է «Հայաստանի Հանրապետությունում գրավատնային գործունեության լիցենզավորման կարգի», «Արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնությունների լիցենզավորումը և կարգավորումը» կանոնակարգ 10-ի, «Արտարժույթի դիլերային առք ու վաճառքի գործառնությունների լիցենզավորումը և կարգավորումը» կանոնակարգ 12-ի, «Դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող կազմակերպությունների լիցենզավորումը, մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների հաշվառումը, գործունեության կարգավորումը, ղեկավարների որակավորումը» կանոնակարգ 16-ի, «Վճարային գործիքների և վճարահաշվարկային փաստաթղթերի պրոցեսինգ և քլիրինգ իրականացնող կազմակերպությունների լիցենզավորումը, մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների հաշվառումը, ղեկավարների որակավորումը» կանոնակարգ 17-ի, «Հայաստանյան վճարահաշվարկային համակարգերի ստեղծման և գործունեության իրականացման համար թույլտվության տրամադրումը» կանոնակարգ 18-ի, «Արտասահմանյան վճարահաշվարկային համակարգերում մասնակցելու թույլտվության տրամադրումը» կանոնակարգ 19-ի և «ՀՀ տարածքում արտարժույթի առուվաճառքի սակարկությունների կազմակերպման լիցենզավորումը, կարգավորումը և վերահսկողությունը» կանոնակարգ 11-ի հիման վրա:

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը հավանություն է տալիս այնպիսի ֆինանսական կազմակերպությունների հիմնադիրների միջնորդագրին, որոնց.

- ✓ հիմնադիրները չունեն վատ համբավ և քրեորեն հետապնդելի չեն,
- ✓ կապիտալում կատարված ներդրումներն ունեն օրինական ծագում,

- ✓ տնտեսական ծրագիրը իրատեսական է և բավարարում է Կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված ձևին,
- ✓ գործադիր մարմնի և ղեկավարների մասնագիտական պատրաստվածության մակարդակը բավարարում է Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված պահանջները,
- ✓ ներկայացված հիմնադիր փաստաթղթերը արժանահավատ են և չեն պարունակում կեղծ տվյալներ,
- ✓ և այլն:

Կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորված կազմակերպությունների նշանակվող կամ ընտրվող ղեկավարների թեկնածուների մասնագիտական համապատասխանության ստուգումը կատարվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովի կողմից: Որակավորման պահանջները յուրաքանչյուր տարի թարմացվում և արդիականացվում են:

Ֆինանսական կազմակերպությունների վերահսկողությունը

Կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորված ֆինանսական կազմակերպությունների փաստաթղթային (այսուհետ՝ հեռակա) վերահսկողությունը և վերստուգվող անձանց մոտ (այսուհետ՝ տեղերում) ստուգումներն իրականացվում են Ֆինանսական վերահսկողության, Արժեթղթերի շուկայի և Փոխանակման կետերի լիցենզավորման և վերահսկողության վարչությունների կողմից (առանձին դեպքերում՝ նաև ԿԲ այլ ստորաբաժանումների աջակցությամբ):

Հեռակա վերահսկողությունը իրականացվում է ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված տեղեկատվության (հաշվետվությունների և այլ տեսքով) հիման վրա:

Բանկերի նկատմամբ հեռակա վերահսկողությունն իրականացվում է «Հեռակա վերահսկողության իրականացման» ձեռնարկի կանոններին համապատասխան, որով սահմանվում են հեռակա վերահսկողության իրականացման սկզբունքներն ու մեթոդները, կանոնակարգվում հեռակա վերահսկողության գործընթացները, դրանց հաջորդականությունն ու ժամկետները, ինչպես նաև հեռակա վերահսկողության մեջ ներգրավված անձանց շրջանակը, նրանց իրավունքներն ու պարտականությունները:

Հեռակա վերահսկողության իրականացման համար, օրենքով սահմանված կարգով, ինչպես նաև ըստ «Բանկերի հաշվետվությունները, դրանց ներկայացումը և հրապարակումը» կանոնակարգ 3-ի պահանջների, վերահսկվող մարմինները Կենտրոնական բանկի վիճակագրության վարչություն են ներկայացնում հաշվետվական ձևեր՝ սահմանված բովանդակությամբ և ներկայացման ժամկետներով, որոնք, համապատասխան ստուգումներից հետո, տրամադրվում են Ֆինանսական վերահսկողության և Ֆինանսական համակարգի քաղաքա-

կանության և վերլուծությունների վարչություններին: Նշված վարչությունները վերահսկողական և վերլուծական աշխատանքներն ավելի արդյունավետ կազմակերպելու նպատակով օգտվում են նաև վարկային ռեգիստրից ստացված տեղեկատվությունից, նախորդ ժամանակաշրջաններում Կենտրոնական բանկ ներկայացված հաշվետվություններից, նախորդ և ընթացիկ ժամանակաշրջաններում բանկից ստացված գրություններից, ծանուցումներից, հեռանկարային զարգացման ծրագրերից, հրապարակված ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց կցված աուդիտորական եզրակացություններից, վերստուգվող անձանց մոտ (բանկերում) ստուգումների արդյունքներից և այլ միջոցներով ստացված տեղեկատվությունից:

Բանկերից ստացված տեղեկատվության վերլուծության արդյունքում յուրաքանչյուրի համար կազմվում են ներքին ամփոփ հաշվետվություններ, որոնցում բացահայտվում են բանկի գործունեությունը բնութագրող ցուցանիշների էական փոփոխությունները, ներկայացվում են գործունեության հիմնական միտումներն ու դրանց փոփոխությունները, նշվում են բանկի առջև ծառացած հիմնախնդիրները, գործունեության ռիսկային բնագավառները: Հեռակա վերահսկողության ընթացքում բացահայտվում են ոչ միայն բանկի ֆինանսական ցուցանիշների շարժերը, մասնավորապես՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի նորմատիվային ակտերով ամրագրված սահմանաչափերից շեղումները, այլ նաև ուսումնասիրվում են դրանց պատճառները, գնահատվում են դրանց փոփոխությունները և մշակվում համապատասխան միջոցառումների պլան՝ բացահայտված ռիսկերը կառավարելու նպատակով: Հեռակա վերահսկողությունն ուղղված է նաև բանկի սպասվող ֆինանսական վիճակի, ռիսկերի գնահատմանն ու վերլուծությանը:

Հեռակա վերահսկողության ընթացքում վերլուծության են ենթարկվում բանկերի վարկային, արտարժութային, տոկոսադրույքի, գնային, իրացվելիության ռիսկերը, որի համար կիրառվում են վարկային ռիսկի միգրացիայի մատրիցայի, VAR, դյուրացիայի, GAP մեթոդաբանությունները և ստրես - թեստերը:

Բանկերից ստացված տեղեկատվության հիման վրա, ամսական կտրվածքով հաշվարկվում է բանկերի ցուցանիշների ամփոփ գնահատականը՝ ՔԱՄԵԼՍ-ը: Ուսումնասիրելով ու վերլուծելով հաշվետվությունների հիման վրա հաշվարկված ՔԱՄԵԼՍ-ի գնահատականները, վերջինս ձևավորող ցուցանիշները, ցուցանիշների փոփոխության հիմնական պատճառներն ու միտումները՝ վերահսկողը ճշգրտում է ՔԱՄԵԼՍ-ի գնահատականները՝ համաձայն «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի ցուցանիշների ամփոփ գնահատականի (ՔԱՄԵԼՍ) հաշվարկման, հաստատման և հրապարակման կարգի»: Նախորդ ժամանակաշրջանի համեմատ ՔԱՄԵԼՍ-ի գնահատականների կտրուկ շեղումների դեպքում վերա-

հսկողի կողմից կատարվում է մանրակրկիտ վերլուծություն՝ շեղումների պատճառները բացահայտելու համար[1]:

Վարկային կազմակերպությունների հեռակա վերահսկողության իրականացման համար հիմք են հանդիսանում ըստ «Վարկային կազմակերպությունների հաշվետվությունները, դրանց ներկայացումը և հրապարակումը» կանոնակարգ 15-ի պահանջների՝ վարկային կազմակերպությունների կողմից ուղարկված հաշվետվությունները:

Գրավատների նկատմամբ հեռակա վերահսկողության իրականացման համար ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006թ. սեպտեմբերի 12-ի թիվ 534-Ն որոշմամբ ընդունվեց «Գրավատնային գործունեություն իրականացնող անձանց կողմից ներկայացվող հաշվետվությունները, դրանց ձևերը և լրացման» կարգը, համաձայն որի՝ գրավատների կողմից ՀՀ կենտրոնական բանկ են ներկայացվում ամսական և եռամսյակային հաշվետվություններ: Գրավատների կողմից ՀՀ կենտրոնական բանկ են ներկայացվում նաև տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններ:

Արտարժույթի փոխանակման կետերի նկատմամբ հեռակա վերահսկողության իրականացման համար հիմք են հանդիսանում փոխանակման կետերի կողմից ներկայացվող հաշվետվությունները, ինչպես նաև լիցենզավորման պայմանների ներքո ներկայացվող պայմանագրերը՝ համաձայն «Արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնությունների լիցենզավորումը և կարգավորումը» կանոնակարգ 10-ի պահանջների: Փոխանակման կետերի կողմից ՀՀ կենտրոնական բանկ են ներկայացվում շաբաթական հաշվետվություններ իրենց կողմից իրականացված արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնությունների ծավալների ու փոխարժեքների վերաբերյալ:

Ապահովագրական գործունեություն իրականացնող ընկերությունների (ապահովագրական ընկերություններ և ապահովագրական բրոքերային ընկերություններ) հեռակա վերահսկողությունն իրականացվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի 11.05.2006 թ. թիվ 1/329-Ա որոշմամբ՝ «Ապահովագրական գործունեություն իրականացնողների հեռակա վերահսկողության իրականացման ձեռնարկի» համաձայն: Ապահովագրական գործունեություն իրականացնող ընկերությունների (ապահովագրական ընկերություններ և ապահովագրական բրոքերային ընկերություններ) հեռակա վերահսկողության իրականացման համար հիմք են հանդիսանում իրենց կողմից ներկայացվող հաշվետվությունները՝ համաձայն «Ապահովա-

---

[1] ՔԱՄԵԼՍ-ի գնահատականը տատանվում է 1 - 5 միավորանոց սանդղակում, ընդ որում՝ գնահատականի՝ 3 միավորից պակաս արդյունքը ՀՀ կենտրոնական բանկի համար կարող է բանկի տարածքային ստորաբաժանումների բացման միջնորդագիրը մերժելու, առավել խիստ հիմնական տնտեսական նորմատիվներ կամ պատժամիջոցներ սահմանելու, ինչպես նաև որոշ գործարքների իրականացման սահմանափակման հիմք հանդիսանալ: Բանկի ամփոփ գնահատականի՝ 2 միավոր և ցածր լինելու դեպքում բանկը համարվում է անվճարունակ:

գրության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 22-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 28.03.2006 թվականի 124-Ն որոշման 1.8 կետով սահմանված «Ապահովագրական ընկերությունների հաշվետվությունները, դրանց լրացման և ներկայացման կարգն ու ժամկետները» հավելվածի:

Արժեթղթերի շուկայի մասնակիցների (շուկայի մասնագիտացված անձինք, «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» և «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ինքնակարգավորվող կազմակերպությունները) հեռակա և տեղերում վերահսկողությունը իրականացվում է «Արժեթղթերի շուկայում մասնագիտացված գործունեություն իրականացնող անձանց, ինքնակարգավորվող կազմակերպությունների և թողարկողների ստուգումների և հեռակա վերահսկողության ընթացակարգերի» ուղեցույցների վերաբերյալ ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի 27.04.2006 թ. 1/298-Ա որոշման համաձայն: Հեռակա ստուգումների համար հիմք են ընդունվում արժեթղթերի շուկայի մասնակիցների կողմից ներկայացված հաշվետվությունները, ընդ որում՝ արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց և ինքնակարգավորվող կազմակերպությունների կողմից ներկայացվող հաշվետվությունների ձևերը և դրանց ներկայացման ժամկետները սահմանված են ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 05.12.2006 թ. թիվ 713-Ն որոշմամբ հաստատված «Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման կանոնագրքով»: Արժեթղթերի շուկայի մասնակիցները ներկայացնում են ընթացիկ և ֆինանսական հաշվետվություններ:

Ընդհանուր առմամբ, հեռակա վերահսկողության ժամանակ իրականացվում է ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության շարունակական վերլուծություն՝ ֆինանսական վիճակի, ռիսկերի մակարդակի գնահատման ու կազմակերպությունների գործունեությունը կանոնակարգող օրենքների և այլ իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխանության ստուգման նպատակներով: Հեռակա վերահսկողության հիմնական խնդիրը կազմակերպության ֆինանսական վիճակի շաբաթական, ամսական, եռամսյակային և տարեկան վերլուծությունների միջոցով ռիսկերի բացահայտումն ու գնահատումն է՝ դրանց հնարավոր կորուստները կանխելու կամ նվազեցնելու նպատակով:

Հեռակա վերահսկողության ընթացքում հայտնաբերված ռիսկերի առավել համապարփակ ուսումնասիրության, առաջացած ռիսկերի պատճառների բացահայտման նպատակով, ինչպես նաև Կենտրոնական բանկի նախագահի կարգադրությամբ հաստատված՝ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ստուգումների ժամանակացույցի հիման վրա, կազմակերպություններում իրականացվում են տեղերում վերստուգումներ:

Կենտրոնական բանկը ՀՀ տարածքում գործող բանկերում և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերում տեղերում վերստուգումներ է իրականացնում՝ համաձայն «Բանկերում

վերստուգումների իրականացման ձեռնարկի»: Բանկի տարբեր ոլորտների վերահսկողությունն իրականացնելիս վերահսկողները գնահատում են բանկի ներքին հսկողության համակարգի, իրականացվող գործընթացների և այդ ոլորտների գործունեությունը կարգավորող ներքին քաղաքականությունների, ընթացակարգերի և կարգերի կիրառելիությունը: Գնահատում են բանկի ներքին հսկողության համակարգը, ներքին աուդիտի գործունեության արդյունավետությունը և պարզում՝ բանկի աշխատակիցները գործո՞ւմ են արդյոք բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված սկզբունքներին համապատասխան: Առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվում բանկի կառավարման համակարգի վերլուծությանը և դրա հետ կապված ռիսկերի բացահայտմանը, մասնավորապես՝ բանկի խորհրդի և գործադիր ղեկավարության միջև իրավունքների և պատասխանատվության սահմանազատմանը:

Գրավատներում վերստուգումներն իրականացվում են համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի 07.04.2006թ. թիվ 1/237-Ա որոշմամբ ընդունված «ՀՀ տարածքում գործող գրավատներում ստուգումների իրականացման ձեռնարկի»:

Փոխանակման կետերի նկատմամբ տեղերում ստուգումներն իրականացվում են համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի կողմից հաստատված «ԿԲ-ում արտարժույթի փոխանակման կետերի լիցենզավորման, ստուգումների կազմակերպման և անցկացման, խախտումների արձանագրման և պատասխանատվության միջոցների կիրառման հետ կապված միջոցառումների իրականացման ձեռնարկի»:

Ապահովագրական գործունեություն իրականացնող կազմակերպությունների նկատմամբ տեղերում ստուգումներն իրականացվում են համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի 30.03.2006 թ. 1/206-Ա որոշմամբ ընդունված «ՀՀ տարածքում ապահովագրական գործունեություն իրականացնողների մոտ (տեղերում) ստուգումների իրականացման ձեռնարկի»:

Արժեթղթերի շուկայի մասնակիցների տեղերում վերահսկողությունը իրականացվում է համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի 27.04.2006 թ. 1/298-Ա որոշմամբ հաստատված «Արժեթղթերի շուկայում մասնագիտացված գործունեություն իրականացնող անձանց, ինքնակարգավորվող կազմակերպությունների և թողարկողների ստուգումների և հեռակա վերահսկողության ընթացակարգերի ուղեցույցների»:

Ստուգումների ծրագիրը հաստատում է Կենտրոնական բանկի լիցենզավորման և վերահսկողության հանձնաժողովը: Յուրաքանչյուր ստուգման ավարտից հետո վերստուգող խմբի կողմից պատրաստվում է ստուգման հաշվետվություն և ներկայացվում է Կենտրոնական բանկի խորհրդին:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԴԱՇՏԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

2006 թվականի ընթացքում ՀՀ կենտրոնական բանկը շարունակել է Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական համակարգի գործունեության կարգավորման դաշտի բարեփոխման աշխատանքները:

2006 թվականին ՀՀ Ազգային ժողովը ընդունել է ՀՀ կենտրոնական բանկի նախաձեռնած օրենքների նախագծերի հետևյալ փաթեթները.

- ««Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-76, ««Նոտարիատի մասին» ՀՀ օրենքում լրացում կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-77, ««Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» ՀՀ օրենքում լրացում կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-78 և «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքում լրացումներ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-79 ՀՀ օրենքներ: Նշված օրենքները նպատակ ունեն ոչ փաստաթղթային ձևով թողարկվող պետական արժեթղթերի պահառության և շրջանառության բնագավառում առաջացած խնդիրների հետ կապված՝ ՀՀ գործող օրենքներում կատարել համապատասխան փոփոխություններ և լրացումներ:

- ««Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-69, ««Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-703 ՀՀ օրենքներ: Լրացումներն ու փոփոխությունները առաջնահերթ բխում են նշված օրենքների հակասությունները վերացնելու անհրաժեշտությունից:

- ««Ճանապարհային վճարի մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-73, ««Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-74, ««Պետական գույքի մասնավորեցման (սեփականաշնորհման) մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-75 ՀՀ օրենքներ: Նշված օրենքների ընդունումը պայմանավորված է «Ճանապարհային վճարի մասին», «Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության մասին» և «Պետական գույքի մասնավորեցման (սեփականաշնորհման) մասին» ՀՀ օրենքները «Արժութային կարգավորման և արժութային վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենքին, մասնավորապես՝ դրա 6-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխանեցնելու անհրաժեշտությամբ, որի համաձայն՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ապրանքների (գույքի) իրացման, ծառայությունների

մատուցման և աշխատանքների կատարման, գույքի օգտագործման փողային գնանշումներն իրականացվում են Հայաստանի Հանրապետության դրամով:

- «Ինկասացիայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-101 ՀՀ օրենք. Օրենքի ընդունումը առաջին հերթին պայմանավորված է մի շարք սուբյեկտների կողմից կանխիկ դրամի փոխադրումից ծագող հարաբերությունների կարգավորմամբ:

- ««Ապահովագրության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը: Այդ օրենքով ուժը կորցրած է ճանաչվել «Ապահովագրության մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդված 6-րդ մասը, ըստ որի՝ իրենց կանոնադրական կապիտալում օտարերկրյա ներդրողների 49 տոկոսից ավելի մասնաբաժին ունեցող ապահովագրական կազմակերպությունները չէին կարող Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացնել կյանքի ապահովագրություն, պարտադիր ապահովագրություն, պարտադիր պետական ապահովագրություն, ինչպես նաև պետական և տեղական կազմակերպությունների գույքային շահերի ապահովագրություն:

- ««Արժութային կարգավորման և արժութային վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը և դրա ընդունմամբ պայմանավորված այլ օրենքներ: Նշված օրենքը սահմանում է «գնանշում», արտարժույթի դիլերային-բրոքերային, արտարժույթի առուվաճառքի գործունեություն, արտարժույթի սակարկություններ իրականացնող անձ հասկացությունները, ինչպես նաև նպատակ ունի վերացնելու օրենքի գործողության ընթացքում ի հայտ եկած թերությունները:

- ««Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», ««Բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ կատարելու մասին», ««Ազգային ժողովի կանոնակարգ» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքները: ««Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի փոփոխությունները նպատակաուղղված են օրենքի համապատասխանեցմանը ՀՀ սահմանադրությանը (փոփոխություններով) և գնաճի կառավարման նոր մոտեցման՝ գնաճի նպատակադրման ռազմավարության սահմանմանը: Նշված խնդրից ելնելով՝ ՀՀ Ազգային ժողովը փոփոխություն կատարեց նաև «Բյուջետային համակարգի մասին» և «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» ՀՀ օրենքներում:

1. «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքում լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքն ուղղված է հետևյալ խնդիրների լուծմանը.

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 235-րդ հոդվածի համաձայն՝ «Գրավի իրավունքը ծագում է գրավի պայմանագիրը կնքելու պահից, իսկ այն դեպքերում, երբ գրավի իրավունքը ենթակա է պետական գրանցման, ապա այն գրանցելու պահից:»: Ոչ փաստաթղթային ձևով թողարկվող արժեթղթերով կնքվող գործարքների արդյունքում իրավունքները գործնականում կարող են ծագել միայն պահառուի (ենթապահառուի) մոտ համապատասխան գրառում կատարելու պահից: Ընդ որում՝ այդպիսի գրառումը երբեք չի կարելի համարել պետական գրանցում, հետևաբար ոչ փաստաթղթային արժեթղթերի գրավի իրավունքի ծագման պահի հետ կապված՝ առկա է անհամապատասխանություն ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի հետ:

Ներկայումս պետական արժեթղթերը թողարկվում են ոչ փաստաթղթային ձևով, և դրանց գրավի հետ կապված գործառնություններն իրականացվում են երկմակարդակ պահառուական համակարգի միջոցով: Այս պարագայում, զուտ տեխնիկապես հնարավոր չէ դրանց հաջորդող գրավը, ինչը հակասության մեջ է մտնում ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 236-րդ հոդվածի հետ:

Անհրաժեշտ է հստակեցնել նաև այն հարցը, որ գրավադրված արժեթղթերի մարման դեպքում գրավադրված են համարվում դրանց մարման արդյունքում առաջացած դրամական միջոցները:

2. ««Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-76 ՀՀ օրենքն ուղղված է հետևյալ խնդրի լուծմանը.

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 152-րդ հոդվածի 1-ին կետի երրորդ պարբերության համաձայն՝ «Ամրագրելու միջոցով հավաստված իրավունքների և իրավատերերի պաշտոնական ամրագրման, գրառումների փաստաթղթային հաստատման ու ոչ փաստաթղթային արժեթղթերով կատարվող գործառնությունների կարգը որոշվում է օրենքով կամ օրենքով սահմանված կարգով»: Սակայն ներկայումս գոյություն չունի այնպիսի օրենք, որը համահունչ լինի վերը նշված դրույթին և նախատեսի, թե ինչպես է որոշվելու ոչ փաստաթղթային արժեթղթերով կատարվող գործառնությունների կարգը: Ընդ որում, անհրաժեշտ է նշել, որ գործառնությունների կարգը ընդամենը սահմանելու է, թե արժեթղթերի դեպո հաշիվներից միջոցների շարժը նախաձեռնելու համար կողմերը ինչպես պետք է պահառուական համակարգին ներկայացնեն համապատասխան դեպո հանձնարարականները, ինչպես նաև դրանց ձևը և ներկայացման կարգը:

3. ««Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքն ուղղված է հետևյալ խնդրի լուծմանը.

ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2004 թվականի մարտի 30-ի թիվ 75-Ն որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտատոմսերի գրավի հետ կապված գործառնությունների իրականացման մասին» կարգի 11-րդ գլուխը սահմանում է, որ պարտատոմսերի բռնագանձման գործառնությունները կատարվում են օրենքով սահմանված կարգով: Սակայն ներկայումս գոյություն չունի նման օրենք:

Քանի որ պարտատոմսերի բռնագանձման կարգով սահմանվելու են այնպիսի պահանջներ, որոնցով պետք է առաջնորդվի ոչ միայն Կենտրոնական բանկը, առևտրային բանկը, այլ նաև դատական ակտերի հարկադիր կատարման ծառայությունը, ապա դրա սահմանումը միայն Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից՝ վիճարկելի է, քանի որ ԿԲ-ն չի կարող սահմանել այլ պետական մարմինների կողմից կատարման ենթակա նորմեր:

Հաշվի առնելով վերը նշված հանգամանքը, ինչպես նաև «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ մասը՝ առաջարկվող նախագիծը սահմանում է, որ Պարտապանին պատկանող՝ ոչ փաստաթղթային ձևով թողարկված Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթերի վրա արգելանք դնելու, դրանք առգրավելու և հարկադիր իրացնելու համար հարկադիր կատարողի կողմից պահառուին (ենթապահառուին) տրվող դեպո-հաճախարարականների ձևը, դրանց ներկայացման կարգը և պայմանները սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը՝ համաձայնեցնելով Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության հետ:

4. ««Նոտարիատի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքն ուղղված է հետևյալ խնդրի լուծմանը.

ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2004 թվականի մարտի 30-ի թիվ 75-Ն որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտատոմսերի գրավի հետ կապված գործառնությունների իրականացման մասին» կարգը, գրավադրված պարտատոմսերի մարման արդյունքում գոյացած դրամական միջոցների առնչությամբ սահմանում է, որ հինգ բանկային օրվա ընթացքում գրավատուի ենթապահառուն պարտավոր է բանկ ներկայացնել գրավի առարկա հանդիսացող պարտատոմսերի մարումից առաջացած դրամական միջոցները երրորդ անձ հանդիսացող առևտրային բանկում հաշվառելու վերաբերյալ համաձայնագիր: Ընդ որում, եթե հինգ բանկային օրվա ընթացքում գրավատուի ենթապահառուի կողմից չի ներկայացվում նշված համաձայնագիրը, ապա Կենտրոնական բանկն իրավասու է գրավադրված գումարները փոխանցելու նոտարի դեպոզիտ: Այս պահանջը և

դրա իրականացման կարգը առավել նպատակահարմար է սահմանել «Նոտարիատի մասին» ՀՀ օրենքով, ինչն էլ նախատեսված է ներկայացված նախագծով:

5. ««Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի ընդունումը նախ պայմանավորված է տվյալ օրենքի և «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» ՀՀ օրենքի հակասությունները վերացնելու անհրաժեշտությամբ:

Օրենքի անհրաժեշտությունը պայմանավորված է նաև նրանով, որ.

ա) Մինչև այժմ բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույքը սահմանվել է ԿԲ նախագահի անհատական ակտով, սակայն այն, «Իրավական ակտերի մասին» օրենքի համաձայն, պետք է սահմանվի նորմատիվ իրավական ակտով: Իսկ դրա՝ օրենքով նախատեսված ժամկետներից ավելի շուտ ուժի մեջ մտնելու հնարավորության սահմանումը կապված է այն հանգամանքի հետ, որ սահմանված դրույքները, տարբեր անձանց և մարմինների կողմից հաշվարկներ կատարելու նպատակով, կիրառվում են հենց դրանց ընդունման պահից: Հետևաբար անտրամաբանական կլինի այս պարագայում խոսել նորմատիվ ակտերի գրանցման, հրապարակման և ուժի մեջ մտնելու համար սահմանված ժամկետների և ընթացակարգերի պահպանման անհրաժեշտության մասին:

բ) Պարտադիր պահուստավորման նորմատիվը ոչ միայն զուտ բանկերի համար սահմանվող տնտեսական նորմատիվ է, այլ նաև ԿԲ կողմից իրականացվող դրամավարկային քաղաքականության գործիք: Հետևաբար հաճախ անհրաժեշտություն է առաջանում, որ ԿԲ-ն անմիջապես միջամտի շուկայի գործառնություններին՝ սահմանելով պարտադիր պահուստավորման նոր չափ, որը պետք է ուժի մեջ մտնի սեղմ ժամկետներում:

գ) Հատուկ տնտեսական նորմատիվների՝ սեղմ ժամկետներում ուժի մեջ մտնելու հնարավորության սահմանումը պայմանավորված է բանկային համակարգում հավանական ճգնաժամային իրավիճակներից դուրս գալուն ուղղված միջոցների կիրառման հրատապությամբ:

դ) Բացի այդ, անհրաժեշտ է հաշվի առնել, որ նախագծով սահմանված թե՛ բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույքը, թե՛ պարտադիր պահուստավորման նորմատիվը և թե՛ հատուկ տնտեսական նորմատիվները սահմանող Կենտրոնական բանկի իրավական ակտերը այնպիսի բնույթ չունեն, որ որևէ հակասություն առաջանա դրանց և ՀՀ սահմանադրության, ՀՀ օրենքների կամ այլ իրավական ակտերի միջև, քանի որ նախ՝ դրանք սահմանում են ընդամենը թվային մեծություններ, որոնց համար որևէ օրենքով կամ այլ իրավական ակտերով

սահմանափակումներ նախատեսված չեն: Այս կապակցությամբ անհրաժեշտ է նշել, որ Կենտրոնական բանկի՝ վերը նշված ակտերի գրանցման պրակտիկան ցույց է տվել, որ մինչև այժմ դրանց՝ ՀՀ արդարադատության նախարարությունում իրավական փորձաքննության արդյունքներով՝ ՀՀ գործող օրենսդրության հետ որևէ հակասություն չի բացահայտվել (ինչը տրամաբանական է՝ հաշվի առնելով մասնավորապես վերը նշված նկատառումները): Իսկ տեսականորեն կարելի է ենթադրել միայն հենց «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի հետ ոչ հայեցակարգային, այլ օրենսդրական տեխնիկայի կանոնների պահպանման առնչությամբ հնարավոր հակասություններ, ինչը, կարծում ենք, այնքան էլ օրախնդիր չէ՝ հատկապես հաշվի առնելով խնդրի առարկա ակտերի հնարավոր ծավալը:

6. ««Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-703 ՀՀ օրենքի ընդունումը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը, պարտադիր պահուստավորման ենթակա միջոցների և պարտադիր պահուստավորման ենթակա միջոցների չափը գերազանցող մասի դիմաց սահմանելով տոկոսադրույք և վճարելով տոկոսներ, հանդես է գալիս որպես բանկ, և այս դեպքում, համաձայն «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 5-րդ մասի, տվյալ որոշումները պետք է ընդունվեն ներքին իրավական ակտերի տեսքով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի նախագահի կողմից:

7. «Ինկասացիայի մասին» ՀՀ օրենքի 1-ին հոդվածի 2-րդ մասը սահմանում էր, որ այդ օրենքը տարածվում է միայն բանկերի և վարկային կազմակերպությունների մասնակցությամբ հարաբերությունների վրա: Օրենքում նշված ձևակերպումը չէր կարգավորում այլ կազմակերպությունների (օրինակ՝ փոխանակման կետ – ինկասացիոն կազմակերպություն) մասնակցությամբ հարաբերությունները, եթե բանկը կամ վարկային կազմակերպությունը չէր մասնակցում այդ հարաբերություններին, ինչը գործնականում լուրջ խնդիրներ էր առաջացնում: Միաժամանակ, անհրաժեշտություն էր առաջացել լրացուցիչ պահանջներ սահմանել ինկասացիոն կազմակերպությունների համար, ինչը ավելի ապահով կդարձնի նրանց գործունեությունը:

8. ««Ապահովագրության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքով ուժը կորցրած է ճանաչվել նշված օրենքի 8-րդ հոդվածի 6-րդ մասը, ըստ որի՝ իրենց կանոնադրական կապիտալում օտարերկրյա ներդրողների 49 տոկոսից ավելի մասնաբաժին ունեցող ապահովագրական կազմակերպությունները չէին կարող Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացնել կյանքի ապահովագրություն, պարտադիր ապահովագրություն,

պարտադիր պետական ապահովագրություն, ինչպես նաև պետական և տեղական կազմակերպությունների գույքային շահերի ապահովագրություն:

Փաստորեն, այս դրույթը սահմանափակում էր օտարերկրյա կապիտալի մուտքը ապահովագրության նշված բնագավառները, ինչը չի բխում հանրապետության՝ ազատ շուկայական տնտեսություն ունենալու ռազմավարությունից:

Միևնույն ժամանակ, այս դրույթը համահունչ չէր տնտեսական համագործակցության վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կողմից կնքված մի շարք միջազգային պայմանագրերի, մասնավորապես՝ Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությանն անդամակցելու համաձայնագրի պայմաններին:

9. ««Արժութային կարգավորման և արժութային վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը նպատակ ունի վերացնելու օրենքի գործողության ընթացքում ի հայտ եկած թերությունները:

Օրենքի համաձայն՝ գնանշում է համարվում ցանկացած ապրանքի (գույքի), ծառայության, գույքի օգտագործման, աշխատանքի կատարման կամ աշխատավարձի և (կամ) դրան հավասարեցված վճարումների գնի, արժեքի կամ վարձատրության չափի հայտարարումը, ամրագրումը, սահմանումը կամ որևէ ձևով այլ անձանց հայտնելը:

Օրենքը սահմանում է, որ ՀՀ տարածքում սպառողական վարկերն ու փոխառությունները կարող են տրամադրվել միայն ՀՀ դրամով, ինչը նպատակ ունի նվազեցնելու հասարակության շրջանում դոլարայնացման մակարդակը:

Օրենքում լրացվեց արտարժույթի դիլերային-բրոքերային, արտարժույթի առուվաճառքի գործունեություն, արտարժույթի սակարկություններ իրականացնող անձանց գործունեությունը կարգավորող նոր հոդված: Համաձայն այդ հոդվածի՝ արտարժույթի դիլերային-բրոքերային և արտարժույթի առուվաճառքի գործունեություն իրականացնողները պետք է լինեն իրավաբանական անձինք:

Ըստ օրենքի նախատեսվում է, որ խանութում արտարժույթի առուվաճառքի լիցենզիա կարող է ստանալ միայն տվյալ խանութում առուվաճառք իրականացնող իրավաբանական անձը, առևտրի կենտրոնում՝ միայն առևտրի իրականացման կազմակերպիչը, իսկ հյուրանոցում՝ հյուրանոցային ծառայություններ մատուցող իրավաբանական անձը: Նշված նորմի նախատեսումը նպատակ ունի բարձրացնելու փոխանակման կետերի կողմից արժութային օրենսդրության նորմերի պահպանման պատասխանատվությունը և զերծ մնալ իրավախախտումներից: Օրինակ, եթե արտարժույթի առուվաճառք է իրականացնում խանութում առուվաճառք չիրականացնող իրավաբանական անձը, ապա նրա համար կարևոր չէ տվյալ

խանութում փոխանակման կետի առկայությունը: Նա շահագրգռված է միայն իր բիզնեսով: Իսկ խանութում առուվաճառք իրականացնող իրավաբանական անձի համար կարևոր է նաև տվյալ խանութում փոխանակման կետի առկայությունը, քանի որ այն օժանդակում է խանութում առևտրային գործունեությանը և նպաստում դրան:

Օրենքում սահմանվում է, որ արժութային գործակալներ են նաև վարկային կազմակերպություններն ու դրամական (փողային) փոխանցումներ կատարող կազմակերպությունները, որոնք հսկողություն են իրականացնում արժութային օրենսդրության նորմերի պահպանման նկատմամբ:

10. «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի ընդունումը պայմանավորված է Հայաստանի Հանրապետությունում արժութային հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և այլ իրավական ակտերի պահանջների նկատմամբ պաշտոնատար անձանց կողմից վերահսկողություն իրականացնելիս (հսկիչ գնումների ձևով) պատասխանատվություն չնախատեսելու հետ կապված հարաբերությունների կարգավորմամբ, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում արժութային հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և այլ իրավական ակտերի պահանջները խախտելու համար ավելի խիստ պատասխանատվության միջոցներ սահմանելու անհրաժեշտությամբ:

11. «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի ընդունումը պայմանավորված էր առանց համապատասխան լիցենզիայի փոխանակման կետի գործունեությամբ զբաղվելու իրավախախտումների դեմ արդյունավետ պայքար մղելու անհրաժեշտությամբ:

12. 2006 թվականի դեկտեմբերի 25-ին ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից ընդունվեց «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը: Օրենքի փոփոխությունները կարելի է բաժանել 2 մասի՝

- Օրենքի համապատասխանեցումը ՀՀ սահմանադրությանը (փոփոխություններով).
- ՀՀ կենտրոնական բանկի որդեգրած՝ գնաճի կառավարման նոր մոտեցման՝ գնաճի նպատակադրման ռազմավարության սահմանում:

«Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 4-րդ հոդվածի համաձայն՝ Կենտրոնական բանկի հիմնական խնդիրը ՀՀ-ում գների կայունության ապահովումն է, և Կենտրոնական բանկի կողմից իրականացվող

միջոցառումներն ուղղվում են այդ խնդրի իրագործմանը: Օրենքի 4-րդ հոդվածում օրենսդիրը հստակ նշում է նաև, որ եթե այլ դրույթներ հակասում են հիմնական խնդրի իրականացմանը, ապա նախապատվությունը պետք է տրվի գների կայունության ապահովմանը: Դրա հետևանքով «ՀՀ կենտրոնական բանկի մասին» ՀՀ օրենքում ամրագրված որոշակի դրույթների (օրինակ՝ Օրենքի 6-րդ հոդվածը կամ ԿԲ կողմից դրամավարկային քաղաքականության իրականացմանը վերաբերող այլ դրույթներ) կիրառումը ներկա տնտեսական պայմաններում հակասության մեջ է մտնում 4-րդ հոդվածով ամրագրված խնդրի հետ: Այդ պատճառով անհրաժեշտություն է առաջանում հստակություն մտցնել նման դրույթներում և օրենսդրորեն ապահովել ԿԲ կողմից իր հիմնական խնդրի իրականացման լիարժեք հիմքեր:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից գնաճի նպատակադրման ռազմավարության ընդունումը նույնպես Օրենքի 4-րդ հոդվածով ամրագրված իր հիմնական խնդրի իրականացման նպատակ է հետապնդում:

Օրենքի 4-րդ հոդվածի հստակեցումից բխող՝ գնաճի նպատակադրման ռազմավարության ներքո իրականացվող դրամավարկային քաղաքականության արդյունավետությունը ճկունության և կանխատեսելիության առավել բարձր մակարդակ է պահանջում, որի ապահովման համար առանցքային ուղենիշը գնաճի կանխատեսումներն են երկարաժամկետ հատվածի համար: Նշված խնդրից ելնելով՝ ՀՀ Ազգային ժողովը փոփոխություն կատարեց նաև «Բյուջետային համակարգի մասին» և «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» ՀՀ օրենքներում:

2006 թվականին մի շարք փոփոխություններ են կատարվել նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատվող իրավական ակտերում:

Բանկային համակարգի կարգավորման դաշտում.

- «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի փոփոխություններին համահունչ փոփոխություններ են իրականացվել մի շարք ենթաօրենսդրական ակտերում: Մասնավորապես՝ «Բանկերի և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի գրանցումն ու լիցենզավորումը, բանկերի մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գրանցումը, բանկերի և օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի ղեկավարների որակավորումը և գրանցումը» կանոնակարգ 1-ում, «Բանկում նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերելու կամ ղեկավար պաշտոն զբաղեցնելու ուղեցույցում», ինչպես նաև «Բանկերի ներքին հսկողության իրականացման նվազագույն պայմաններ» կարգում: Նշված փոփոխություններն ուղղված են բանկում նշանակալից մասնակցության ձեռքբերմանը, բանկի խորհրդի անդամների գրանցման գործընթացների լրացուցիչ կարգավորմանը, բանկում արդյունավետ և անկախ ներքին հսկողության ապահովմանն ու կատարելագործմանը:

• ՀՀ տարածքում գործող բանկերում կորպորատիվ կառավարման ստանդարտների արդյունավետ ներդրման և բանկերի թափանցիկության ապահովման նպատակով հաստատվել է «Բանկերի կողմից իրենց վերաբերյալ տեղեկությունների հրապարակման (տրամադրման) կարգը»: Վերջինս սահմանում է բանկերի կողմից իրենց տնային էջում (ինտերնետային կայքում), ինչպես նաև լրատվական այլ միջոցներով իրենց վերաբերյալ պարտադիր հրապարակման (տրամադրման) ենթակա տեղեկությունները, այդ թվում՝ բանկի կառավարման կառուցվածքի, մասնակիցների, ղեկավարների, մատուցվող ծառայությունների և այլնի վերաբերյալ:

• ՀՀ բանկերի ներդրումային գործիքների բազմազանեցման (դիվերսիֆիկացման) և նոր գործիքների մեջ ներդրումների խրախուսման նպատակով փոփոխություններ են կատարվել «Բանկերի գործունեության կարգավորումը, բանկային գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 2-ում:

• Փոփոխություններ են կատարվել «Բանկերի հաշվետվությունները, դրանց ներկայացումը և հրապարակումը» կանոնակարգ 3-ում: Այդ թվում՝ հանվել են ձև թիվ 12 «Բանկի դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ» և ձև թիվ 23 «Բանկի սեփականությունը հանդիսացող և վերջինիս գործունեության համար չօգտագործվող նյութական ակտիվների, ոչ նյութական ակտիվների, ինչպես նաև այլ անձանց կանոնադրական կապիտալներում իրականացված ներդրումների գումարների վերաբերյալ» հաշվետվությունները:

• Ամբողջությամբ վերանայվել է «Բանկերում վերստուգումների իրականացման ձեռնարկը»՝ հաշվի առնելով դրա օգտագործման պրակտիկայում առաջացած խնդիրները: Ձեռնարկում ներառվել են նաև նոր՝ «Հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների օրինականացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի իրականացում», «Կորպորատիվ կառավարման որակի գնահատում» և «Ռիսկերի կառավարման համակարգի գնահատում» բաժինները:

Ապահովագրական շուկայի կարգավորման դաշտում ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշմամբ հաստատվել են՝

• «Վերաապահովագրության պահանջները սահմանող կարգը»՝ հաստատված ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 10.05.2006 թ. թիվ 190-Ն որոշմամբ: Վերոնշյալ փոփոխությամբ ՀՀ տարածքում գործող ապահովագրական ընկերություններին հնարավորություն է տրվում նվազեցնելու ձևավորված ապահովագրական պահուստները՝ վերոհիշյալ կարգի համաձայն հուսալի ճանաչված վերաապահովագրողների մասնակցության չափով:

• «Ապահովագրական պայմանագրերով ստանձնած ապահովագրական ռիսկերի փոխանցման կարգը», որը հաստատվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի հուլիսի 18-ի թիվ 454-Ն որոշմամբ: Վերոնշյալ կարգի հիմնական նպատակը ապահովագրության պայմանագրերով ստանձնած ապահովագրական ռիսկերի փոխանցման գործընթացի կանոնակարգումն է:

• «Ապահովագրական ընկերությունների հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը» և «Ապահովագրական ընկերությունների հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանի կիրառման հրահանգը»՝ հաստատված ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի սեպտեմբերի 12-ի թիվ 544-Ն որոշմամբ, որի նպատակը ՀՀ ապահովագրական ընկերությունների հաշվապահական հաշվառման համապատասխանեցումն է հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտներին:

• «Ապահովագրական գործունեություն իրականացնողի լիցենզավորման, մասնաճյուղերի գրանցման և ապահովագրական գործունեություն իրականացնողի կանոնադրական կապիտալում բաժնեմաս (բաժնետոմս) կամ փայամասնակցություն ձեռք բերելու համար նախնական համաձայնություն ստանալու կարգը», «Ապահովագրական գործունեություն իրականացնողների ղեկավարների, ակտուարի և գործակալի մասնագիտական որակավորման պահանջներն ու որակավորման ստուգման կարգը», «Ապահովագրողի գործունեության երեք տարվա գործարար ծրագրի ներկայացման կարգը»՝ հաստատված ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի օգոստոսի 1-ի թիվ 476-Ն որոշմամբ: Վերոնշյալ իրավական ակտով կարգավորվում են ապահովագրական գործունեություն իրականացնողների լիցենզավորման, ինչպես նաև ապահովագրական գործունեություն իրականացնողների մասնագիտական որակավորման ստուգման գործընթացները:

• «Ապահովագրական գործունեություն իրականացնողների ղեկավարների, ինչպես նաև գործակալի թեկնածուների մասնագիտական որակավորման ստուգման թեմաների ցանկը»՝ հաստատված ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի օգոստոսի 1-ի թիվ 477- Ն որոշմամբ:

• «Ապահովագրական ընկերությունների հաշվետվությունները, դրանց լրացման, ներկայացման կարգն ու ժամկետները» կանոնակարգ 32-ը՝ հաստատված ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի դեկտեմբերի 5-ի թիվ 716-Ն որոշմամբ, որի նպատակը ապահովագրական ընկերությունների կողմից որոշակի պարբերականությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկ ներկայացվող տեղեկատվության հիման վրա ապահովագրական գործունեությանը առնչվող ռիսկերի բացահայտումն է, ապահովագրական շուկայի վերլուծությունը, ինչպես նաև

ապահովագրական գործունեություն իրականացնողների գործունեության վերաբերյալ վերահսկողական և վերլուծական նպատակներով տեղեկատվության հավաքագրումը:

- «Ապահովագրական գործունեության հիմնական տնտեսական նորմատիվների չափը, ձևավորման և հաշվարկման կարգը» կանոնակարգ 30-ը՝ հաստատված ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի նոյեմբերի 7-ի թիվ 663-Ն որոշմամբ, որի նպատակը ֆինանսապես կայուն ապահովագրական ընկերություններ ունենալու համար նորմատիվային դաշտը միջազգային լավագույն փորձին համահունչ դարձնելն է:

- «Ապահովագրական պահուստների տեսակները, դրանց ձևավորման կարգը» կանոնակարգ 31-ը՝ հաստատված ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի նոյեմբերի 7-ի թիվ 664-Ն որոշմամբ, որի նպատակը ապահովագրական ընկերությունների կողմից ձևավորվող պահուստները IAIS ստանդարտներին համապատասխանեցնելն է և դրանց հստակ հաշվարկման մեխանիզմների հիման վրա ապահովագրական ընկերությունների հուսալիությունը բարձրացնելը:

Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման և վերահսկողության ոլորտների կատարելագործման և արդյունավետության բարձրացման նպատակով փոփոխություններ և լրացումներ են կատարվել Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման կանոնագրքում, մասնավորապես.

- իրավական հիմքեր են ստեղծվել Կենտրոնական բանկի կողմից բարձր վարկանիշ ստացած ձեռնարկությունների պարտատոմսերով բանկերի միջև ռեպո գործարքների կնքման համար՝ ապահովելով այդ գործընթացի փաստաթղթաշրջանառության ամբողջովին էլեկտրոնայնացումը.

- սկսվել են կորպորատիվ արժեթղթերով (այդ թվում՝ օտարերկրյա արժեթղթերով) պահառության գործունեությունը կարգավորող կանոնների մշակման աշխատանքները, որով հիմքեր են ստեղծվել երկմակարդակ պահառության համակարգի ձևավորման համար.

- սկսվել են բանկերին և վարկային կազմակերպություններին արժեթղթերի շուկա ուղղակիորեն մուտքի հնարավորության ընձեռման աշխատանքները.

- վերանայվել են մասնագիտացված անձանց կողմից հաշվետվությունների ներկայացման կարգը և ներկայացվող ձևերը: Մասնավորապես, բացառվել են մի շարք տեղեկությունների կրկնակի ներկայացման պահանջները, ինչպես նաև ներդրվել է արժեթղթերի և հաճախորդների ռեզիդենտության սկզբունքի հիման վրա տեղեկությունների ներկայացման սկզբունքը.

• վերանայվել են հաշվետու թողարկողների նկատմամբ սահմանված պահանջները, թողարկողների կողմից արժեթղթի գրանցման հայտարարագրի և հաշվետվությունների ներկայացման կարգը: Մասնավորապես, հաշվետու թողարկող որակելու նպատակով զուտ ակտիվների մեծությունը սահմանվել է 500 մլն դրամ, ներդրվել է հայտարարագրերի և հաշվետվությունների էլեկտրոնային եղանակով ներկայացման մեխանիզմը և նվազեցվել է ներկայացվող թղթային օրինակների քանակը:

Ֆինանսական համակարգի այլ մասնակիցների գործունեության կարգավորման դաշտում.

• Փոփոխություններ են կատարվել «Վարկային կազմակերպությունների գործունեության կարգավորումը, վարկային կազմակերպությունների գործունեության տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 14-ում: Մասնավորապես՝ թույլատրվել է ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպություններին իրենց անունից թողարկել և իրավաբանական անձանց միջև տեղաբաշխել պարտատոմսեր:

• 2006 թվականի հունվարի 1-ից Կենտրոնական բանկին է անցել գրավատների լիցենզավորման և վերահսկողության իրավասությունը: Այս կապակցությամբ Կենտրոնական բանկի կողմից մշակվել է «ՀՀ տարածքում գործող գրավատների ստուգումների իրականացման ձեռնարկը»:

• ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի հունիսի 6-ի թիվ 238-Ն որոշման համաձայն՝ նոր խմբագրությամբ հաստատվել է «Արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնությունների լիցենզավորումը և կարգավորումը» կանոնակարգ 10-ը:

• Հաշվի առնելով ՀՀ տարածքում քարտային բնագավառում ձեռք բերված նվաճումները և զարգացման միտումները՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվել է «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում վճարային քարտերի թողարկման, սպասարկման և տարածման, ինչպես նաև վճարային քարտերով գործառնությունների իրականացման կարգը», որով սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում վճարային քարտերի թողարկման, սպասարկման և տարածման, ինչպես նաև վճարային քարտերով գործառնությունների իրականացման կանոնները:

• ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից միասնական վերահսկողության իրականացման հետ կապված՝ համապատասխան փոփոխություններ են կատարվել «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի վճարահաշվարկային համակարգի մասնակիցների, վերջիննե-

րիս հաճախորդների հաշվեհամարների, ինչպես նաև տեղեկատվական համակարգերի մասնակիցների կոդավորման կարգում»՝ սահմանելով արժեթղթերի շուկայի մասնակիցներին, հաշվետու թողարկողներին, ապահովագրական գործունեություն իրականացնողներին և այլոց տրամադրվող կոդերի կարգը:

ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ 2006 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

Կենտրոնական բանկի ֆինանսական վերահսկողության վարչությունը, արժեթղթերի շուկայի ու փոխանակման կետերի լիցենզավորման և վերահսկողության վարչությունները իրականացնում են փաստաթղթային և տեղերում ստուգումներ՝ նպատակ ունենալով բացահայտել և արագորեն կանխել ֆինանսական համակարգում առկա՝ անթույլատրելի մակարդակում դրսևորվող ռիսկերը, ինչպես նաև հարթել ֆինանսական համակարգի կայուն զարգացման ճանապարհին առաջացող հնարավոր նորանոր խոչընդոտները:

Ֆինանսական վերահսկողության վարչության կողմից 2006 թվականի ընթացքում իրականացվել են 58 «տեղերում ստուգումներ»՝ 8 բոլոր ուղղություններով և 5 նպատակային ստուգումներ բանկերում, 4 բոլոր ուղղություններով ստուգումներ վարկային կազմակերպություններում, 3 բոլոր ուղղություններով և 12 նպատակային ստուգումներ ապահովագրական ընկերություններում և 26 ստուգումներ գրավատներում:

Տեղերում վերստուգումների արդյունավետությունը և վերահսկողության աշխատակիցների ծանրաբեռնվածությունը

Ցուցանիշներ	2004 թվական	2005 թվական	2006 թվական
Ֆինանսական վերահսկողության վարչության աշխատակիցների թիվը	41	44	49
Բանկերի, վարկային կազմ., ապահովագրական ընկերությունների և գրավատների ընդհանուր ակտիվները (տարեկան միջին)	365.8 մլրդ դրամ	397.6 մլրդ դրամ	500.2 մլրդ դրամ
Ֆինանսական վերահսկողության վարչության մեկ աշխատակցի միջին ծանրաբեռնվածությունը	8.9 մլրդ դրամ	9.0 մլրդ դրամ	10.2 մլրդ դրամ
Տարվա ընթացքում իրականացված ստուգումների թիվը, այդ թվում՝	25	51	58
բանկերում՝ բոլոր ուղղություններով	5	5	8
բանկերում՝ նպատակային	17	41	5
վարկային կազմակերպություններում	3	5	4
ապահովագրական ընկերություններում	-	-	15
գրավատներում	-	-	26

Առևտրային բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից իրականացված խախտումները և ստուգումների ընթացքում արձանագրված թերությունները գլխավորապես վերաբերում են օրենսդրական, հաշվապահական հաշվառման կանոնների և նորմատիվային խախտումներին, տրամադրված տվյալների թերացումներին:

Ըստ վերահսկողության արդյունքների՝ 2006 թվականին արձանագրվել են առևտրային բանկերի կողմից թույլ տրված 667, վարկային կազմակերպությունների կողմից՝ 89, ապահովագրական ընկերությունների կողմից՝ 217 և գրավատների կողմից՝ 225 խախտումներ: Գերակշիռ մասի նկատմամբ որպես պատժամիջոց կիրառվել է նախազգուշացում:

Ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից թույլ տրված խախտումները և կիրառված պատժամիջոցները 2006 թվականի ընթացքում

	Առևտրային բանկեր	Վարկային կազմակերպություններ	Ապահովագրական ընկերություններ	Գրավատներ
Խախտման տեսակ				
Հաշվապահական հաշվառման	61	19	-	3
Ակտիվների դասակարգման կարգի	47	2	1	-
Օրենսդրական	240	17	42	101
Նորմատիվային	52	-	1	-
Հանձնարարականի չկատարում	5	2	-	1
Հաշվետվությունների ուշացում	7	6	11	17
Անարժանահավատ տվյալներ	72	24	162	103
Ընդհանուր կապիտալի	5	1	-	-
Վարկային ռեգիստր	177	18		-
Պատժամիջոցներ				
Լիցենզիայի ուժը կորցրած ճանաչում	-	-	6	-
Տուգանք՝ կազմակերպությանը	266	24	52	119
Տուգանք՝ ղեկավարին	191	8	2	-
Տույժ	2	-	-	-
Նախազգուշացում	180	52	134	60
Ղեկավարին մասնագիտական որակավորման վկայականից զրկում	2	-	-	-
Չկիրառում	3	-	-	-
Կարճում	21	5	32	31

2006 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի փոխանակման կետերի լիցենզավորման և վերահսկողության վարչության կողմից արտարժույթի փոխանակման կետերում իրականացվել են ընդհանուր 529 տեղերում ստուգումներ: Ստուգման արդյունքում ուժը կորցրած են ճանաչվել 126 փոխանակման կետերի լիցենզիաները: 134 դեպքում փոխանակման կետերը տուգանք են վճարել, 180 դեպքում՝ ստացել են նախազգուշացում:

2006 թվականի ընթացքում տեղերում ստուգումներ են իրականացվել արժեթղթերի շուկայի մասնակիցների շրջանում (3 մասնագիտական անձանց, 2 ինքնակառավարվող կազմակերպությունների և 2 հաշվետու թողարկողների մոտ): Բոլորի նկատմամբ, որպես պատժամիջոց, կիրառվել է նախազգուշացում:

ԿԱԴՐԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ ԵՎ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ

2006 թվականին փոփոխություններ տեղի ունեցան ՀՀ կենտրոնական բանկի կառուցվածքում՝ պայմանավորված Հայաստանի ֆինանսական հատվածի՝ ԿԲ կողմից մինչև 2006 թվականը չլիցենզավորվող այլ մասնակիցների (արժեթղթերի շուկայի, ապահովագրության շուկայի և այլ մասնակիցներ) կարգավորումն ու վերահսկողությունը Կենտրոնական բանկի լիազորության ներքո անցնելու փաստով: 2006 թվականին նոր կադրեր (մասնագետներ) ներգրավելու մեծ անհրաժեշտություն առաջացավ: Միաժամանակ ընդլայնվեցին կադրերի մասնագիտացման ոլորտների շրջանակները: Այս առումով, ԿԲ կադրերի վերապատրաստման առաջնային խնդիրներից մեկը դարձավ արժեթղթերի և ապահովագրական շուկաների կարգավորման և վերահսկողության աշխատանքներով զբաղվող կադրերի մասնագիտական կատարելագործման գործընթացը:

Ֆինանսական համակարգի կարգավորման և վերահսկողության գործընթացներում ներգրավված մասնակցող աշխատակիցները մասնագիտական որակավորման բարձրացման և միջազգային փորձին ծանոթանալու համար 2006 թվականին մասնակցել են վերահսկողության արդիական խնդիրներին վերաբերող մի շարք ներքին և արտաքին դասընթացների և կոնֆերանսների: Ուսուցանված և քննարկված հիմնական թեմաներն են՝ «Ապահովագրական ընկերությունների վերահսկողություն», «Վերաապահովագրություն», «Ապահովագրական հիմնարար սկզբունքներ», «Արժեթղթերի շուկայի զարգացում», «Փոխանակման կետերի լիցենզավորում և վերահսկողություն», «Վճարային համակարգերի հսկում և փողերի լվացման դեմ վերահսկողություն», «Բանկային տեսչական վերահսկողություն», «Միավորված վերահսկողություն», «Բանկային ռիսկերի գնահատում և վերահսկողություն», «Խորացված ռիսկի վերլուծություն», «Կապիտալի Բազելյան նոր համաձայնագիր (Բազել II)», «Ֆինանսական կայունություն» և այլն:

Կենտրոնական բանկի կադրերի վերապատրաստմանը ակտիվորեն օժանդակել են Արժույթի միջազգային հիմնադրամը, Անգլիայի բանկի՝ կենտրոնական բանկերի ուսուցողական կենտրոնը, Ֆրանսիայի բանկը, Գերմանիայի Բունդեսբանկը, Նիդեռլանդների, Շվեյցարիայի, Ղազախստանի, Ռուսաստանի Դաշնության կենտրոնական բանկերը, Միջազգային հաշվարկների բանկը, Լեհաստանի ազգային բանկը, Ֆինանսական կայունության ինստիտուտը և այլն: Կադրերի վերապատրաստման թեմաները հիմնականում ներառել են ապահովագրական, արժեթղթերի և բանկային շուկաների վերահսկողության արդիական խնդիրներ՝ ռիսկերի կառավարման ու գնահատման, վերահսկողական նոր մոտեցումների կիրառման, դրանց կարգավորման դաշտի բարեփոխումների և ֆինանսական կայունության վերաբերյալ:

2006 թվականի ընթացքում սեմինարներ են կազմակերպվել նաև Երևանում. մասնավորապես՝ հունիսի 26-27-ը ՀՀ կենտրոնական բանկի հովանու ներքո տեղի ունեցավ «ՀՀ պետական մարմիններում փողերի «լվացման» դեմ պայքարի հարցերի շուրջ իրազեկում» թեմայով աշխատանքային սեմինարը:

2006 թվականի հունիսի 17 - 18-ը Երևանում տեղի ունեցավ Արժույթի միջազգային հիմնադրամի և Համաշխարհային բանկի հոլանդական խմբում ընդգրկված երկրների տարեկան հանդիպումը: Նոյեմբերի 1 - 4-ը ՀՀ կենտրոնական բանկի հովանու ներքո Երևանում տեղի ունեցավ Միջպետական բանկի խորհրդի հերթական 33-րդ նիստը, որին ներկա էին բոլոր անդամ պետությունների ներկայացուցիչները: 2006թ. ապրիլից Միջպետական բանկի խորհուրդը նախագահում է ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահը:

Գործնական կապերը ընդլայնելու և բանակցություններ վարելու նպատակով հաշվետու ժամանակաշրջանում ՀՀ կենտրոնական բանկ այցելեցին «MOODY'S INVESTOR SERVICES» և «FITCH RATINGS» վարկանշային գործակալությունների, ՌԴ ֆինանսական մոնիտորինգի դաշնային ծառայության, «OMX GROUP» ընկերության, «BLOOMBERG UK» ընկերության, Հոլանդական «ABN-AMRO BANK» և «ING BANK» բանկերի, Բուլղարիայի ազգային բանկի, Լեհաստանի ազգային բանկի փորձագետների պատվիրակությունները և Սևծովյան առևտրի և զարգացման բանկի պատվիրակությունը՝ նախագահ Հայրետտին Կապլանի գլխավորությամբ:

2006 թվականի ընթացքում, միջկառավարական հանձնաժողովների շրջանակներում նախատեսված համապատասխան կենտրոնական բանկերի միջև ստորագրվել են համաձայնագրեր և փոխըմբռնման հուշագրեր:

2006 թվականի ապրիլի 13-ին Կիպրոսի մայրաքաղաք Նիկոզիայում Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի և Կիպրոսի կենտրոնական բանկի միջև ստորագրվեց բանկային վերահսկողության ոլորտում համագործակցության մասին Փոխըմբռնման հուշագիր:

Տարվա ընթացքում շարունակվել են «ՀՀ կենտրոնական բանկի և Չինաստանի ժողովրդական բանկի միջև բանկային ոլորտում համագործակցության մասին» և «ՀՀ կենտրոնական բանկի և Իրանի Իսլամական Հանրապետության կենտրոնական բանկի միջև բանկային վերահսկողության բնագավառում համագործակցության մասին» համաձայնագրերի ստորագրման նախապատրաստական աշխատանքները:

Միջազգային ֆինանսական զարգացումներին համահունչ՝ ՀՀ ֆինանսական համակարգի կարգավորման դաշտի բարեփոխումների և վերահսկողության արդյունավետության բարձրացման համար Կենտրոնական բանկի համապատասխան աշխատակիցները մշտապես վերապատրաստվում և համագործակցում են այլ երկրների ֆինանսական համակարգի վերահսկող մարմինների հետ:

ՀՀ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ 2006 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

ՀՀ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերը

2006 թվականի ընթացքում բանկային գործունեության լիցենզիա որևէ բանկ չի ստացել: 2006 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ տարածքում գործել են 21 առևտրային բանկեր՝ 299 մասնաճյուղերով: Մասնաճյուղերի քանակն ավելացել է 32-ով: Տարվա ընթացքում մեկ բանկի կանոնադրական հիմնադրամում խոշոր փայամասնակցություն է ձեռք բերել ֆրանսիական Կրեդիտ Ագրիկոլ բանկը և մեկ այլ բանկում՝ ուկրաինական Ուկրպրոմբանկը:

Այս տարի ֆինանսական միջնորդությունը բնութագրող ցուցանիշները գրեթե չեն փոփոխվել. տարեվերջին համակարգի ընդհանուր ակտիվները կազմել են ՀՆԱ 19.8%-ը՝ վարկերը՝ 8.6%-ը՝ նախորդ տարվա համապատասխանաբար 19.8%-ի և 8.3%-ի փոխարեն:

Կենտրոնացվածությունը ՀՀ բանկային համակարգում

2006 թվականին բանկային համակարգում արձանագրվել են կենտրոնացվածության մակարդակի, մասնավորապես՝ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ցպահանջ պարտավորությունների գծով, նվազման որոշակի միտումներ: Բանկային համակարգի ամփոփ ցուցանիշների գծով Հերֆինդալ-Հիրշմանի[2] կենտրոնացվածության գործակիցը բավականին ցածր է, ինչը վկայում է համակարգի համեմատաբար թույլ կենտրոնացվածության մասին:

Կենտրոնացվածության Հերֆինդալ-Հիրշմանի գործակից

Ցուցանիշներ	31.12.04	31.12.05	31.12.06
Ընդհանուր ակտիվներ	0.09	0.08	0.08
Ընդհանուր պարտավորություններ	0.10	0.09	0.09
Ընդհանուր կապիտալ	0.06	0.06	0.07
Տնտեսությանը տրամադրված վարկեր	0.09	0.08	0.08
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ	0.11	0.10	0.10
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ցպահանջ պարտավորություններ (ներառյալ բանկային հաշիվներ)	0.18	0.17	0.15

[2] *Հերֆինդալ - Հիրշմանի գործակիցն ընդունում է 0-ից 1 միջակայքում արժեքներ և բնութագրում կենտրոնացվածությունը (0-ին մոտ արժեքները նշանակում են կենտրոնացվածության ցածր աստիճան):*

Վերջին տարիներին համեմատաբար ցածր է եղել կապիտալի և բարձր՝ ավանդների կենտրոնացվածության գործակիցը:

Խոշոր և մանր բանկերի միջև բևեռացվածությունը փոքր-ինչ նվազել է. տարեսկզբին խոշորագույն 10 բանկերին բաժին էր ընկնում համակարգի ակտիվների 81%-ը, իսկ տարեվերջին՝ 80%-ը: Խոշորագույն 4 բանկերի բևեռացվածությունը համակարգում ևս նվազել է. տարեվերջին դրանց բաժին է ընկել ակտիվների 46%-ը և պարտավորությունների 49%-ը (տարեսկզբին՝ համապատասխանաբար 47%-ը և 50%-ը): Չնայած հաշվետու տարում խոշորագույն 4 բանկերում ցպահանջ պարտավորությունների բևեռացվածությունը կտրուկ նվազել է, այնուամենայնիվ ցպահանջ ավանդների կենտրոնացվածությունը դեռևս ամենաբարձրն է: Մեծացել է միայն ընդհանուր կապիտալի բևեռացվածությունը՝ հիմնականում պայմանավորված ԱԿԲԱ Կրեդիտ Ագրիկոլ բանկի կանոնադրական հիմնադրամի կտրուկ աճով:

Բանկային հատվածի կենտրոնացվածության մակարդակը (%)

Ցուցանիշներ	31.12.04	31.12.05	31.12.06
Ընդհանուր ակտիվներ			
ԿԳ 4 (խոշորագույն չորս բանկերի տեսակարար կշիռը համակարգում)	49	47	46
ԿԳ 10 (խոշորագույն տասը բանկերի տեսակարար կշիռը համակարգում)	81	81	80
Ընդհանուր պարտավորություններ			
ԿԳ 4	52	50	49
ԿԳ 10	84	85	84
Ընդհանուր կապիտալ			
ԿԳ 4	32	35	38
ԿԳ 10	65	64	67
Տնտեսությանը տրամադրված վարկեր			
ԿԳ 4	45	43	47
ԿԳ 10	85	85	83
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ			
ԿԳ 4	51	51	49
ԿԳ 10	80	88	87
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ցպահանջ պարտավորություններ (ներառյալ բանկային հաշիվներ)			
ԿԳ 4	60	64	57
ԿԳ 10	86	86	85

Բանկային համակարգի կապիտալի աճի միտումները

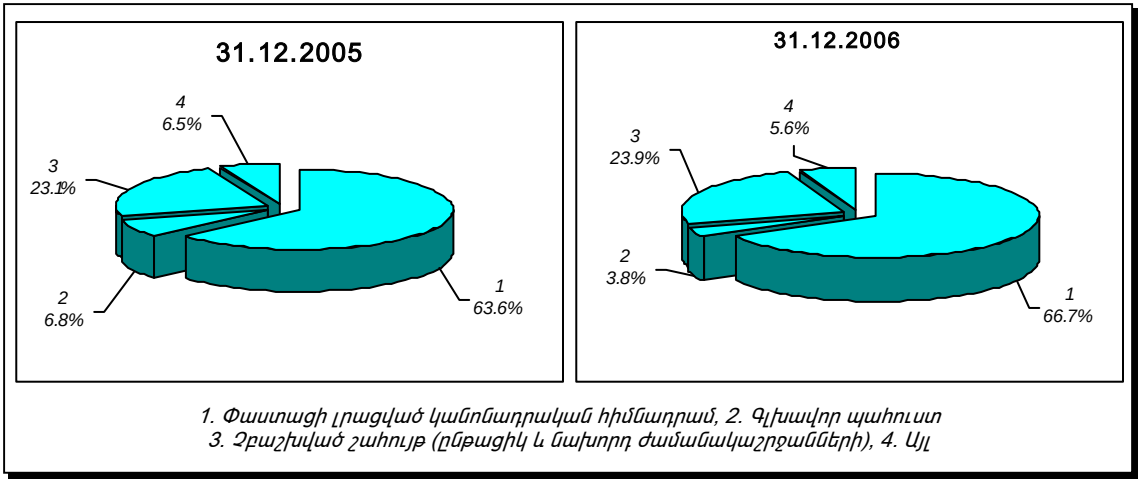
2006 թվականի ընթացքում բանկային համակարգի ընդհանուր կապիտալն ավելացել է 26.8%-ով (25.4 մլրդ դրամով) և կազմել 120.2 մլրդ դրամ:

Ընդհանուր կապիտալի աճին նպաստել են բանկային համակարգի կողմից ապահովված շահույթը և կանոնադրական հիմնադրամի աճը:

Տարվա ընթացքում կանոնադրական հիմնադրամն ավելացել է 19.8 մլրդ դրամով, գլխավոր պահուստը նվազել է 1.8 մլրդ դրամով: Կանոնադրական հիմնադրամի աճ է արձանագրվել 9 բանկերում, ընդ որում՝ ի հաշիվ և՛ ներքին, և՛ արտաքին աղբյուրների: Կանոնադրական հիմնադրամի աճի 13.0 մլրդ դրամը բաժին է ընկնում ԱԿԲԱ Կրեդիտ Ագրիկոլ բանկին՝ հիմնականում ի հաշիվ ֆրանսիական Կրեդիտ Ագրիկոլ խմբի կողմից կատարված ներդրման:

Հաշվետու տարում համակարգն ապահովել է 16.9 մլրդ դրամի չափով զուտ շահույթ: Տարվա ընթացքում վեց բանկեր նախորդ ժամանակաշրջանի շահույթից բաշխել են շահաբաժիններ՝ ընդհանուր 7.9 մլրդ դրամի չափով (ընդ որում՝ բաշխված կապիտալի մեծ մասը (մոտ 5.0 մլրդ դրամ) ուղղվել է կանոնադրական կապիտալի համալրմանը):

Գծապատկեր 1. Բանկային համակարգի ընդհանուր կապիտալի կառուցվածքը

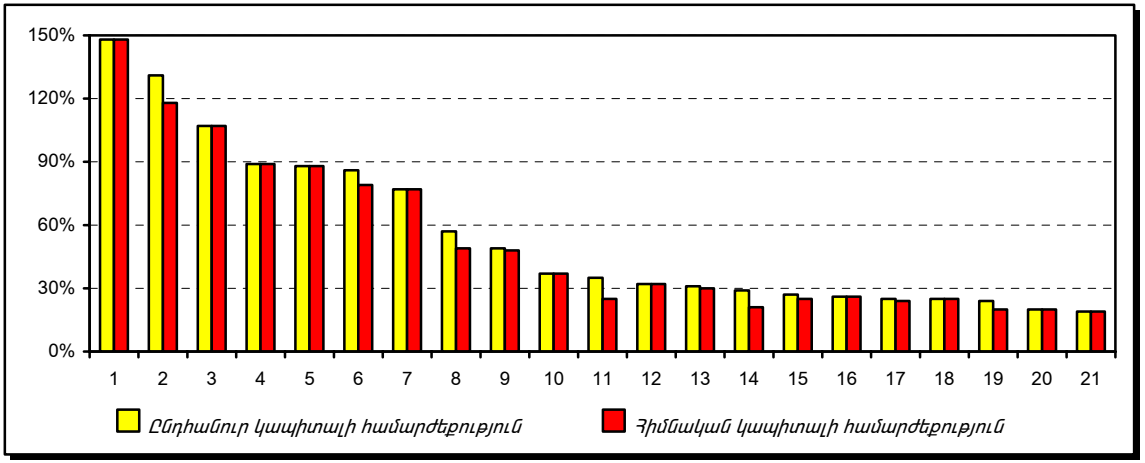
1. Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ, 2. Գլխավոր պահուստ
3. Չբաշխված շահույթ (ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների), 4. Այլ

Տարվա ընթացքում համակարգի ընդհանուր կապիտալը, ընդհանուր պարտավորությունների համեմատությամբ, դրսևորել է առաջանցիկ աճի տեմպ, ինչի արդյունքում ընդհանուր կապիտալի և ընդհանուր պարտավորությունների հարաբերակցությունը (լևերեջի գործակիցը) ավելացել է 2.3 տոկոսային կետով և 2006 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 29.7%:

Բանկային համակարգի կապիտալի համարժեքությունը

2006 թվականի ընթացքում բանկային համակարգի վարկային ներդրումների աճի տեմպը փոքր-ինչ զիջել է ընդհանուր կապիտալի աճի տեմպը, որը պայմանավորել է ընդհանուր և հիմնական նորմատիվային կապիտալների առաջանցիկ աճը ռիսկով կշռված ակտիվների աճի համեմատ: Նշվածի արդյունքում տարեվերջին բանկային համակարգի ընդհանուր և հիմնական կապիտալների համարժեքության ցուցանիշները գերազանցել են տարեսկզբի նույն ցուցանիշները. ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշն աճել է 1.2, իսկ հիմնական կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը՝ 1.0 տոկոսային կետով և համապատասխանաբար կազմել 34.9% և 32.7%: ՀՀ տարածքում գործող բանկերի համարժեքության ցուցանիշները բավականաչափ գերազանցում են նորմատիվների՝ պահանջվող 12% և 8% մակարդակները:

Գծապատկեր 2. Ընդհանուր և հիմնական կապիտալի համարժեքությունը ըստ բանկերի

Առևտրային բանկերի սեփականատերերը

Ըստ կազմակերպաիրավական տեսակների՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող 21 առևտրային բանկերից 2-ը սահմանափակ պատասխանատվությամբ, 2-ը՝ բաց բաժնետիրական, 17-ը՝ փակ բաժնետիրական ընկերություններ են: Հատկանշական է, որ 2006 թվականին մեկ բանկ փոխել է կազմակերպաիրավական տեսակը (կոոպերատիվ ընկերությունից դարձել է փակ բաժնետիրական ընկերություն), որի կապիտալում խոշոր փայամասնակցություն է ներդրել ֆրանսիական Կրեդիտ Ագրիկոլ խումբը:

Հայաստանի Հանրապետության բանկային համակարգի մասնակիցներ (բաժնետերեր, փայատերեր) են 1602 ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, որոնցից 70-ը՝ ոչ ռեզիդենտներ: Եթե բացառենք 2 բաց բաժնետիրական ընկերության կարգավիճակ ունեցող բանկերը, ապա 19 բանկերի մասնակիցները 90 ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք են, որոնցից 30-ը՝ ոչ ռեզիդենտներ: Չորս բանկերում բաժնեմասերի 100%-ը տնօրինում է մեկ անձ (երկու ռեզիդենտ իրավաբանական անձինք, մեկ ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձ և մեկ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձ), իսկ ևս ութ բանկերում մեկ բաժնետեր տնօրինում է բաժնետոմսերի 50%-ից ավելի բաժնեմասը:

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

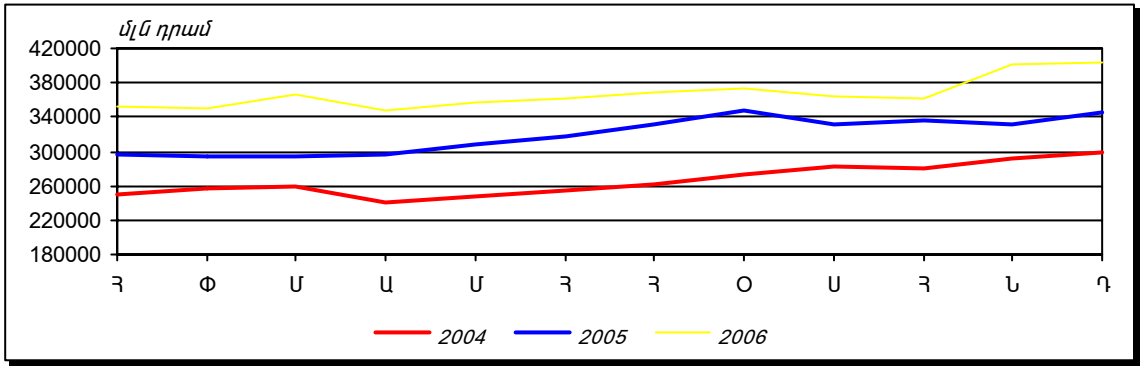
Բանկային համակարգի ներգրաված միջոցների աճի միտումները

2006 թվականի ընթացքում բանկային համակարգի ընդհանուր պարտավորություններն աճել են 16.9%-ով (58.4 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 404.3 մլրդ դրամ: Պարտավորությունների աճն ամբողջապես պայմանավորվել է դրամային պարտավորությունների աճով: Դրամով պարտավորություններն ավելացել են 54.8%-ով, իսկ արտարժույթով պարտավորությունները նվազել են 2.0%-ով, ինչի արդյունքում դրամով պարտավորությունների տեսակարար կշիռը 10.7 տոկոսային կետով աճելով՝ տարեվերջին կազմել է 44.0%: Չնայած արձանագրվել է դոլարայնացման մակարդակի նշանակալի նվազում, այնուամենայնիվ այն դեռևս բարձր մակարդակի վրա է:

Պարտավորությունների փաստացի աճը հիմնականում ապահովվել է ավանդների 38.3 մլրդ դրամ, բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների 8.8 մլրդ դրամ և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների 6.2 մլրդ դրամ աճի հաշվին:

Նվազել են բանկերի լորո թղթակցային հաշիվները՝ 5.3%-ով (263 մլն դրամով): Տարեվերջին լորո հաշիվների 75%-ը բաժին է ընկել ոչ ռեզիդենտ բանկերին, ընդ որում՝ հիմնականում Ռուսաստանում և Իրանում գործող բանկերին:

Գծապատկեր 3. Բանկային համակարգի պարտավորությունների աճի միտումները

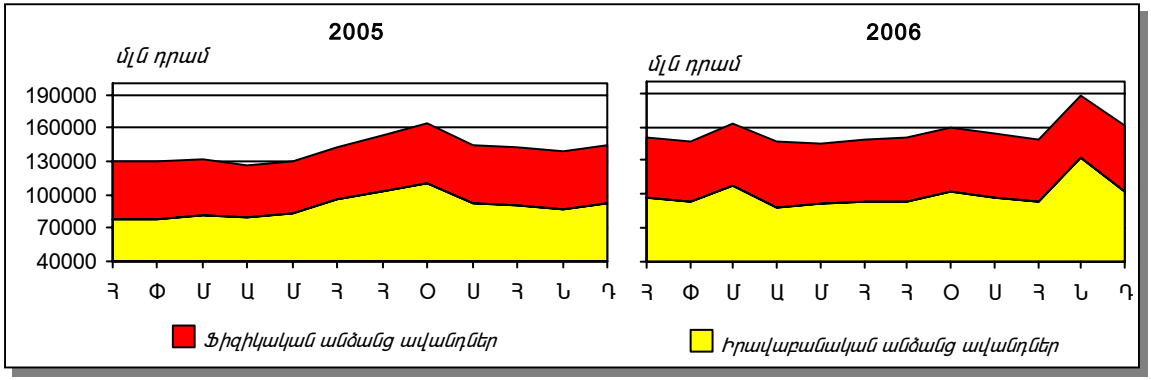
Տարվա ընթացքում բանկային համակարգի կողմից ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ներգրաված ընդհանուր միջոցներն ավելացել են 14.6%-ով (38.3 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 299.6 մլրդ դրամ:

Ինչպես 2005 թվականին, այս տարի ևս բանկային համակարգի առանցքային դրսևորումներից է եղել այն, որ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ներգրաված ընդհանուր ավանդների աճն ամբողջությամբ ապահովվել է դրամային ավանդների հաշվին. դրամային ավանդներն աճել են 55.4%-ով (46.6 մլրդ դրամով), իսկ արտարժութային ավանդները նվազել են 4.7%-ով (8.3 մլրդ դրամով): Նշվածին նպաստել են ինչպես շուկայի զարգացումները, այնպես էլ ««Արժութային կարգավորման և արժութային վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը, «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» ՀՀ օրենքը (ըստ որի՝ արտարժութային բանկային ավանդի երաշխավորված չափը 1 միլիոն ՀՀ դրամ է, իսկ դրամով բանկային ավանդի երաշխավորված չափը՝ 2 միլիոն ՀՀ դրամ), ինչպես նաև դրամայնացմանն ուղղված այլ գործընթացներ:

Հաշվետու տարում իրավաբանական անձանց ցպահանջ պարտավորություններն ավելացել են 10.6%-ով, որին նպաստել է ինչպես իրավաբանական անձ-հաճախորդների քանակի ավելացումը, այնպես էլ առանձին հաճախորդների հաշիվների խոշորացումը. իրավաբանական անձ-հաճախորդների քանակն ավելացել է 9.0%-ով (3.3 հազարով), իսկ վերջիններիս ընթացիկ հաշիվները՝ 8.4%-ով (4.3 հազարով):

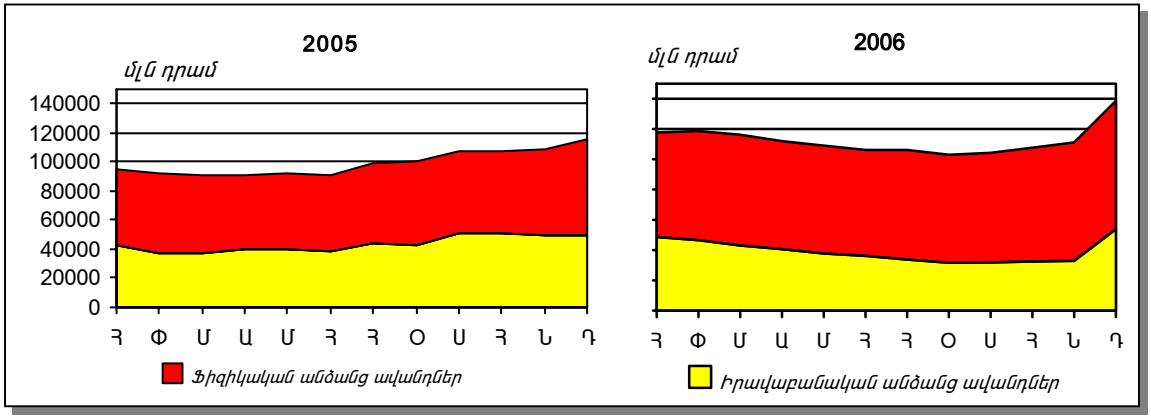
Ֆիզիկական անձանց ցպահանջ պարտավորություններն աճել են 11.9%-ով, որին առավելապես նպաստել է ֆիզիկական անձանց հաշիվների խոշորացումը, քանի որ տարվա ընթացքում ֆիզիկական անձ-հաճախորդների քանակն ավելացել է 8.6%-ով, իսկ վերջիններիս հաշիվների քանակը՝ 1.4%-ով:

Գծապատկեր 4. Բանկային համակարգի ցպահանջ ավանդների աճի միտումները

Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային հաշիվները ավելացել են համապատասխանաբար 56.4%-ով և 82.1%-ով, որոնք էապես գերազանցել են վերջիններիս ավանդների մեծության աճի տեմպերը. ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների ծավալներն ավելացել են 26.3%-ով, իրավաբանական անձանցը՝ 9.7%-ով: Սա փաստում է, որ տարվա ընթացքում հիմնականում աճել են մանրածավալ ավանդները:

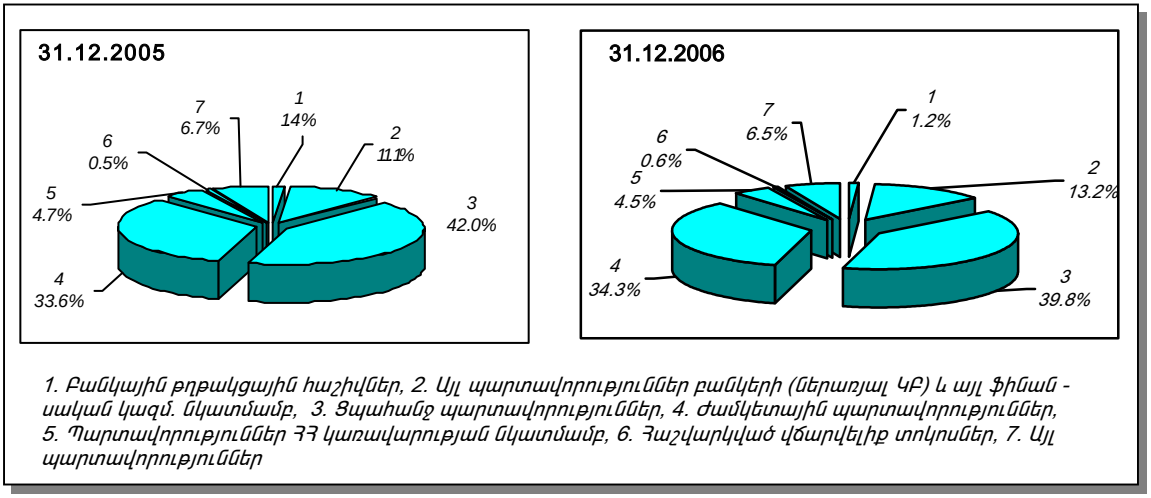
Գծապատկեր 5. Բանկային համակարգի ժամկետային ավանդների աճի միտումները

Բանկային համակարգի ներգրաված միջոցների կառուցվածքը

2006 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկային համակարգի ընդհանուր պարտավորություններում ծախսատար պարտավորությունների տեսակարար կշիռը կազմել է 91.7%՝ (նախորդ տարի՝ 92.3%): Տարվա ընթացքում ցպահանջ պարտավորությունների աճի տեմպը (10.9% աճ) զիջել է ընդհանուր պարտավորությունների աճի տեմպը (16.9% աճ), ինչի արդյունքում, ցածր ծախսատար ցպահանջ պարտավորությունների բացառման դեպքում, ծախսատար ժամկետային պարտավորությունների տեսակարար կշիռը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 0.5 տոկոսային կետով՝ տարեվերջին կազմելով 48.9%: Տարեվերջին ընդհանուր պարտավորությունների կազմում ցպահանջ պարտավորությունների (ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց) տեսակարար կշիռը նվազել է 2.2 տոկոսային կետով:

Գծապատկեր 6. Բանկային համակարգի ընդհանուր պարտավորությունների կառուցվածքը

1. Բանկային թղթակցային հաշիվներ, 2. Այլ պարտավորություններ բանկերի (ներառյալ ԿԲ) և այլ ֆինանսական կազմ. նկատմամբ, 3. Ցպահանջ պարտավորություններ, 4. Ժամկետային պարտավորություններ, 5. Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ, 6. Հաշվարկված վճարվելիք տոկոսներ, 7. Այլ պարտավորություններ

Համակարգի ընդհանուր պարտավորությունների միջին կշռված ժամկետայնությունը կազմում է մոտ կես տարի: Ներգրաված միջոցների 46%-ը ցպահանջ է (ավանդներ, բանկային հաշիվներ, թղթակցային հաշիվներ և այլ), 42%-ը՝ 1-ից 12 ամիս ժամկետայնությամբ և 12%-ը՝ մեկ տարուց ավելի ժամկետայնությամբ:

Առևտրային բանկերի հաճախորդները

Հաշվետու տարվա ընթացքում բանկային համակարգի կողմից սպասարկվող իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց քանակն ավելացել է 8.6%-ով կամ 60.7 հազարով (հիմնականում ֆիզիկական անձանց աճի հաշվին) և տարեվերջին կազմել 763.3 հազար: Սպասարկվող ֆիզիկական անձ-հաճախորդների քանակը կազմել է 723.6 հազար, իսկ իրավաբանական անձ-հաճախորդների քանակը՝ 39.7 հազար:

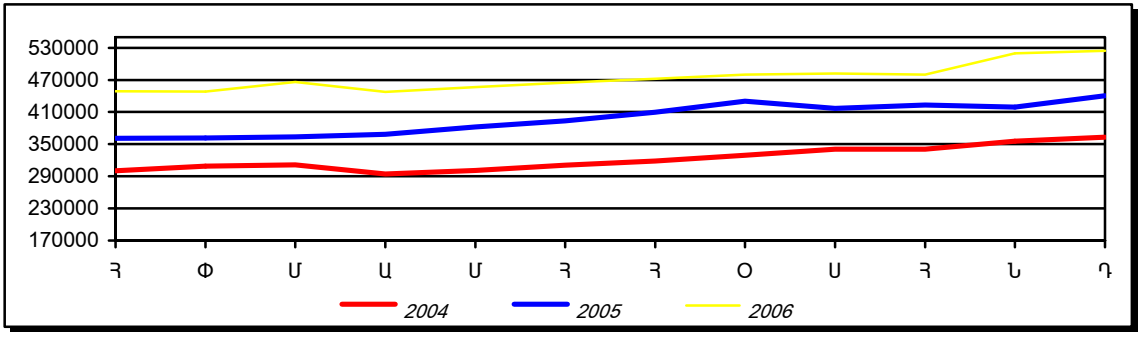
Տարվա ընթացքում բանկային հաշիվների քանակն ավելացել է 3.4%-ով և կազմել 881.9 հազար, որի 96%-ը՝ ընթացիկ, 4%-ը՝ ժամկետային հաշիվներն են: Ընթացիկ հաշիվների քանակն ավելացել է 1.9%-ով կամ 15.5 հազարով (հիմնականում ֆիզիկական անձանց հաշիվների աճի արդյունքում) և տարեվերջին կազմել է 844.9 հազար: Ժամկետային հաշիվների քանակը ավելացել է 57.0%-ով կամ 13.5 հազարով (հիմնականում ֆիզիկական անձանց ժամկետային հաշիվների աճի հաշվին) և տարեվերջին կազմել 37.0 հազար: Ֆիզիկական անձանց ժամկետային հաշիվների քանակի կտրուկ աճին էապես նպաստել է նաև ավանդների երաշխավորման համակարգի գործունեությունը:

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԱԿՏԻՎՆԵՐԸ

Բանկային համակարգի տեղաբաշխած միջոցների աճի միտումները

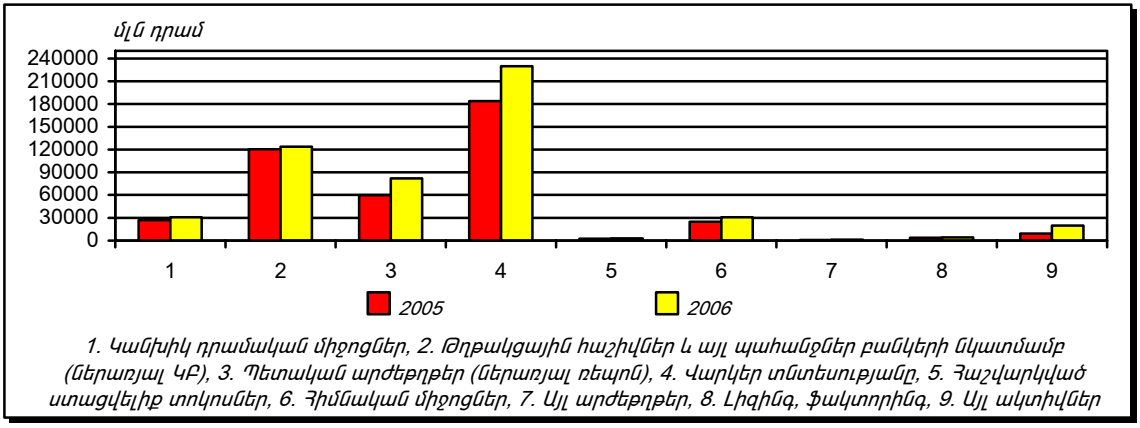
2006 թվականին ՀՀ բանկային համակարգի ընդհանուր ակտիվներն ավելացել են 19.0%-ով (83.8 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 524.5 մլրդ դրամ:

Գծապատկեր 7. Բանկային համակարգի ընդհանուր ակտիվների միտումները

Հաշվետու տարում ընդհանուր ակտիվների կազմում զգալի ավելացել են տնտեսությանը տրամադրված վարկերը և պետական պարտատոմսերում ներդրումները, որոնց աճի տեմպերը գերազանցել են ակտիվների աճի տեմպը:

Գծապատկեր 8. Բանկային համակարգի ակտիվների աճի միտումները

1. Կանխիկ դրամական միջոցներ, 2. Թղթակցային հաշիվներ և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ), 3. Պետական արժեթղթեր (ներառյալ ռեպոն), 4. Վարկեր տնտեսությանը, 5. Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ, 6. Հիմնական միջոցներ, 7. Այլ արժեթղթեր, 8. Լիզինգ, ֆակտորինգ, 9. Այլ ակտիվներ

ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվներն աճել են 25.6%-ով (11.1 մլրդ դրամով), իսկ այլ բանկերում նոստրո թղթակցային հաշիվները նվազել են 15.9%-ով (8.5 մլրդ դրամով): Նոստրո թղթակցային հաշիվներն առանձնանում են կենտրոնացվածությամբ ինչպես աշխարհագրական առումով, այնպես էլ ըստ ռեզիդենտայնության: Թղթակցային հաշիվների 97.4%-ը տեղաբաշխված է ոչ ռեզիդենտ բանկերում (նախորդ տարի՝ 96.0%-ը): 31.12.2006 թ. դրությամբ ԱՄՆ բանկերում ներդրված է ոչ ռեզիդենտ բանկերում թղթակցային հաշիվների ընդհանուր ծավալի 53%-ը, եվրոպական բանկերում՝ 39%-ը, Ռուսաստանի բանկերում՝ 5%-ը և այլ երկրների բանկերում՝ 3%-ը (31.12.2005թ.՝ համապատասխանաբար 37%, 50% և 7%):

Պետական արժեթղթերում ներդրումների ծավալները (ներառյալ ռեպո համաձայնագրերը) ավելացել են 36.9%-ով կամ 22.1 մլրդ դրամով և տարեվերջին կազմել են 81.9 մլրդ դրամ: 2006 թվականի վերջին պետական գանձապետական կարճաժամկետ պարտատոմսերի միջին եկամտաբերությունը կազմել է 5.12%, պետական գանձապետական միջին ժամկետայնության արժեկտրոնային պարտատոմսերինը (ներառյալ մասնակի մարումներով)՝ 6.11%, որոնք տարեսկզբի նկատմամբ աճել են համապատասխանաբար 1.38 և 1.02 տոկոսային կետերով: ԿԲ կողմից թողարկված պարտատոմսերի միջին եկամտաբերությունը կազմել է

5.46%: Պարտատոմսերում բանկային համակարգի կողմից կատարված ներդրումների աճը հիմնականում պայմանավորվել է, զգալի ցպահանջ պարտավորությունների առկայության պայմաններում, եկամտաբեր բարձր իրացվելի ակտիվների՝ անհրաժեշտ բավարար մակարդակի ապահովման նկատառումով:

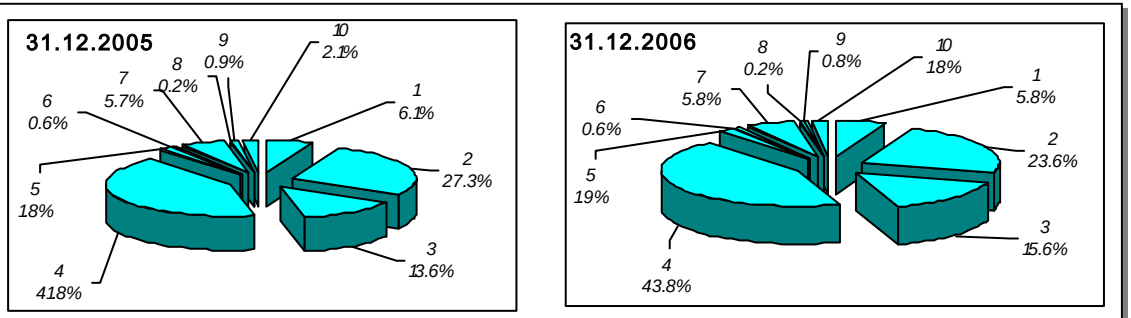
Այլ արժեթղթերում ներդրումների ծավալները աճել են ընդամենը 226 մլն դրամով և տարեվերջին կազմել 1.2 մլրդ դրամ:

Բանկային համակարգի հիմնական միջոցները տարվա ընթացքում աճել են 22.7%-ով և տարեվերջին կազմել 30.7 մլրդ դրամ, որը ընդհանուր կապիտալի 25.5%-ն է և ընդհանուր ակտիվների 5.8%-ը: Հիմնական միջոցների մեծությունը բոլոր բանկերում զիջել է ընդհանուր կապիտալի մեծությանը, ինչը վկայում է, որ բանկերի հիմնական միջոցները ձեռք չեն բերված փոխառու միջոցների հաշվին:

Բանկային համակարգի տեղաբաշխած միջոցների կառուցվածքը

2006 թվականի վերջի դրությամբ բանկային համակարգի եկամտաբեր ակտիվների տեսակարար կշիռն ընդհանուր ակտիվներում կազմել է 73.3% (նախորդ տարի՝ 73.6%): Առանց ցածր եկամտաբեր թղթակցային հաշիվների, մնացյալ եկամտաբեր ակտիվների տեսակարար կշիռը ընդհանուր ակտիվներում կազմել է 65.9% (նախորդ տարի՝ 64.5%):

Գծապատկեր 9. Բանկային համակարգի ակտիվների կառուցվածքը

1. Կանխիկ դրամական միջոցներ, 2. Թղթակցային հաշիվներ և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ), 3. Պետական արժեթղթեր, 4. Վարկեր տնտեսությանը, 5. Պահանջներ ոչ բանկ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ, 6. Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ, 7. Հիմնական միջոցներ, 8. Այլ արժեթղթեր, 9. Լիզինգ, ֆակտորինգ, 10. Այլ ակտիվներ

Տարվա ընթացքում տնտեսությանը տրամադրված վարկերի և պետական պարտատոմսերում կատարված ներդրումների աճի տեմպերը գերազանցել են ընդհանուր ակտիվների աճի տեմպը, որը հանգեցրել է ակտիվների կազմում վարկերի և պետական պարտատոմսերում ներդրումների տեսակարար կշիռների 2-ական տոկոսային կետերով աճի:

Համակարգի ընդհանուր ակտիվների միջին կշռված ժամկետայնությունը տատանվում է մեկ տարվա շրջանակներում: Տեղաբաշխված միջոցների 26%-ը ցպահանջ է, 47%-ը՝ 1-ից 12 ամիս ժամկետայնությամբ և 27%-ը՝ մեկ տարուց ավելի և անժամկետ ժամկետայնություններով:

Բանկային համակարգի վարկային ներդրումները

Տարվա ընթացքում բանկային համակարգի վարկային ներդրումներն[3] ավելացել են 24.6%-ով (51.1 մլրդ դրամով) և կազմել 259.3 մլրդ դրամ: Դրամով վարկային ներդրումներն ավելացել են 62.2%-ով, իսկ արտարժույթով վարկային ներդրումները՝ 3.1%-ով, որի արդյունքում դրամով վարկային ներդրումների տեսակարար կշիռը ընդհանուր վարկային ներդրումներում աճել է 11.0 տոկոսային կետով և տարեվերջին կազմել 47.2%:

Ոչ ռեզիդենտներին տրամադրված վարկային ներդրումները նվազել են 19.2%-ով և կազմել 15.9 մլրդ դրամ:

Ռեզիդենտներին տրամադրված վարկային ներդրումներն ավելացել են 29.1%-ով և կազմել 243.4 մլրդ դրամ:

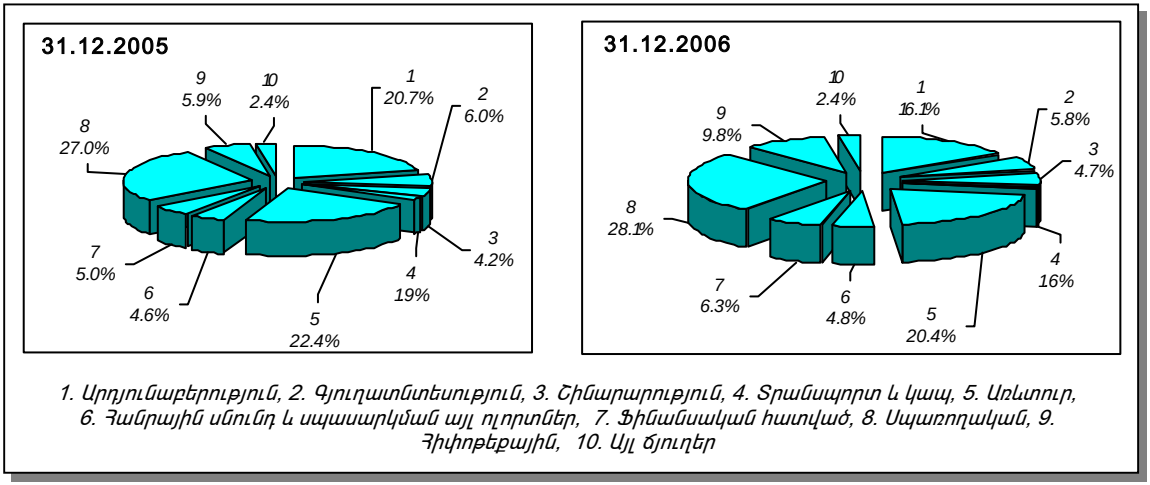
Հաշվետու տարում տնտեսության բոլոր ճյուղերում արձանագրվել է վարկային ներդրումների աճ (արդյունաբերության ճյուղերը դիտարկվել են որպես մեկ համընդհանուր ճյուղ): 2006 թվականին հատկանշական աճ է արձանագրվել հիփոթեքային վարկերում. աճել են 114.0%-ով (12.7 մլրդ դրամով): Զգալի է եղել նաև նաև սպառողական՝ 34.5% (17.5 մլրդ դրամով), առևտրի ճյուղի՝ 17.6% (7.4 մլրդ դրամով), շինարարության ճյուղի՝ 46.5% (3.7 մլրդ դրամով), հանրային սննդի ու սպասարկման այլ ոլորտների՝ 34.9% (3.0 մլրդ դրամով) վարկերի աճը:

Ռեզիդենտներին տրամադրված վարկերի կառուցվածքում 2006 թվականին կտրուկ աճել է հիփոթեքային վարկերի տեսակարար կշիռը: Բանկային համակարգի վարկերը հիմնականում կենտրոնացված են սպառողական, առևտրի ոլորտի և արդյունաբերության ճյուղի վարկերում:

---

[3] *Վարկային ներդրումներում ներառվում են տնտեսության վարկերը, լիզինգը, ֆակտորինգը և ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված վարկերն ու ավանդները:*

Գծապատկեր 10. Ռեզիդենտներին տրված վարկերի և դեբիտորական պարտքերի կառուցվածքը ըստ տնտեսության ճյուղերի

1. Արդյունաբերություն, 2. Գյուղատնտեսություն, 3. Շինարարություն, 4. Տրանսպորտ և կապ, 5. Առևտուր, 6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ, 7. Ֆինանսական հատված, 8. Սպառողական, 9. Հիփոթեքային, 10. Այլ ճյուղեր

Բանկային համակարգի ըստ տնտեսության ճյուղերի վարկավորման՝ Հերֆինդալ-Հիրշմանի կենտրոնացվածության գործակիցը, հիմնականում ցածր տեսակարար կշիռ ունեցող հիփոթեքային վարկերի կտրուկ աճի հաշվին, նախորդ տարվա համեմատ փոքր-ինչ նվազել է՝ 0.011-ով և կազմել 0.17, ինչը համարվում է ցածր և վկայում է նվազ կենտրոնացվածության մասին: Նույն ցուցանիշի մեծությունը, ըստ բանկերի միջինի, կազմել է 0.25, ինչը վկայում է, որ մի շարք բանկերում վարկավորման ճյուղային կենտրոնացվածությունը համեմատաբար բարձր մակարդակ ունի:

Երկարաժամկետ վարկերի պահանջարկի աճի պայմաններում հաշվետու տարում վարկային ներդրումներում երկարաժամկետ (1 տարի և ավելի ժամկետայնությամբ) վարկերի տեսակարար կշիռը աճել է 1.5 տոկոսային կետով և կազմել 57.9%: Բանկային համակարգում դեռևս նկատվում է «երկար փողերի» սղություն, որը երկարաժամկետ վարկեր տրամադրելու կարևորագույն նախապայմանն է:

Տնտեսությունում ձևավորված երկարաժամկետ վարկերի պահանջարկը մասամբ բավարարում են միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների ծրագրերի շրջանակներում

բանկերի միջնորդությամբ տրամադրվող երկարաժամկետ նպատակային վարկերը: ՀՀ տարածքում գործող 8 բանկեր սպասարկում են Համաշխարհային բանկի «Ձեռնարկությունների զարգացման», Գերմանա-հայկական հիմնադրամի, Համաշխարհային բանկի «Գյուղատնտեսության բարեփոխումների աջակցման», Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկի, Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամի «Հյուսիսարևմտյան գյուղատնտեսական ծառայությունների ծրագրի», Միջազգային ֆինանսական կորպորացիայի «Փոքր և միջին բիզնեսի զարգացման» և «Հիփոթեքային վարկավորման» ծրագրերի, Կոմերցբանկի, Համաշխարհային բանկի «Միկրո և փոքր բիզնեսի» և այլ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից տնտեսության գրեթե բոլոր ոլորտներում իրականացվող վարկային ծրագրերը: 31.12.2006 թ. դրությամբ ծրագրերի վարկավորման հիմնական ուղղություններ են եղել առևտուրը՝ ընդհանուր վարկավորման ծավալի 38.4%-ը, գյուղատնտեսությունը՝ 17.3%-ը, սպառողականը՝ 13.5%-ը և սպասարկման ոլորտը՝ 8.9%-ը:

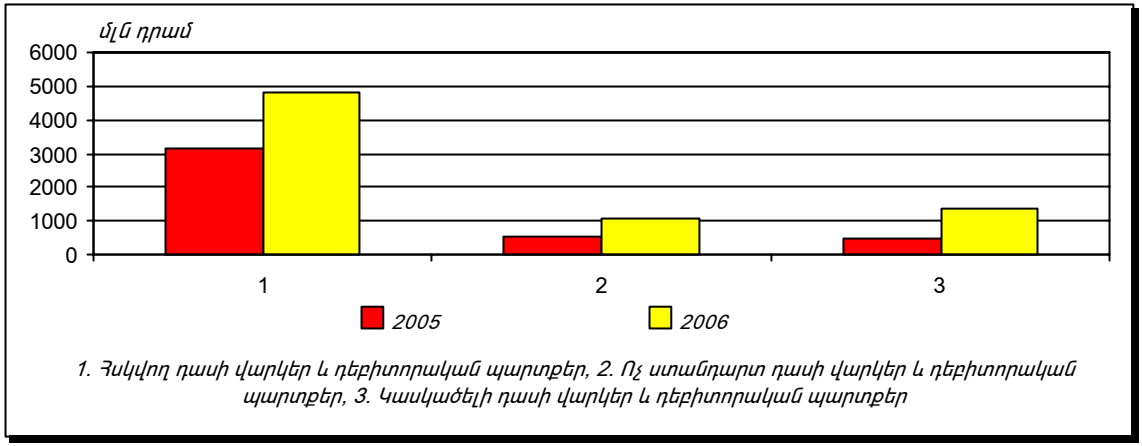
Նշված ծրագրերի շրջանակներում բանկերի կողմից տրամադրված վարկերը հաշվետու տարում աճել են 11.8%-ով և տարեվերջին կազմել են 27.8 մլրդ դրամ: Այս վարկերի վերադարձելիության աստիճանն անհամեմատ բարձր է, ինչի մասին է վկայում ժամկետանց վարկերի 0.4% կշիռը: Միջազգային ծրագրերի շրջանակներում տրամադրված վարկերի մոտ 79%-ը մեկ տարուց ավելի ժամկետով է, 18%-ը՝ 6 ամսից մեկ տարի ժամկետով և 3%-ը՝ մինչև 6 ամիս ժամկետով:

Վարկային պորտֆելի որակը

2006 թվականի ընթացքում չաշխատող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի (ներառյալ թղթակցային հաշիվները) մեծությունը աճել է 73.6%-ով և կազմել 7.2 մլրդ դրամ, իսկ ստանդարտ ակտիվների մեծությունը՝ 12.2%-ով և կազմել 291.1 մլրդ դրամ: Արդյունքում՝ ստանդարտ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի (ներառյալ թղթակցային հաշիվները) տեսակարար կշիռը նվազել է 0.8 տոկոսային կետով և կազմել 97.6%:

Տարեվերջին չաշխատող ակտիվների 0.9%-ը բաժին է ընկել ոչ ռեզիդենտներին, իսկ 99.1%-ը՝ ռեզիդենտներին: Ռեզիդենտների վարկային ներդրումներում չաշխատող ակտիվների տեսակարար կշիռը համեմատաբար բարձր է եղել շինարարության ճյուղին տրամադրված վարկերում՝ 9.5%, հանրային սննդին և սպասարկման այլ ոլորտներին տրամադրված վարկերում՝ 4.9%: Չաշխատող ակտիվների տեսակարար կշիռը ցածր է եղել սպառողական, առևտրի, տրանսպորտի ու կապի ճյուղերում՝ 2.0%:

Գծապատկեր 11. Բանկային համակարգի չաշխատող ակտիվների աճի միտումները

1. Հսկվող դասի վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, 2. Ոչ ստանդարտ դասի վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, 3. Կասկածելի դասի վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

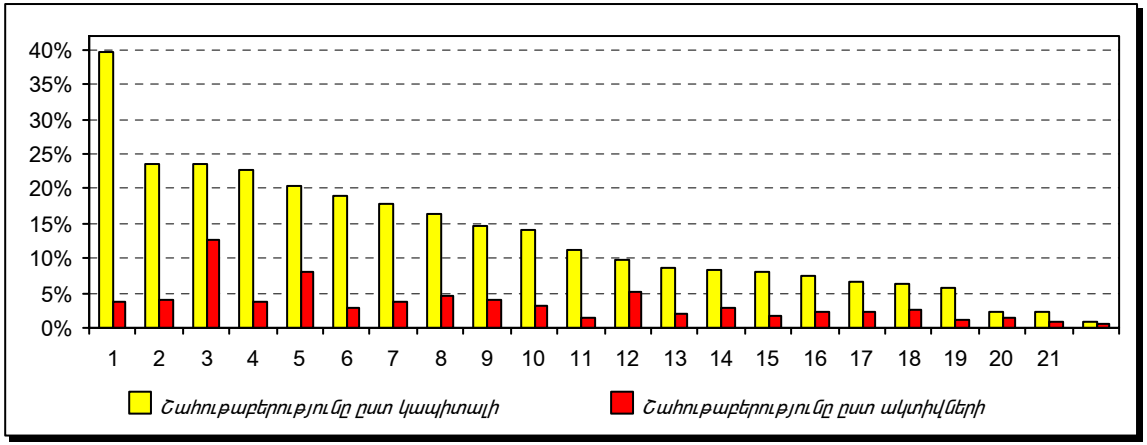
Բանկային համակարգի եկամտաբերությունը

2006 թվականին բանկային համակարգի չբաշխված շահույթը կազմել է 16.9 մլրդ դրամ: Տարվա ընթացքում բոլոր բանկերն աշխատել են շահույթով:

Բանկային համակարգի շահութաբերության ցուցանիշները նախորդ տարվա համեմատ դրսևորել են աճի միտում. բանկային համակարգի շահութաբերությունն ըստ ակտիվների (զուտ շահույթի հարաբերությունն ակտիվների միջին տարեկան մեծությանը) կազմել է 3.6%, իսկ ըստ կապիտալի (զուտ շահույթի հարաբերությունը կապիտալի միջին տարեկան մեծությանը)՝ 15.9%: Նույն ցուցանիշները 2005 թվականին համապատասխանաբար կազմել են 3.0% և 15.3%: Բանկային համակարգի զուտ գործառնական մարժան[4] հաշվետու տարում ավելացել է 0.6 տոկոսային կետով՝ կազմելով 4.9%:

[4] *Զուտ գործառնական մարժան հավասար է զուտ տոկոսային և զուտ ոչ տոկոսային եկամուտների գումարի և ընդհանուր ակտիվների միջին տարեկան մեծության հարաբերությանը:*

Գծապատկեր 12. Շահութաբերության ցուցանիշները՝ ըստ 21 շահութաբեր բանկերի

Շահութաբեր 21 բանկերի շահույթի՝ Հերֆինդալ-Հիրշմանի կենտրոնացվածության գործակիցը նախորդ տարվա համեմատ նվազել է 0.03-ով և կազմել 0.09 միավոր, որը բնութագրում է շահութաբեր բանկերի միջև համակարգի շահույթի կենտրոնացվածության նվազումը:

Բանկային համակարգի ծախսերի և եկամուտների կառուցվածքը

Հաշվետու տարում բանկային համակարգի զուտ շահույթը գերազանցել է նախորդ տարվա շահույթը 40.8%-ով (4.9 մլրդ դրամով), ինչը հիմնականում պայմանավորվել է վարկերի արագատեմպ աճի արդյունքում տոկոսային եկամուտների զգալի աճով: 2006 թվականին առևտրային բանկերը շարունակել են ակտիվ գործունեություն իրականացնել վարկային շուկայում, որտեղ պահպանվել է միջբանկային մրցակցությունը:

Այսպես, նախորդ տարվա համեմատ, բանկային համակարգի տոկոսային եկամուտների աճը պայմանավորվել է տնտեսությանը տրամադրված վարկերից ստացված տոկոսային եկամուտների 30.0% (7.9 մլրդ դրամով) աճով: Վարկերից ստացված տոկոսային եկամուտների տեսակարար կշիռը ընդհանուր տոկոսային եկամուտների կազմում մնացել է գրեթե նույնը՝ կազմելով 80.4%:

Ոչ տոկոսային եկամուտների կազմում այս տարի բանկային համակարգի միջնորդավճարներից ստացված եկամուտներն ավելացել են 11.6%-ով (1.1 մլրդ դրամով)՝ պայմանավորված փոխանցումների ծավալների զգալի աճով: Ոչ տոկոսային եկամուտների 50.2%-ը

բաժին է ընկել միջնորդավճարներից ստացված եկամուտներին, 29.4%-ը՝ արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված եկամուտներին:

Տոկոսային ծախսերում 53.4% տեսակարար կշիռ ունեցող ժամկետային ավանդների դիմաց վճարվելիք տոկոսագումարները ավելացել են 14.1%-ով (820 մլն դրամով):

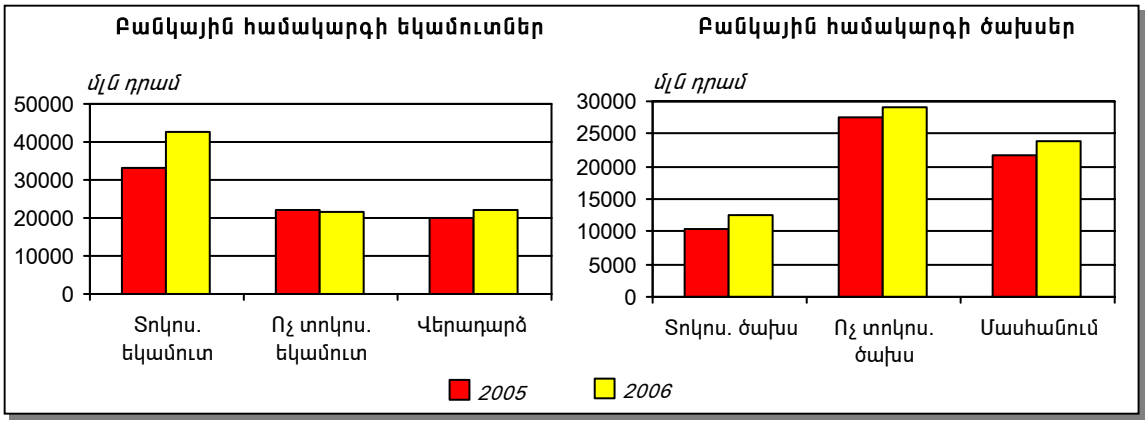
Ոչ տոկոսային ծախսերում 44.5% տեսակարար կշիռ կազմող «Հաշվեգրված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված միջոցներ» հոդվածով ծախսերը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել են 26.1%-ով (2.7 մլրդ դրամով), իսկ բանկային համակարգի աշխատողների թվաքանակն ավելացել է 15.3%-ով: Նշվածը վկայում է, որ տարվա ընթացքում, ինչպես և նախորդ տարի, դարձյալ արձանագրվել է բանկային համակարգի միջին աշխատավարձի բարձրացում:

Ընդհանուր առմամբ, նախորդ տարվա համեմատ, հաշվետու տարում համախառն եկամուտներն ավելացել են 15.7%-ով (11.8 մլրդ դրամով), իսկ համախառն ծախսերը՝ 10.1%-ով (6.0 մլրդ դրամով):

Համախառն եկամուտների կազմում, նախորդ տարվա համեմատ, տոկոսային եկամուտներն ավելացել են 30.3%-ով, ոչ տոկոսային եկամուտները նվազել են 1.2%-ով և ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներից վերադարձը ավելացել է 10.4%-ով:

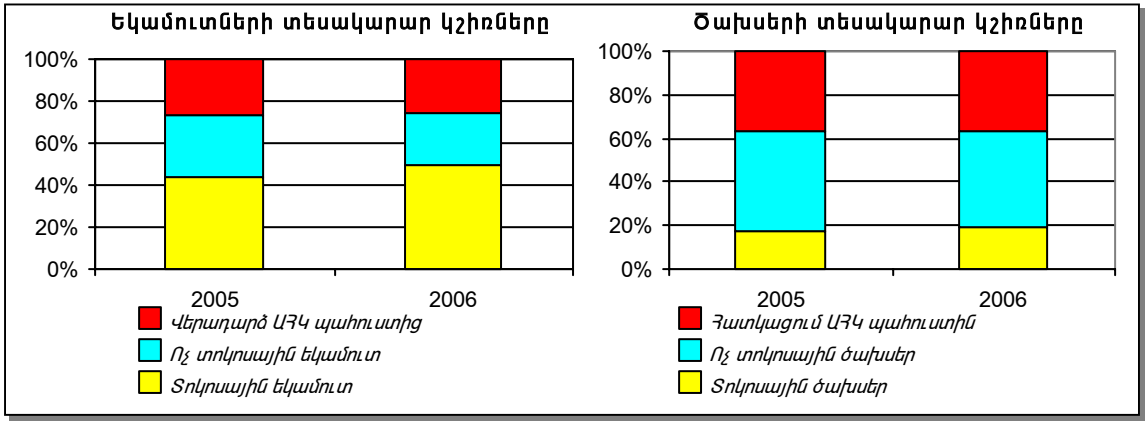
Ծախսային մասում, նախորդ տարվա համեմատ, տոկոսային ծախսերն ավելացել են 20.6%-ով, ոչ տոկոսային ծախսերը՝ 6.5%-ով, իսկ ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին մասհանումները՝ 9.8%-ով:

Գծապատկեր 13. Բանկային համակարգի ծախսերը և եկամուտները

Եկամուտների և ծախսերի վերոնշված աճի արդյունքում համախառն եկամտի կազմում փոքր-ինչ աճել են տոկոսային եկամտի, իսկ համախառն ծախսերում՝ տոկոսային ծախսերի տեսակարար կշիռները:

Գծապատկեր 14. Բանկային համակարգի ծախսերի և եկամուտների կառուցվածքը

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ

Ըստ փորձագիտական գնահատումների՝ ՀՀ բանկային համակարգի ռիսկերը կառավարելի շրջանակներում են: Ներկայումս, բանկային համակարգի վարկերի արագատեմպ աճի պայմաններում, ՀՀ բանկային համակարգում ֆինանսական ռիսկերից առավելապես կարևորվում է վարկային ռիսկը, չնայած այն ցածր է գնահատվում միջազգային շուկայում դրսևորվող վարկային ռիսկի մակարդակի համեմատ:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկի պատշաճ կառավարումը բոլոր երկրների բանկային համակարգերում մշտապես կարևորվել է: Չնայած հաշվետու տարվա ընթացքում ընդհանուր վարկերի և դեբիտորական պարտքերի կառուցվածքում դասակարգված վարկերի և դեբիտորական պարտքերի (այսուհետ՝ չաշխատող ակտիվների) տեսակարար կշիռը աճել է 0.8 տոկոսային

կետով և կազմել 2.4%, այնուամենայնիվ վերջինս համարվում է բավականին ցածր ցուցանիշ: Չաշխատող ակտիվների մեծությունը կազմել է նորմատիվային ընդհանուր կապիտալի 6.9%-ը (նախորդ տարի՝ 5.0%): Հատկանշական է, որ եթե չաշխատող ակտիվների 7.2 մլրդ դրամ մեծությունից հանենք ակտիվների հնարավոր կորուստների հատուկ պահուստի 1.2 մլրդ դրամ մեծությունը, ապա մնացյալ՝ ծածկույթ չունեցող չաշխատող ակտիվների մեծությունը կկազմի նորմատիվային կապիտալի 5.8%-ը: Վերջինս նշանակում է, որ նույնիսկ եթե կառուցվի ստրես-սցենար, ըստ որի՝ դասակարգված ակտիվներն ամբողջությամբ դուրս գրվեն (անտեսվում է գրավադրված գույքի արժեքը), ապա բանկային համակարգի վնասը չի գերազանցի նորմատիվային կապիտալի 5.8%-ը՝ վկայելով վարկային ռիսկի տեսանկյունից բանկային համակարգի կայունությունը: Վերջին տարիներին վարկային ռիսկի նվազմանն էապես նպաստել է նաև վարկային ռեգիստրի գործունեությունը (2003 թ. հունվարի 1-ից գործում է ԿԲ-ում), որի միջոցով բանկերը նախապես տեղեկացվում են վարկառուի վարկային պատմությանը:

Վերջին երեք տարիներին ակտիվների միջին աճը կազմել է 23%, իսկ վարկերինը՝ 34%՝ չհանգեցնելով ակտիվների որակի էական վատացման: Տարվա ընթացքում զուտ մասհանումների տեսակարար կշիռն ընդհանուր ակտիվներում կազմել է ընդամենը 0.4%, ըստ որի՝ կարելի է կատարել դատողություն բանկային վերահսկողության դրական արդյունքների մասին:

31.12.2006 թ. դրությամբ բանկային համակարգի մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափի ցուցանիշը կազմել է նորմատիվային կապիտալի 12.3%-ը (բանկերի միջինը՝ 13.4%), խոշոր փոխառուների գծով ռիսկի առավելագույն չափի ցուցանիշը՝ 80.3% (բանկերի միջինը՝ 81.4%), բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափի ցուցանիշը՝ 1.9%-ը (բանկերի միջինը՝ 2.2%), բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափի ցուցանիշը՝ 5.5%-ը (բանկերի միջինը՝ 6.0%): Վերոնշյալ ցուցանիշների գծով բանկային համակարգի մեծությունների և առանձին բանկերի միջին մեծությունների շեղումները փոքր են՝ վկայելով, որ առանձին բանկերում կտրուկ շեղումներ չկան, և ռիսկերը կառավարելի շրջանակներում են:

Արտարժութային ռիսկ

Հաշվետու տարում դարձյալ դրսևորվել են ՀՀ դրամի՝ այլ արժույթների նկատմամբ փոխարժեքի բավականին մեծ տատանումներ: 2006 թվականին արձանագրվել է ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար փոխարժեքի 10.0% միջին տարեկան արժևորում, իսկ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ՝ 23.8%:

Այլ արժույթների նկատմամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի տատանումների հետևանքով 2006 թվականին բանկային համակարգն արտարժույթի վերագնահատման արդյունքում ունեցել է ընդհանուր 272 մլն դրամ վնաս՝ բանկային համակարգի նորմատիվային կապիտալի 0.3%-ը (նախորդ տարի վնասը կազմել է կապիտալի 0.5%-ը): Արտարժույթի վերագնահատման արդյունքում վնասներ է ունեցել 9 բանկ, իսկ եկամուտ՝ 12 բանկ: Հաշվետու տարվա ընթացքում բանկային համակարգն արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնությունների արդյունքում ապահովել է 6.4 մլրդ դրամ եկամուտ (նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 6%-ով): Տարեվերջի դրությամբ բանկային համակարգի առաջին խմբի համախառն արտարժութային դիրքը կազմել է 4.4%, իսկ երկրորդ խմբի զուտ դիրքը՝ 1.1%՝ համապատասխանաբար պահանջվող առավելագույնը 15% և 5% նորմատիվային մակարդակների դեպքում:

Արտարժույթի ռիսկի գնահատման VAR (Value at risk) մեթոդաբանությամբ կատարված հաշվարկները ցույց են տալիս, որ 2007 թվականին դրամի փոխարժեքի տատանումների հետևանքով բանկային համակարգի արտարժույթի վերագնահատման արդյունքում հնարավոր վնասները 95% հավանականությամբ չեն գերազանցի 200 մլն դրամի սահմանաչափը[5]:

Իրացվելիության ռիսկ

Ինչպես և նախորդ տարի, 2006 թվականին վարկային ներդրումների աճի տեմպը գերազանցել է ընդհանուր ակտիվների աճի տեմպը, ինչի արդյունքում բարձր իրացվելի ակտիվների աճի տեմպը զիջել է ընդհանուր ակտիվների աճի տեմպը: Չնայած ընդհանուր ակտիվներում բարձր իրացվելի ակտիվների տեսակարար կշիռը նվազել է 2 տոկոսային կետով և կազմել 40%, սակայն վերջինս համարվում է բավականին բարձր ցուցանիշ՝ վկայելով բանկային համակարգի իրացվելիության ռիսկի ցածր մակարդակի մասին: Բանկային համակարգի բարձր իրացվելի ակտիվներն աճել են 14%-ով և կազմել 209.5 մլրդ դրամ: 2006 թվականին բանկային համակարգի ընդհանուր իրացվելիության ցուցանիշը նվազել է 2.9 տոկոսային կետով և տարեվերջին կազմել 41.2%, ընթացիկ իրացվելիության ցուցանիշը՝ 4.4 տոկոսային կետով և տարեվերջին կազմել 106.1%: Ընդհանուր և ընթացիկ իրացվելիության ցուցանիշները պահանջվող նորմատիվային մակարդակից բավականին բարձր են և իրացվելիության խնդրի առաջացման առումով վտանգ չեն ներկայացնում: Ըստ մարմանը մնացած ժամկետայնության խմբերի՝ բանկային համակարգի ակտիվների ծավալները 2007թ. կգերազանցեն պարտավորությունների մեծությունները, ինչից ելնելով էլ

---

[5] Հաշվարկների հիմքում 31.12.2006 թ. դրությամբ բանկերի կողմից ներկայացված արտարժութային բաց դիրքերն են, և փաստացի վնասի մեծությունը կարող է փոքր-ինչ ավելին լինել՝ կախված 2007 թվականի ընթացքում արտարժութային բաց դիրքերի փոփոխությունների աստիճանից:

կանխատեսվում է, որ, այլ հավասար պայմաններում, 2007 թվականին բանկային համակարգը զերծ կմնա իրացվելիության ռիսկով պայմանավորված այլընտրանքային վնասներից:

Իրացվելիության տեսանկյունից դիտարկվում է նաև բանկային համակարգի պարտավորությունների կառուցվածքը՝ ըստ կենտրոնացումների. 2006 թվականին արձանագրվել է ընդհանուր պարտավորություններում «խոշոր» պարտավորությունների[6] տեսակարար կշռի 0.4 տոկոսային կետով աճ՝ կազմելով 27.5%:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկի տեսանկյունից հատկանշական է, որ համեմատաբար ռիսկային ոչ պետական արժեթղթերում բանկային համակարգի կողմից իրականացված ներդրումները կազմել են 1.2 մլրդ դրամ, որոնց գների, օրինակ՝ 10%-ով նվազման և/կամ աճի դեպքում համակարգի կորուստը և/կամ օգուտը կկազմի նորմատիվային կապիտալի 0.1 %-ը:

Հիմնական միջոցների գների ոչ կտրուկ տատանումները ևս խոշոր վնասների չեն հանգեցնի: Հիմնական միջոցների շուկայական գների, օրինակ՝ 10%-ով նվազման և/կամ աճի դեպքում համակարգի կորուստը և/կամ օգուտը կկազմի նորմատիվային կապիտալի 2.9%-ը: Տարեվերջի դրությամբ բանկային համակարգի հիմնական միջոցների մեծությունը կազմել է 30.7 մլրդ դրամ, իսկ սեփականություն հանդիսացող բռնագանձված անշարժ գույքի մեծությունը՝ 775 մլն դրամ: Գնահատվել է նաև անշարժ գույքի գների նվազման ազդեցությունը վարկային պորտֆելի որակի վրա: Ըստ ստրես-սցենարների հաշվարկների՝ անշարժ գույքի շուկայական արժեքի 30% արժեզրկման դեպքում խոցելի վարկային պորտֆելի[7] 50%-ի չվերադարձման հետևանքով բանկային համակարգի վնասը կկազմի նորմատիվային ընդհանուր կապիտալի 9.1%-ը: Գների կտրուկ անկման հավանականությունը, ինչպես նաև բանկային համակարգի գնային ռիսկը, ըստ փորձագիտական գնահատումների, համարվում է ցածր:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը բանկային համակարգում նույնպես կառավարելի շրջանակներում է: Ակտիվների և պարտավորությունների միջին ժամկետայնությունը կարճ է և գտնվում է 1

---

[6] Այն բոլոր միջոցների հանրագումարը, որոնք առանձին վերցրած գերազանցում են բանկի ընդհանուր պարտավորությունների 5% սահմանաչափը՝ առանց հաշվի առնելու փոխկապակցվածությունը:

[7] Խոցելի վարկային պորտֆելը բանկի այն վարկերի մնացորդների հանրագումարն է, որոնց մնացորդային մեծությունները գերազանցում են դրանց դիմաց գրավադրված անշարժ գույքի 30% արժեզրկված արժեքները:

տարվա շրջանակներում, որը շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխություններին արագ արձագանքելու և վերանայելու հնարավորություն է ստեղծում: Միևնույն ժամանակ, տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատման դյուրացիայի մեթոդիկայով կատարված գնահատումները ցույց են տալիս, որ ակտիվների և պարտավորությունների միջին կշռված ժամկետայնությունների ճեղքվածքը փոքր մեծություն է (մոտ կես տարի), ինչը վկայում է, որ շուկայական տոկոսադրույքների համամասնորեն տատանումները զգալի ազդեցություն չեն թողնի բանկային համակարգի կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա: Ըստ հաշվարկների՝ ընդհանուր շուկայական տոկոսադրույքների (ակտիվների և պարտավորությունների) 1%-ով նվազման դեպքում բանկային համակարգի կապիտալի տնտեսական արժեքը կավելանա 1.2 մլրդ դրամով:

Չնայած ներկայումս բանկային համակարգի տոկոսադրույքի ռիսկը բավականաչափ զսպված է, այնուամենայնիվ տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատման և կառավարման շարունակական գործընթացը էապես կարևորվում է: Այսպես, 2006 թվականին բանկային համակարգի զուտ տոկոսային եկամուտները նախորդ տարվա նույն մեծությունը գերազանցել են 35%-ով՝ պայմանավորված վարկերի ծավալների արագընթաց աճով: Տոկոսային եկամուտները կազմել են բանկային համակարգի ընդհանուր եկամուտների 50%-ը՝ փաստելով տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման կարևորությունը:

ՀՀ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅԻ ԱՅԼ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐ

ՀՀ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

2006 թվականի ընթացքում վարկային կազմակերպության գործունեության լիցենզիա է ստացել յոթ ընկերություն՝ «Ֆինքա» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն, «Արեգակ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ-ն, «Նոր Հորիզոն» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ-ն, «Մալաթիա» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ-ն, «Նորվիկ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն, «էկումենիկ եկեղեցական փոխատվական ֆոնդ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ-ն և «Գառնի Ինվեստ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն: Տարեվերջին ՀՀ տարածքում գործել են տասնյոթ վարկային կազմակերպություններ (տասներկու մասնաճյուղերով), որոնցից երկուսը լիզինգային կազմակերպություններ են, մեկը՝ վարկային միություն և տասնչորսը՝ ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն:

Վերջին տարիներին վարկային կազմակերպությունները, բանկերի համեմատությամբ, դրսևորում են արագատեմպ զարգացման միտումներ. 2006 թվականին վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր կապիտալի, պարտավորությունների և ակտիվների աճի միտումները մի քանի անգամ գերազանցել են բանկային համակարգի համապատասխան աճի միտումները, ըստ որի՝ վարկային կազմակերպությունների ակտիվների մեծությունը տարեվերջին կազմել է բանկային համակարգի ակտիվների 3.9%-ը (տարեսկզբին 1.8%): Թեպետ վարկային կազմակերպությունների կողմից տրամադրված վարկերի միջին շուկայական տոկոսադրույքները փոքր-ինչ գերազանցում են բանկային համակարգի կողմից տրամադրված վարկերի միջին շուկայական տոկոսադրույքները, սակայն բնակչության լայն խավի համար վարկային կազմակերպությունների կողմից առաջարկվող վարկային ծառայությունները համարվում են ավելի մատչելի: Վարկային կազմակերպությունները բավականին ակտիվ վարկավորում են տնտեսության գրեթե բոլոր ճյուղերը: Զգալի ավելացել են նաև սպառողական և հիփոթեքային վարկերի ծավալները, ընդ որում՝ որոշ վարկային կազմակերպություններ մասնագիտացած են հիփոթեքային վարկավորման ոլորտում:

Վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր կապիտալը տարվա ընթացքում ավելացել է 92.6%-ով: Կապիտալի աճը հիմնականում տեղի է ունեցել տարվա ընթացքում լիցենզավորված յոթ, ինչպես նաև արդեն գործող չորս վարկային կազմակերպությունների կողմից կանոնադրական հիմնադրամի համալրման հաշվին: Վարկային կազմակերպությունների ընթացիկ տարվա չբաշխված շահույթը կազմել է 106 մլն դրամ, շահութաբերությունն ըստ

ակտիվների՝ 0.9%, իսկ ըստ կապիտալի՝ 1.8%: Տարեվերջին կապիտալը կազմել է 8.5 մլրդ դրամ կամ բանկային համակարգի կապիտալի 7.0%-ը (տարեսկզբին՝ 4.6%):

Պարտավորություններն ավելացել են 248.5%-ով (8.7 մլրդ դրամով) և կազմել 12.1 մլրդ դրամ: Պարտավորությունների աճը հիմնականում տեղի է ունեցել իրավաբանական անձանց փոխառությունների 3.5 մլրդ դրամ, բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների 3.2 մլրդ դրամ և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների 1.5 մլրդ դրամ աճերի հաշվին:

Իրավաբանական անձանցից և ֆիզիկական անձ մասնակիցներից փոխառությունների ծավալը տարեվերջին կազմել է 5.4 մլրդ դրամ: Բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ձեռք բերած միջոցների մեծությունը տարեվերջին կազմել է 5.9 մլրդ դրամ:

Վարկային կազմակերպությունների ընդհանուր ակտիվների մեծությունը տարվա ընթացքում աճել է 161.1%-ով (12.7 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 20.6 մլրդ դրամ: Ակտիվների կազմում զգալի ավելացել են վարկային ներդրումները (ներառյալ լիզինգը)՝ 168%-ով և կազմել են 16.6 մլրդ դրամ: Տնտեսության գրեթե բոլոր ճյուղերում արձանագրվել է տրամադրված վարկերի ծավալների աճ:

ՀՀ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՆ

2006 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ տարածքում լիցենզավորված ապահովագրական ընկերությունների թիվը կազմել է 15, ապահովագրական բրոքերային ընկերությունների թիվը՝ 6: 2006 թվականի ընթացքում դադարեցվել է ութ ապահովագրական ընկերության և մեկ ապահովագրական բրոքերային ընկերության՝ «Ավուար», «Էրմեդ» ՓԲԸ-ների, «Երաշխիք», «Ինօրիենք», «Գոբա», «Ռենեսանս Ինշուրանս», «Սամգաս», «Հ և Ֆ» ՍՊԸ-ների ապահովագրական գործունեության իրականացման և «Սահա» ՍՊԸ-ի ապահովագրական բրոքերային (միջնորդային) գործունեության իրականացման լիցենզիաների գործողությունը:

2006 թվականի ընթացքում ապահովագրական ընկերությունների սեփական կապիտալն ավելացել է 35.3%-ով (1.6 մլրդ դրամով) և տարեվերջին կազմել 6.0 մլրդ դրամ կամ բանկային համակարգի կապիտալի 5.0%-ը:

Կապիտալի աճը հիմնականում պայմանավորվել է կանոնադրական հիմնադրամի 1.5 մլրդ դրամ աճով:

Ապահովագրական ընկերությունների ընդհանուր պարտավորությունները և ընդհանուր ակտիվները նվազել են համապատասխանաբար 51.6%-ով (2.8 մլրդ դրամով) և 12.7%-ով (1.3 մլրդ դրամով): Տարեվերջին ընդհանուր ակտիվների ծավալը կազմել է 8.6 մլրդ դրամ կամ բանկային համակարգի ակտիվների 1.6%-ը:

Ակտիվների և պարտավորությունների նվազումը հիմնականում պայմանավորվել է ապահովագրական ընկերությունների քանակի նվազմամբ: Ապահովագրական ընկերությունների ընդհանուր ակտիվների մեջ մեծ տեսակարար կշիռ են կազմել ընթացիկ ակտիվները՝ 76.7%, իսկ պարտավորություններն ամբողջությամբ ընթացիկ են եղել:

2006 թվականին ապահովագրավճարների մեծությունը կազմել է 5.9 մլրդ դրամ, իսկ վերաապահովագրավճարները՝ 3.7 մլրդ դրամ կամ ապահովագրավճարների 62.9%-ը:

Ապահովագրավճարների 76%-ը բաժին է ընկել ավիացիոն ռիսկերի (35%), ավտոտրանսպորտային միջոցների (21%), գույքի (13%) և պատասխանատվության (8%) ապահովագրության տեսակներին:

2006 թվականին ապահովագրական հատուցումների մեծությունը կազմել է 27.3 մլրդ դրամ, որից 27.0 մլրդ դրամը կամ 98.6%-ը վերաապահովագրողի մասնակցությունն է վնասի հատուցմանը:

Ընդամենը ապահովագրական հատուցումների մեջ 97.5%-ը բաժին է ընկել ավիացիոն ռիսկերի ապահովագրության գծով հատուցումներին: Սակայն, եթե զտենք ավիացիոն ռիսկերը, ապա հատուցումների 92%-ը կբաշխվի ավտոտրանսպորտային միջոցների (47%), բեռների (15%), գույքի (15%) և բժշկական (14%) ապահովագրության տեսակների միջև:

Ապահովագրական ընկերությունների վնասաբերության ցուցանիշը (ապահովագրական հատուցումների հարաբերությունը ապահովագրավճարներին) կազմել է 17.8%[8]:

Տարեվերջին ապահովագրական ընկերությունների գործող ապահովագրության պայմանագրերի քանակը եղել է 29.5 հազար հատ: Պայմանագրերով նախատեսված ապահովագրական գումարների մեծությունը կազմել է 3.93 տրլն դրամ, որից 3.76 տրլն դրամը կամ 95.7%-ը վերաապահովագրողների ստանձնած պատասխանատվության մեծությունն է:

Ապահովագրական բրոքերային ընկերությունների ակտիվների մեծությունը 31.12.2006 թ. դրությամբ կազմել է 189.3 մլն դրամ, իսկ սեփական կապիտալի մեծությունը՝ 50.9 մլն դրամ:

ՀՀ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՇՈՒԿԱՆ

31.12.2006 թ. դրությամբ ՀՀ արժեթղթերի շուկայում մասնագիտացված գործունեություն են իրականացրել 20 ընկերություններ: Տարվա ընթացքում ՀՀ արժեթղթերի շուկայում մասնագիտացված գործունեություն իրականացնող ընկերությունների թիվը ավելացել է երկուսով. բրոքերային գործունեության լիցենզիա է ստացել «Թամրազյան և Ընկերներ»

[8] *Համակարգի իրական պատկերը ներկայացնելու համար ցուցանիշի հաշվարկում ներառված չեն ավիացիոն ռիսկերը:*

բրոքերային ՍՊԸ-ն, բրոքերային և հավատարմագրային գործունեությունների լիցենզիաներ է ստացել «Իկապիտալ Ասեթ Մենեջմենթ» ՓԲԸ-ն: Բոլոր 20 ընկերություններն ունեն բրոքերային գործունեության լիցենզիա, ընդ որում՝ դրանցից 7-ը ունեն նաև հավատարմագրային կառավարման գործունեության լիցենզիա, իսկ 1-ը՝ նաև պահառուի լիցենզիա:

2006 թվականի վերջի դրությամբ ՀՀ արժեթղթերի շուկայում գործել է երկու ինքնակարգավորվող կազմակերպություն. «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա ինքնակարգավորվող կազմակերպությունը» և արտարժույթի և արժեթղթերի առք/վաճառքի սակարկություններ կազմակերպող «Հայաստանի ֆոնդային բորսա ինքնակարգավորվող կազմակերպությունը»:

Մասնագիտացված ընկերությունների կողմից 2006 թ. ընթացքում կնքվել է 191.4 մլրդ դրամի գործարք, որից 7.2 մլրդ դրամի գործարքները կնքվել են բրոքերային գործունեության շրջանակներում (3.8%), իսկ 184.2 մլրդ դրամի գործարքները՝ դիլերային գործունեության շրջանակներում (96.2%):

ՀՀ արժեթղթերի շուկայում գործարքներն իրականացվել են 3 տիպի գործիքներով՝ պետական պարտատոմսեր, բաժնետոմսեր և այլ արժեթղթեր: Արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց համար շուկայի հիմնական գործիք են հանդիսանում պետական պարտատոմսերը, որոնք ընդհանուր գործարքների ծավալում կազմել են շուրջ 97%: Բաժնետոմսերով գործարքները կազմել են շուրջ 2.4%, իսկ այլ արժեթղթերով գործարքների տեսակարար կշիռը՝ 0.4%:

Պետական պարտատոմսերի շրջանառության ծավալների 40.3%-ը բաժին է ընկել պետական միջին ժամկետայնությամբ պարտատոմսերին, 59.2%-ը՝ պետական երկարաժամկետ պարտատոմսերին, 0.5%-ը՝ պետական կարճաժամկետ պարտատոմսերին:

Բաժնետոմսերով կնքված գործարքների 98%-ը, կորպորատիվ պարտատոմսերով կնքված գործարքների 55%-ը և պետական պարտատոմսերով կնքված գործարքների 1%-ը իրականացվել են բրոքերային գործունեության շրջանակներում: Դիլերային գործունեության շրջանակներում կնքվել է պետական պարտատոմսերով գործարքների 99%-ը:

Մասնագիտացված ընկերությունների կողմից իրականացված բրոքերային և դիլերային շրջանառության 97%-ը կատարվել է բորսայից դուրս: Կորպորատիվ պարտատոմսերով և բաժնետոմսերով գործարքների համապատասխանաբար 84%-ը և 95%-ը կնքվել են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

2006 թվականի ընթացքում Հայաստանի ֆոնդային բորսայում արժեթղթերով իրականացված գործարքների ընդհանուր ծավալը կազմել է 2.6 մլրդ դրամ: Տարվա ընթացքում բորսայական առևտրին մասնակցել է 9 մասնագիտացված ընկերություն:

Տարվա վերջի դրությամբ ֆոնդային բորսայում ցուցակված են եղել թվով 36 հաշվետու թողարկողների արժեթղթեր: Հաշվետու թողարկող ընկերություններից 2-ը բանկ են, իսկ 1-ը՝ վարկային կազմակերպություն: Ընկերություններից 4-ը վարկանշվում են ՀՀ ԿԲ կողմից:

2006 թվականի ընթացքում ընկերությունների կողմից, ազդագրի կիրառմամբ, իրականացվել է արժեթղթերի տեղաբաշխման 3 դեպք, որից 1-ի ընթացքում կատարվել է բաժնետոմսերի տեղաբաշխում, իսկ մյուս երկու դեպքերում՝ կորպորատիվ պարտատոմսերի հրապարակային տեղաբաշխում: Կորպորատիվ պարտատոմսերը տեղաբաշխվել են 1 վարկային և 1 շինարարական կազմակերպությունում՝ համապատասխանաբար 7.25 և 9.0 տոկոս տարեկան եկամտաբերությամբ, ընդ որում՝ վարկային կազմակերպության պարտատոմսերի 50%-ը երաշխավորված է USAID-ի կողմից:

31.12.2006 թ. դրությամբ Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայում անվանական արժեթղթերի սեփականատերերի ռեեստր վարող թողարկողների թիվը կազմել է 710 ընկերություն, իսկ ՀԿԴ-ում ռեեստր վարող թողարկողների արժեթղթերի սեփականատերերի թիվը կազմել է 130.9 հազար մարդ:

ՀՀ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ԳՐԱՎԱՏՆԵՐԸ

31.12.2006 թ. դրությամբ ՀՀ տարածքում գործել են 64 գրավատներ: Տարվա ընթացքում գրավատան գործունեության լիցենզիա են ստացել 13 ընկերություններ ու անհատ ձեռնարկատերեր, և 10 գրավատների լիցենզիաները ուժը կորցրած են ճանաչվել: Հաշվետու տարում արձանագրվել է գրավատների ընդհանուր ակտիվների մեծության 26% և գրավատների կողմից տրամադրված վարկերի մեծության 55% աճ: Գրավատների կողմից տրամադրված վարկային պայմանագրերի ընդհանուր թիվը տարեվերջին կազմել է 31.1 հազար հատ: Գրավատների ընդհանուր ակտիվների մեծությունը 31.12.2006 թ. դրությամբ կազմել է 2.5 մլրդ դրամ, գրավատների կողմից տրամադրված վարկերի ընդհանուր մեծությունը՝ 1.7 մլրդ դրամ:

ԱՐՏԱՐԺՈՒՅԹԻ ԱՌՔ ՈՒ ՎԱՃԱՌՔԻ ՓՈԽԱՆԱԿՄԱՆ ԿԵՏԵՐԸ ԵՎ ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ԴԻԼԵՐՆԵՐԸ

31.12.2006 թ. դրությամբ ՀՀ տարածքում արտարժույթի առք ու վաճառքի լիցենզիա են ունեցել 288 փոխանակման կետեր (ներառյալ մասնաճյուղերը): Հաշվետու տարվա ընթացքում թվով 148 արտարժույթի փոխանակման կետերի լիցենզիաները ուժը կորցրած են

ճանաչվել: Արտարժույթի առք ու վաճառքի լիցենզիա է տրվել թվով 60 արտարժույթի փոխանակման կետերի: Նախորդ տարվա համեմատ հաշվետու տարվա ընթացքում արտարժույթի փոխանակման կետերում արձանագրվել է արտարժույթի առք ու վաճառքի ընդհանուր ծավալի աճ: ԱՄՆ դոլարի առքի ծավալներն աճել են 27%-ով, վաճառքի ծավալները՝ 23%-ով և կազմել համապատասխանաբար 324.8 մլն ԱՄՆ դոլար և 322.1 մլն ԱՄՆ դոլար: Եվրոյի առքի ծավալներն աճել են 11%-ով, վաճառքի ծավալները՝ 12%-ով և կազմել համապատասխանաբար 21.5 մլն եվրո և 21.2 մլն եվրո:

2006 թվականի ընթացքում արժութային դիլերի գործունեության լիցենզիա է տրամադրվել «Արմանե Գազպա» ՍՊԸ-ին: 31.12.2006 թ. դրությամբ ՀՀ տարածքում արտարժութային դիլերի գործունեության լիցեզիա են ունեցել 7 իրավաբանական անձինք: Տարվա ընթացքում արտարժութային դիլերների՝ ԱՄՆ դոլարի ընդհանուր առքի ծավալը կազմել է 7.0 մլն ԱՄՆ դոլար, վաճառքի ծավալը՝ 14.4 մլն ԱՄՆ դոլար (նախորդ տարի առքի ծավալները կազմել են 15.9 մլն ԱՄՆ դոլար, վաճառքի ծավալները՝ 14.9 մլն ԱՄՆ դոլար):

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՎԾԱՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ ՈՒ ՎԾԱՐԱՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՊՐՈՑԵՍԻՆԳ ԵՎ ՔԼԻՐԻՆԳ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

31.12.2006 թ. դրությամբ ՀՀ տարածքում գործել է դրամական փոխանցումներ իրականացնող երեք ընկերություն՝ «Հայփոստ» ՓԲԸ-ն, «Արմենիան էքսպրես» ՓԲԸ-ն և «Դեպի տուն» ՍՊԸ-ն, ընդ որում՝ վերջին 2-ը լիցենզավորվել են հաշվետու տարվա ընթացքում: Վերոնշված կազմակերպությունները, միջազգային վճարային համակարգերին անդամակցելու միջոցով ապահովում են արտասահմանից ՀՀ ուղղված վճարումների իրականացումը: Տարվա ընթացքում դրամական փոխանցումներ իրականացնող կազմակերպությունները ՀՀ-ում իրենց հաճախորդներին կատարել են 5.3 մլրդ դրամի վճարում, իսկ արտասահման կատարվել է 1.1 մլրդ դրամի փոխանցում: Դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների մասնաբաժինը առանց բանկային հաշիվների բացման կատարված միջազգային փոխանցումների ծավալում կազմել է 1%: Այս կազմակերպությունների միջոցով հաճախորդներին կատարված մեկ վճարման միջին ծավալը հաշվետու ժամանակահատվածում կազմել է 117 հազար դրամ:

ՀՀ տարածքում գործունեություն է ծավալում վճարային գործիքներ և վճարահաշվարկային փաստաթղթերի պրոցեսինգ և քլիրինգ իրականացնող «Արմենիան Քարդ» ՓԲԸ-ն: Վերջինիս կողմից իրականացվում է «Արքա» քարտերով վճարումների միասնական համա-

կարգի մասնակից 18 առևտրային բանկերի կողմից թողարկված «ԱրՔա», ինչպես նաև VISA և MasterCard միջազգային քարտային համակարգերի վճարային քարտերով կատարված գործառնությունների պրոցեսինգը: «ԱրՔա» պրոցեսինգային կենտրոնը ապահովում է քարտերի սպասարկումը ԱԳՄ-ների, POS-տերմինալների, իմպրինտերների միջոցով, ինչպես նաև ինտերնետ միջավայրում:

Հանդիսանալով «ԱրՔա» քարտերով վճարումների միասնական համակարգի օպերատոր՝ պրոցեսինգային կենտրոնը հաշվետու տարվա ընթացքում ապահովել է 86 մլրդ դրամ ծավալի քարտային գործառնությունների իրականացում, այդ թվում՝ օտարերկրյա բանկերի կողմից թողարկված քարտերով իրականացվել է 10 մլրդ դրամ ծավալի գործառնություն:

ՎՃԱՐԱՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

ՀՀ վճարահաշվարկային համակարգի զարգացման նպատակով 2006 թվականի ընթացքում ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից կատարվել են վճարային համակարգերի իրավական դաշտի կարգավորման (տե՛ս «Ֆինանսական համակարգի կարգավորման դաշտի փոփոխությունները» բաժինը), անկանխիկ վճարումների զարգացման աշխատանքներ: Մշակվել է «Անկանխիկ վճարումների զարգացման միջոցառումների ծրագիրը», որը արժանացել է Կենտրոնական բանկի հավանությանը և ներկայացվել ՀՀ կառավարություն: Նշված ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է, համագործակցելով այլ գերատեսչական մարմինների հետ, իրականացնել անհրաժեշտ միջոցառումներ վճարահաշվարկային և այլ հարակից բնագավառներում, որոնց համալիր և ամբողջական կիրառումը կխրախուսի անկանխիկ վճարային գործիքների կիրառումը և անկանխիկ վճարումների զարգացումը:

Արտասահմանյան վճարային համակարգերին անդամակցության նպատակով հստակեցվել են վճարահաշվարկային ծառայություն մատուցող կազմակերպություններին ներկայացվող ֆինանսական, իրավական և այլ պահանջները, ինչը թույլ տվեց նվազեցնել վերջիններիս հնարավոր ռիսկերը միջազգային համակարգերին անդամակցելու և վճարահաշվարկային ծառայություն մատուցելու գործընթացում:

Մշակվել է «ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից վճարային համակարգի նկատմամբ հսկողության իրականացման հայեցակարգը», որով սահմանվել են վճարային համակարգերի հսկողության բնագավառում ԿԲ նպատակները, հսկողության շրջանակները, իրականացվող քաղաքականությունը, ինչպես նաև այլ իրավասու մարմինների հետ համագործակցության շրջանակները:

ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության կողմից նոր տիպի արժեթղթերի (ՀՀ պետական անժամկետ պարտատոմսերի, ինչպես նաև ՀՀ պետական խնայողական (արժեկտրոնային) պարտատոմսերի) թողարկումը և դրանց շրջանառությունը կարգավորելու նպատակով ՀՀ կենտրոնական բանկի «Պետական արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկների իրականացման համակարգում» 2006 թվականին կատարվել են համապատասխան փոփոխություններ՝ ապահովելով դրանց թողարկման և շրջանառության պահանջները, մշակվել են համապատասխան արարողակարգեր:

Հետամուտ լինելով արժեթղթերի շուկայի զարգացմանը՝ ՀՀ կենտրոնական դեպոզիտարիայի միջոցով բարձր վարկանիշ ունեցող առևտրային արժեթղթերով ռեպո և հակադարձ ռեպո գործառնությունների իրականացումը ապահովելու նպատակով մշակվել են մի շարք փաստաթղթեր՝ ուղղված իրավական դաշտի կարգավորմանը:

Հայաստանի ֆոնդային բորսայում իրականացվող բորսայական գործառնությունների վերջնահաշվարկի ընթացքում գործառնական ռիսկերը նվազեցնելու և այդ ընթացակարգը ավտոմատացնելու համար մշակվել են համապատասխան վճարային հաղորդագրություններ (ֆորմատներ), որոնք ապահովում են կատարված գործառնությունների վերջնահաշվարկի իրականացման նպատակով ձևավորված զուտ դիրքերի էլեկտրոնային եղանակով ներկայացումը ՀՀ կենտրոնական բանկ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՀՀ տարածքում գործող մի շարք առևտրային բանկերի ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրվել են տարբեր միջազգային վճարային համակարգերին անդամակցելու թույլտվություններ (VISA, MasterCard և AMEX միջազգային քարտային համակարգերին անդամակցելու թույլտվություններ):

2006 թվականի ընթացքում ՀՀ տարածքում անկանխիկ գործառնությունների ծավալն աճել է մոտ 12.6%-ով և կազմել 5494 մլրդ դրամ: Անկանխիկ վճարումներն իրականացվել են հիմնականում կրեդիտային վճարային գործիքներով՝ ծավալի 99.6%-ը և քանակի 91.4%-ը (այդ թվում՝ վճարային գործիքների ծավալի 61.8%-ը և քանակի 53.7%-ը կազմել են էլեկտրոնային եղանակով ներկայացված վճարման հանձնարարականները): Դեբետային գործիքներով կատարված վճարումների ծավալը կազմել է ընդհանուր վճարումների 0.4%-ը, իսկ քանակը՝ 8.6%-ը:

Պլաստիկ քարտերի թողարկումը և սպասարկումը իրականացվում է ՀՀ տարածքում գործող 20 առևտրային բանկերի կողմից: Այդ թվում՝ 18 առևտրային բանկեր թողարկում և սպասարկում են «ԱրՔա» միասնական վճարային համակարգի քարտեր: Հաշվետու տարվա ընթացքում «ԱրՔա» համակարգին անդամակցող բանկերի քանակը ավելացել է երկուսով (Արարատ բանկ, Հայբիզնես բանկ):

Տարվա ընթացքում ՀՀ բանկերի կողմից տրամադրված (շրջանառության մեջ գտնվող) պլաստիկ քարտերի քանակը ավելացել է 52.4%-ով՝ կազմելով 209113: «ԱրՔա» պլաստիկ քարտերի քանակը ավելացել է 65.7%-ով և կազմել 92283, իսկ տրամադրված միջազգային քարտերի քանակը՝ 42.4%-ով և կազմել 116830: Այդ թվում՝ «Visa» միջազգային քարտերի քանակը ավելացել է 44.4%-ով և կազմել 90733, իսկ MasterCard միջազգային քարտային համակարգի քարտերի քանակը՝ 100%-ով և կազմել 11813: ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի կողմից տրամադրված (շրջանառության մեջ գտնվող) քարտերի կառուցվածքում «ԱրՔա» քարտերի տեսակարար կշիռը կազմել է 44.1%, «Visa» և «Master Card» միջազգային քարտային համակարգերի քարտերինը՝ համապատասխանաբար 43.4% և 5.7%, իսկ մնացած 6.8%-ը կազմել են միջազգային այլ քարտային համակարգերի քարտերը, որոնցում ընդգրկված են նաև HSBC debit քարտերը:

Տարվա ընթացքում քարտերով իրականացված գործառնությունների ծավալում «ԱրՔա» քարտերի միջոցով իրականացվել է 1408.9 հազար գործառնություն՝ մոտ 45.5 մլրդ դրամ ծավալով, որը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 63.4%-ով: «ԱրՔա» քարտերով իրականացված գործառնությունները կազմել են քարտերով ընդհանուր գործառնությունների ծավալի 32. 9%-ը և քանակի 46.5%-ը:

Քարտերով կատարվող գործառնությունների ծավալում գերակշռող մասնաբաժին ունեն Visa միջազգային քարտերով գործառնությունները՝ 43.8%: Visa միջազգային քարտերով իրականացվել է 60.5 մլրդ դրամ ծավալով 100.8 հազար գործառնություն, իսկ MasterCard միջազգային քարտերով՝ 12.7 մլրդ դրամ ծավալով գործառնություն, որոնց քանակը կազմել է 169.5 հազար: Visa միջազգային քարտերով իրականացված գործառնությունների ծավալը ավելացել է 52.8%-ով (քանակը՝ 45.7%-ով), MasterCard միջազգային քարտերով կատարված գործառնությունների ծավալը՝ 64.7%-ով (քանակը՝ 88.5%-ով):

2006 թ. ընթացքում քարտապանների կողմից ինտերնետ միջավայրում իրականացվել է 258 մլն դրամի 31.5 հազար գործառնություն: Այդ թվում՝ ինտերնետ միջավայրի էլեկտրոնային առևտրում ընդգրկված առևտրի կետերի միջոցով հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել է մոտ 161 մլն դրամի 29.6 հազար գործառնություն և 97 մլն ՀՀ դրամի՝ քարտից քարտ փոխանցումներ (քանակը կազմել է 1.9 հազար):

«ԱրՔա» քարտերով վճարումների միասնական համակարգի զարգացման շրջանակներում մշակվում է քարտային հաշիվներին ԱԳՄ-ների միջոցով կանխիկ միջոցներ մուտքագրելու հնարավորությունը:

Ֆիզիկական անձանց փոխանցումները, առանց բանկային հաշվի բացման, կատարվում են ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզավորված՝ դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների միջոցով: Ընդհանուր առմամբ, առևտրային բանկերի և դրամական փոխանցում իրականացնող կազմակերպությունների միջոցով ֆիզիկական անձանց ուղղված դրամական փոխանցումները կազմել են 510 մլրդ դրամ, իսկ արտասահման կատարված փոխանցումների ծավալը՝ 321 մլրդ դրամ:

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունից կատարված փոխանցումների ընդհանուր ծավալը ավելացել է 18.1%-ով՝ կազմելով 38.5 մլրդ դրամ, իսկ քանակը՝ 88.0%-ով՝ կազմելով 95.5 հազար: Բանկերի միջոցով Հայաստանի Հանրապետություն կատարված փոխանցումների ծավալը ընդհանուր առմամբ ավելացել է 29.2%-ով (ստացումների ընդհանուր ծավալը կազմել է 315.5 մլրդ դրամ), իսկ քանակը՝ 29.0%-ով (ստացումների ընդհանուր քանակը՝ 1253637): Հաշվետու ժամանակահատվածում

WESTERN UNION, MONEY GRAM, ANELIK, UNISTREAM, BISTRAYA POCHTA և այլ համակարգերով ստացումներում գերակշռում են UNISTREAM համակարգով փոխանցումները (ընդհանուր ծավալի 47.3%-ը և քանակի՝ 33.9%-ը): Առանձնանում են նաև WESTERN UNION և ANELIK համակարգերով ստացումները, որոնց ծավալները համապատասխանաբար կազմել են 13.1% և 12.9% (քանակը՝ 17.03% և 18.35%): BISTRAYA POCHTA համակարգով փոխանցումները կազմել են ընդհանուր ծավալի մոտ 12.1%-ը (քանակը՝ 13.1%), իսկ մնացյալը կազմել են CONTACT, MONEY GRAM և այլ համակարգերով փոխանցումները:

SWIFT-ի միջոցով իրականացված փոխանցումներում ֆիզիկական անձանց ուղղված վճարումները նվազել են 5.9%-ով և կազմել մոտ 189 մլրդ ՀՀ դրամ:

Դրամական փոխանցում իրականացնող 3 կազմակերպությունները 2006 թ. Հայաստանի Հանրապետության իրենց հաճախորդներին կատարել են 5.3 մլրդ դրամի վճարում, իսկ արտասահման՝ 1.1 մլրդ դրամի փոխանցում: Վճարահաշվարկային կազմակերպությունների միջոցով Հայաստանի Հանրապետություն կատարված մեկ փոխանցման միջին ծավալը հաշվետու ժամանակահատվածում կազմել է 117 հազար դրամ:

31.12.2006 թ. դրությամբ SWIFT-ին անդամակցում են ՀՀ տարածքում գործող 21 առևտրային բանկեր, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկը: Տարվա ընթացքում SWIFT-ի միջոցով Հայաստանի Հանրապետություն իրականացված փոխանցումները նախորդ տարվա համեմատ նվազել են՝ ծավալը՝ 36.7%-ով, իսկ քանակը՝ 3.0%-ով: Հաշվետու ժամանակահատվածում արտասահման փոխանցումների ծավալը նվազել է 29.7%-ով, իսկ քանակն ավելացել 2.9%-ով:

ՀՀ տարածքում գործող որոշ առևտրային բանկերի կողմից հաճախորդներին մատուցվում են ծառայություններ բանկային հեռահար սպասարկման համակարգերի (PC banking, Internet-banking, Telebanking՝ mobile phone, Home-banking) միջոցով: Այս համակարգերը հաճախորդներին թույլ են տալիս ոչ միայն ստանալ տեղեկատվություն իրենց հաշվի մասին, այլ նաև իրականացնել հաշվի կառավարում՝ ներկայացնելով բանկին հանձնարարականներ:

2006 թվականի ընթացքում բանկային հեռահար սպասարկման համակարգերի միջոցով հաճախորդների նախաձեռնած վճարումների ծավալը կազմել է 249.2 մլրդ դրամ:

Վճարահաշվարկային բնագավառի զարգացման և իրավական կարգավորման հետ կապված՝ ՀՀ կենտրոնական բանկը նախատեսում է 2007 թվականի ընթացքում իրականացնել անկանխիկ վճարումների զարգացման, վճարային համակարգերի կարգավորման և հսկողության, ինչպես նաև նոր տեխնոլոգիաների մշակման աշխատանքներ:

ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ

ՀՀ ֆինանսական համակարգի կայուն զարգացման և առողջ մրցակցային միջավայրի ամրապնդման նպատակով 2007 թվականին Կենտրոնական բանկը կիրականացնի մի շարք քայլեր: ՀՀ ֆինանսական համակարգի կայունության և ֆինանսական համակարգի սպառողների շահերի պաշտպանության տեսանկյունից Կենտրոնական բանկն իր առջև դրված խնդիրներից կարևորելու է նոր վերահսկողական համակարգի ներդրման գործընթացը: Ֆինանսական միջնորդության ընդլայնման համատեքստում Կենտրոնական բանկի կողմից կարևորվելու է բանկային, արժեթղթերի, ապահովագրության շուկաների համահունչ զարգացման նախադրյալների ապահովումը, ինչպես նաև կենսաթոշակային համակարգի բարեփոխումների նպատակով իրականացվող աշխատանքներում ակտիվ մասնակցությունը:

Վերահսկողական համակարգի կատարելագործում

2007 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկն էապես վերանայելու է վերահսկողական համակարգը և նոր վերահսկողական համակարգի ներդրման աշխատանքներ է սկսելու: Ներկայիս մոդելն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական համակարգի վերահսկողություն՝ ըստ բաղադրիչ կառույցների (բանկեր, ապահովագրական ընկերություններ, արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձինք): Նոր վերահսկողական համակարգը ենթադրում է ֆունկցիոնալ կարգավորման/վերահսկողության մոդել, ըստ որի՝ հստակ տարանջատվելու են կանխարգելիչ (prudential) և շուկայի կառավարման (market conduct) ու ֆինանսական համակարգի սպառողների շահերի պաշտպանությանն ուղղված կարգավորման/վերահսկողության գործառույթները: Նոր վերահսկողական համակարգի անցման շրջանակներում 2007 թվականին նախատեսվում է մշակել սպառողների շահերի պաշտպանության միջոցառումների հստակ ծրագիր, որը կոչված է նպաստելու ֆինանսական շուկայի նկատմամբ վստահության բարձրացմանը և ֆինանսական միջնորդության մակարդակի ընդլայնմանը:

Կենտրոնական բանկը նախատեսում է աշխատանքներ իրականացնել սպառողների տարբեր հատվածների համար ֆինանսական ծառայությունների հասանելիության և որակի ապահովման ուղղությամբ: Կենտրոնական բանկը մշակելու է վարկանիշների ձևավորման մեթոդաբանություն, և գնահատման արդյունքների հիման վրա ֆինանսական կազմակերպություններին շնորհվելու են վարկանիշներ, որոնք էլ պարբերաբար հրապարակվելու են:

Ֆինանսական համակարգի վերահսկողության մոտեցումներում վերոնշված կառուցվածքային փոփոխությունների հետ կապված՝ 2007 թվականին նախատեսվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի վերահսկողական գործառույթը կարգավորող ակտերի վերանայում, համապատասխան փոփոխությունների կատարում, նոր ակտերի մշակում: Նախատեսվում է նաև վերահսկողական նոր կադրերի ընդունման, գործող կադրերի որակավորման բարձրացման նկատմամբ լրացուցիչ պահանջների, ստանդարտների մշակում և ներդրում:

Ֆինանսական համակարգի զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ

01.01.2006 թվականից ՀՀ կենտրոնական բանկը ստանձնեց նաև ապահովագրության և արժեթղթերի հատվածների կարգավորման ու վերահսկողության իրականացումը: Ներկայումս էապես կարևորվում է բանկային, արժեթղթերի, ապահովագրության շուկաների համահունչ զարգացումների ապահովումը: 2006 թվականին ԿԲ կողմից մշակված «Ապահովագրության մասին» և «Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման մասին» ՀՀ օրենքների փոփոխությունները կոչված են կարգավորելու և վերաիմաստավորելու այս երկու շուկաների զարգացման քաղաքականությունները:

Ապահովագրության շուկայի հատված

2007 թվականին կշարունակվեն Հայաստանում ապահովագրական շուկայի զարգացման և վերահսկողության բարեփոխումների հայեցակարգի ներքո 2006 թվականից սկսված աշխատանքները: Նախատեսվում է ՀՀ ապահովագրական ոլորտի օրենսդրության համապատասխանեցում եվրոպական ստանդարտներին և Ապահովագրողների վերահսկող մարմինների միջազգային ասոցիացիայի կողմից մշակված ստանդարտներին, ինչպես նաև ապահովագրական շուկայի բնականոն գործունեության համար անհրաժեշտ ինստիտուտների՝ ակտուարների, ապահովագրական դեպքերի գրանցման և գնահատման ենթակառուցվածքների ներդրում և դրան զուգահեռ՝ համարժեք վերահսկողության և կարգավորման դաշտի ձևավորում:

ՀՀ կառավարությանը 2007 թվականին ներկայացվելու է «Ապահովագրության մասին օրենքի» նոր նախագիծ, որում լուծումներ կտրվեն մի շարք խնդիրների, որոնք հստակ չեն կարգավորվում կամ ընդհանրապես բացակայում են «Ապահովագրության մասին» ՀՀ գործող օրենքում:

2007 թվականին նախատեսվում է շարունակել ապահովագրական շուկայի արդյունավետ գործունեությունն ապահովող ենթակառուցվածքների ներդրման աշխատանքները, որոնք պարտադիր ապահովագրության ներդրման անհրաժեշտ նախապայման են: Մասնավորապես մշակվում են և կներդրվեն՝

- ապահովագրության ոլորտում ճանապարհատրանսպորտային պատահարների դեպքերի գրանցման նախագիծը, որով, համակարգի նկատմամբ պոտենցիալ ապահովադիրների վստահությունը բարձրացնելու նպատակով, սահմանվելու են հստակ ու արդյունավետ ընթացակարգեր,
- ապահովագրական վիճակագրական կենտրոնի ստեղծումը, ինչը կնպաստի ապահովագրական ռիսկերի գնահատման և կառավարման, սակագների սահմանման համար վստահելի տվյալների բազայի ստեղծմանը,
- ակտուարների ինստիտուտի նախագիծը. նպատակն է ձևավորել, կրթել և զարգացնել ակտուարական մասնագիտությունը Հայաստանում,
- գնահատողների ինստիտուտի ներդրումը. կձևավորի ապահովագրական ռիսկերի գնահատման և պատճառված վնասի փոխհատուցման արդար գին:

Ապահովագրության ոլորտի զարգացման հիմնական ուղղություններից կշարունակի լինել նաև կարգավորման և վերահսկողության համապատասխան դաշտի ձևավորումը: 2006 թվականին Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատվել են նոր հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը և դրա կիրառման հրահանգը, նոր նորմատիվային և պահուստների ձևավորման կանոնակարգերը, ապահովագրական սակագների հիմնավորման կարգը, ապահովագրողների կողմից Կենտրոնական բանկ ներկայացվող հաշվետվությունների ներկայացման և լրացման կարգը, ապահովագրողների կողմից հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվությունների օրինակելի ձևերը և դրանց լրացման ցուցումները: Վերջիններն ուժի մեջ կմտնեն 2007 թվականին: 2007 թվականին նախատեսվում է վերանայել ապահովագրական գործակալների գործունեության օրինակելի կանոնակարգի, ինչպես նաև ապահովագրական բրոքերների կողմից վերահսկողական նպատակներով ԿԲ ներկայացվող հաշվետվությունների նկատմամբ պահանջները:

Վերահսկողության կատարելագործման և ռիսկերի բացահայտման տեսանկյունից, 2007 թվականին կարևորվելու են ապահովագրական ընկերությունների ֆինանսական վիճակի վատթարացման վաղ ահազանգման գործիքների, ինչպես նաև վերահսկողների կողմից ստուգումների իրականացման ձեռնարկների մշակման և ներդրման խնդիրները: 2007 թվականին կշարունակվեն եվրոպական և Ապահովագրողների վերահսկող մարմինների միջազգային ասոցիացիայի (IAIS) կողմից ընդունված ստանդարտներին տեղական ապահովագրական ընկերությունների և միջնորդների գործունեության կարգավորման և վերահսկողության դաշտի համապատասխանեցման աշխատանքները: Օրենսդրական և ենթաօրենսդրական դաշտի փոփոխություններին համահունչ՝ վերանայվելու են ապահովագրական գործունեություն իրականացնողների ղեկավարների որակավորման ստուգման թեստերը:

Արժեթղթերի շուկայի հատված

2007 թվականին արժեթղթերի շուկայից օգտվողների թվի ավելացման ռազմավարության ներքո Կենտրոնական բանկի կողմից կիրականացվեն արժեթղթերի շուկայի զարգացմանը նպաստող մի շարք միջոցառումներ:

Կենտրոնական բանկը շարունակելու է շվեդական բորսայի օպերատոր O - էմ - էքս-ի (OMX) հետ Հայաստանի արժեթղթերի շուկայի զարգացման հեռանկարների ուսումնասիրության և զարգացման առաջարկությունների ծրագրի իրականացումը:

Ամփոփվելու են «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի մշակման աշխատանքները: Նոր օրենքի հրատապությունը պայմանավորված է կարգավորման դաշտը եվրոդիրեկտիվներին համապատասխանեցնելու, ինչպես նաև արժեթղթերի շուկայի զարգացմանը նպաստող քաղաքականության իրականացման անհրաժեշտությամբ:

2007 թվականին կշարունակվի ՀՀ կենտրոնական բանկի՝ արժեթղթերի շուկայի զարգացման հայեցակարգով նախատեսված մի շարք միջոցառումների իրականացումը, որոնցից կկարևորվեն պոտենցիալ թողարկողների հետ ակտիվ աշխատանքների շարունակումը, բորսայի և կենտրոնական դեպոզիտարիայի առևտրայնացումը, արժեթղթերի շուկա բանկերի մուտքի թույլատրումը:

Արժեթղթերի շուկան կարգավորող ենթաօրենսդրական դաշտի կատարելագործման նպատակով 2007 թվականին նախատեսվելու են՝ արժեթղթերի շուկա բանկերի և վարկային կազմակերպությունների ուղղակի մուտքի ապահովումը, երկմակարդակ պահառության համակարգի ձևավորումը, արժեթղթերի շուկայում մասնագիտացված գործունեություն իրականացնող անձանց նկատմամբ տնտեսական նորմատիվների սահմանումը, արժեթղթերի ազդագրում ներառվող տեղեկատվության կազմի (ըստ այդմ նաև՝ հաշվետու թողարկողների հաշվետվությունների) վերանայումը և մի շարք այլ փոփոխություններ: Կշարունակվեն նաև արժեթղթերի հրապարակային առաջարկի միջոցով արժեթղթերի թողարկումներ իրականացնողներին աջակցություն ցուցաբերելու ուղղությամբ իրականացվող աշխատանքները:

Բանկային շուկայի հատված

Տնտեսությունում երկարաժամկետ վարկերի նկատմամբ ձևավորված պահանջարկը բավարարելուն էապես կնպաստեն ապահովագրական շուկայի, մասնավոր կենսաթոշակային համակարգի կայացումն ու զարգացումը (վերջիններս համարվում են նաև տնտեսությունում երկարաժամկետ փող ստեղծող ինստիտուտներ): Կենտրոնական բանկը տվյալ ինստիտուտների զարգացման, ինչպես նաև, ներկայումս այս շուկաների թերզարգացածության պայմաններում, երկարաժամկետ հիփոթեքային վարկերի պահանջարկի բավարարման

քայլեր է ձեռնարկելու: 2006 թվականին բանկային համակարգի կողմից տնտեսությանը տրամադրված վարկերի կառուցվածքում ամենաարագատեմպ աճը արձանագրվել է հիփոթեքային վարկերի գծով, ուստի 2007 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկը կշարունակի իրականացնել հիփոթեքային վարկավորման զարգացմանն ուղղված մի շարք միջոցառումներ: Մասնավորապես՝ կշարունակվեն Գերմանական զարգացման բանկի (KFW) հետ համատեղ Կենտրոնական բանկի աշխատանքները: 2007 թվականի ընթացքում Գերմանական զարգացման բանկը հիփոթեքային վարկավորման շուկայի զարգացման ծրագրի շրջանակներում ընտրված գործընկեր բանկերին և վարկային կազմակերպություններին կվերաֆինանսավորի 12 մլն եվրո գումարի չափով: 2007 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկը նախատեսում է իրականացնել հիփոթեքային երկրորդային շուկայի զարգացման հետ կապված աշխատանքներ. Կենտրոնական բանկի կողմից կմշակվի «Ակտիվների արժեթղթավորման և ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը: Այս օրենքի ընդունումը կարևորվում է այն տեսանկյունից, որ վերջինս հնարավորություն կտա բանկերին և վարկային կազմակերպություններին հիփոթեքային վարկերի ֆինանսավորման համար թողարկել հիփոթեքային արժեթղթեր և միջոցներ ներգրավել կապիտալի շուկայից:

ՀՀ կենտրոնական բանկը 2007 թվականին կշարունակի ՀՀ բանկային համակարգում Բազելյան երկրորդ համաձայնագրի ներդրման գործընթացը, որը կնպաստի բանկերում ռիսկերի կառավարման գործուն համակարգի ձևավորմանն ու ներդրմանը, ինչպես նաև ՀՀ առևտրային բանկերի՝ միջազգային ֆինանսական շուկաներին ինտեգրմանը: 2006 թվականին բանկերի ղեկավարների և աշխատակիցների համար կազմակերպվեցին Բազելյան երկրորդ համաձայնագրի վերաբերյալ դասընթացներ, ձևավորվեց աշխատանքային խումբ՝ կազմված բանկերի և Կենտրոնական բանկի ներկայացուցիչներից՝ համաձայնագրի ներդրման աշխատանքների կոորդինացման նպատակով: Միաժամանակ, 2006 թվականին բանկային համակարգի նորմատիվային դաշտում մշակվեցին համապատասխան փոփոխությունների նախագծերը՝ ԲԱԶԵԼ II համաձայնագրի առաջին մասի ստանդարտացված մոտեցման ներդրման հետ կապված (ռիսկի կշիռների վերանայում, շուկայական ռիսկի՝ կապիտալի համարժեքության հաշվարկում ընդգրկում)՝ գործառնական ռիսկի գնահատման մեթոդաբանության ներդրում: 2007 թվականին վերոնշյալ նորմատիվային փոփոխությունները ուժի մեջ կմտնեն:

Վճարահաշվարկային համակարգ

ՀՀ կենտրոնական բանկը նախատեսում է 2007 թվականի ընթացքում շարունակել ՀՀ վճարահաշվարկային համակարգի հսկողության իրականացման գործընթացների կարգավորման աշխատանքները: Նոր տեխնոլոգիաների ներդրման հետ կապված՝ 2007-2008 թթ.

շարունակվելու են «ԱրՔա» միասնական վճարային համակարգի շրջանակներում «խելացի» (smart card) քարտերի թողարկման պայմանների ստեղծումը և ներդրումը՝ միջազգային («Visa» և «Master Card») քարտային վճարային համակարգերի կողմից թողարկված նման քարտերի սպասարկումը ՀՀ-ում ապահովելու նպատակով, ինչն իր հերթին նոր հիմքեր է ստեղծում «ԱրՔա» վճարային համակարգում ռիսկերի նվազեցման և անվտանգության առավել պաշտպանված միջոցների կիրառման համար: «ԱրՔա» վճարային համակարգում ԱԳՄ-ները և POS-տերմինալները պրոցեսինգային կենտրոնին բջջային ցանցի միջոցով միացնելու աշխատանքներ են իրականացվում, որը թույլ կտա բարձրացնել համակարգում կապուղիների անվտանգությունը և հուսալիությունը: Նախատեսվում է նաև ԱԳՄ-ների համար ներդնել web-տեխնոլոգիաներ, որի շնորհիվ առևտրային բանկերին հնարավորություն կտրվի ԱԳՄ-ները միացնելու ինտերնետ ցանցին և ապահովելու ինտերնետ միջավայրում անկանխիկ գործառնությունների իրականացումը՝ վճարային քարտի հիման վրա ձևավորված վիրտուալ քարտի միջոցով:

Կենսաթոշակային համակարգի բարեփոխումներ

ՀՀ կենտրոնական բանկը 2007 թվականին կշարունակի կենսաթոշակային համակարգի բարեփոխումների հետ կապված աշխատանքներին իր ակտիվ մասնակցությունը:

Բարեփոխված համակարգի ներդրման նպատակը կենսաթոշակային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացումն է, ֆինանսական համակարգի հետագա ընդլայնումն ու զարգացումը՝ ֆինանսական միջնորդության մակարդակի բարձրացման, տնտեսությունում երկարաժամկետ միջոցների ձևավորման միջոցով:

Ֆինանսական կայունության համակարգ

2006 թվականի հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկը ստանձնեց ամբողջ ՀՀ ֆինանսական համակարգի վերահսկողությունը՝ առավելապես կարևորելով ՀՀ ֆինանսական կայունության ապահովման խնդիրը: Վերջին տարիներին շատ երկրներ, ֆինանսական համակարգի առանձին բաղկացուցիչների ուսումնասիրությունից զատ, մեծ ուշադրություն են դարձնում նաև երկրի ընդհանուր ֆինանսական համակարգի զարգացումներին՝ կապված միջազգային շուկային ինտեգրման և համապատասխան ֆինանսական գործիքների կիրառման հետ: Տնտեսության ընդհանուր ֆինանսական համակարգի կայունությունը կարող են խաթարել ներքին և արտաքին տնտեսություններից (գործընկեր երկրներից) բխող բազմապիսի ռիսկեր: Ֆինանսական կայունության ապահովման համատեքստում կարևորվում է

ինչպես ֆինանսական հատվածում, այնպես և մակրոտնտեսության բոլոր հատվածներում (իրական, հարկաբյուջետային, արտաքին) առաջացող ռիսկերի մանրամասն ուսումնասիրությունը:

ՀՀ կենտրոնական բանկի «Ֆինանսական համակարգի կայունության ապահովման կառուցվածքի հայեցակարգի» ներքո 2007 թվականին կշարունակվեն ֆինանսական համակարգի մասնակիցների գործունեությունից առաջացող ռիսկերի, ներքին և արտաքին տնտեսություններից բխող ռիսկերի բացահայտման և համալիր ուսումնասիրության, ինչպես նաև ֆինանսական կայունության տեսանկյունից դրանց ազդեցության մակարդակի գնահատման աշխատանքները: Ֆինանսական համակարգի գործունեության կայունության ապահովման նպատակով 2007 թվականին Կենտրոնական բանկը կշարունակի իր աշխատանքները բանկային, ապահովագրական, արժեթղթերի շուկաների, ինչպես նաև ֆինանսական համակարգի այլ մասնակիցների վերահսկողության և կարգավորման ուղղությամբ:

Ֆինանսական համակարգի կայունության ապահովումը չի սահմանափակվում վերահսկողական խնդիրների շրջանակներում, այլ պահանջում է նաև ֆինանսական համակարգի կայունությունը վտանգող հնարավոր ռիսկերի բացահայտման և դրանց անթույլատրելի մակարդակների կանխարգելման միջոցառումներ:

Հավելված 1

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերը, դրանց մասնաճյուղերը

Առևտրային բանկեր		Մասնաճյուղեր	
		31.12.2005	31.12.2006
1	ՎՏԲ Հայաստան բանկ	101	98
2	Արդշինինվեստբանկ	51	51
3	Հայէկոնոմբանկ	39	43
4	«Արցախ» բանկ	12	14
5	«Կոնվերս» բանկ	16	16
6	ԱԿԲԱ Կրեդիտ Ագրիկոլ բանկ	12	16
7	Յունիբանկ	17	27
8	«Անելիք» բանկ	6	8
9	Առէկսիմբանկ	4	8
10	«Ինեկո» բանկ	4	4
11	«Էյչ-Էս-Բի-Սի բանկ Հայաստան»	1	2
12	«Պրոմեթեյ» բանկ	3	2
13	Հայներարտբանկ	-	-
14	Զարգացման հայկական բանկ	-	-
15	Հայբիզնեսբանկ	-	1
16	«Մելլաթ» բանկ	-	-
17	Կասկադ բանկ	-	-
18	«ԻԹԲ» միջազգային առևտրային բանկ	2	4
19	ԲՏԱ ինվեստ բանկ	1	2
20	Արարատ բանկ		3
21	Արմսվիսբանկ	-	-
Ընդամենը		**269**	**299**

Հավելված 2

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշներ

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ցուցանիշներ		31.12.04	31.12.05	Փոփոխությունը 31.12.06-31.12.05	31.03.06	Փոփոխությունը 31.03.06-31.12.05	30.06.06	Փոփոխությունը 30.06.06-31.03.06
			1	2	3	4	5	6	7
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ	Դ	6964968	11193271	60.7%	10997879	-1.7%	10118885	-8.0%
		Ա	17745627	15791693	-11.0%	17181777	8.8%	16692757	-2.8%
	Թղթակցային հաշիվներ ԿԲ-ում և այլ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	Դ	27686319	28684125	3.6%	23258440	-18.9%	20839820	-10.4%
		Ա	0	22322722	100.0%	24679181	10.6%	24367702	-1.3%
	Թղթակցային հաշիվներ բանկերում և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	Դ	2740070	1433294	-47.7%	1742844	21.6%	5057676	190.2%
		Ա	99469659	67970937	-31.7%	70290158	3.4%	55399630	-21.2%
	Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Դ	2116767	5215286	146.4%	5644376	8.2%	6997543	24.0%
		Ա	4722095	2585819	-45.2%	1993234	-22.9%	2162494	8.5%
	Պետական արժեթղթեր		36596314	65576558	79.2%	75993943	15.9%	74985230	-1.3%
	Պարտավորություններ ռեպո համաձ. ձեռք բերված արժեթղթերի և արժութային սվոպով ձեռք բերված արտարժույթի գծով	Դ	-4236986	-6239541	47.3%	-7509982	20.4%	-10373395	38.1%
		Ա	0	0	-	-313576	100.0%	-275928	-12.0%
	Ռեպո համաձայնագրեր (առանց միջբանկային ռեպոների)	Դ	0	0	-	598644	100.0%	300307	-49.8%
		Ա	0	0	-	0	-	0	-
	Վարկեր իրավաբանական անձանց	Դ	27530658	40484971	47.1%	42373733	4.7%	47986799	13.2%
		Ա	51691888	63731078	23.3%	66552484	4.4%	66355290	-0.3%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց	Դ	10863202	23966654	120.6%	24136770	0.7%	29478126	22.1%
		Ա	38544218	49823289	29.3%	57414087	15.2%	61352229	6.9%
	Վարկեր բանկի հետ կապված անձանց և աշխատակիցներին	Դ	1468646	2532112	72.4%	2224529	-12.1%	2513617	13.0%
		Ա	2227656	3484976	56.4%	2962531	-15.0%	3162381	6.7%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-3805466	-3413727	-10.3%	-3888625	13.9%	-4073121	4.7%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		2112345	2700113	27.8%	3056334	13.2%	2947277	-3.6%
	Հիմնական միջոցներ		21955413	25013801	13.9%	25921121	3.6%	28048099	8.2%
	Այլ արժեթղթեր		3962181	999245	-74.8%	1427492	42.9%	1462958	2.5%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ (առանց միջբանկային լիզինգի և ֆակտորինգի)		4761969	3781838	-20.6%	3942142	4.2%	4035379	2.4%
	Այլ ակտիվներ		8430001	12827709	52.2%	15472804	20.6%	15636180	1.1%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր ակտիվներ		**363567544**	**440674145**	**21.2%**	**466152320**	**5.8%**	**465177935**	**-0.2%**

				1	2	3	4	5	6	7
Պարտավորություններ	Բանկերի թղթակցային հաշիվներ		Դ	286086	353082	23.4%	392977	11.3%	2527263	543.1%
			Ա	5733448	4621770	-19.4%	3846595	-16.8%	3653600	-5.0%
	Այլ պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ)		Դ	16056501	14212362	-11.5%	16099324	13.3%	19007091	18.1%
			Ա	13169228	24172463	83.6%	24651280	2.0%	32286902	31.0%
	Ցպահանջ պարտավորություններ իրավաբանական անձանց նկատմամբ		Դ	28561688	50376433	76.4%	47682416	-5.3%	50255062	5.4%
			Ա	52167290	42160840	-19.2%	60302917	43.0%	43834955	-27.3%
	Ցպահանջ պարտավորություններ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		Դ	6490154	10277819	58.4%	10470385	1.9%	11892939	13.6%
			Ա	48357694	42300069	-12.5%	44677353	5.6%	43281349	-3.1%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	9303891	14807606	59.2%	14725737	-0.6%	13014501	-11.6%
			Ա	28778271	34344040	19.3%	28316364	-17.6%	23164913	-18.2%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	4847757	8646948	78.4%	9848174	13.9%	10815134	9.8%
			Ա	48473761	58424772	20.5%	63365949	8.5%	59219893	-6.5%
	Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ			13380620	16275264	21.6%	18722014	15.0%	20162250	7.7%
	Հաշվարկված վճարվելիք տոկոսներ			1397495	1890445	35.3%	1816570	-3.9%	1974501	8.7%
	Այլ պարտավորություններ			21932021	23049476	5.1%	21981658	-4.6%	27752534	26.3%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր պարտավորություններ			**298935905**	**345913389**	**15.7%**	**366899713**	**6.1%**	**362842887**	**-1.1%**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ			40134956	60,297,882	50.2%	60547882	0.4%	65447868	8.1%
	Գլխավոր պահուստ			5161084	6,449,947	25.0%	6449947	0.0%	7620422	18.1%
	Բանկի կողմից հետգնված սեփական բաժնետոմսեր			0	0	-	0	-	0	0
	Չբաշխված շահույթ	Ընթացիկ ժամ-շրջանի		17182041	12004620	30.1%	16343371	36.1%	8221585	-49.7%
		Նախորդ ժամ-շրջանի		-2857405	9850677	-444.7%	9596293	-2.6%	14390285	50.0%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ			**64631639**	**94760756**	**46.6%**	**99252607**	**4.7%**	**102335048**	**3.1%**
Ծանուցում	Ստացված գրավ			304,446,478	416964496	37.0%	448724008	7.6%	499402957	11.3%
	այդ թվում՝ պետ.արժեթղթեր			4,768,657	3969832	-16.8%	2976938	-25.0%	3905451	31.2%
	Ստացված երաշխավորություն			50,957,543	82770395	62.4%	92393986	11.6%	98623253	6.7%
	Հաշվեկշռից դուրս գրված	վարկեր		9282606	9182312	-1.1%	8787151	-4.3%	8068114	-3.2%
		դեբիտորական պարտքեր և այլ ակտիվներ		3388264	4339260	28.1%	3983765	-8.2%	3729167	3.6%
		տոկոսներ		4258841	3901036	-8.4%	3929315	0.7%	3867622	-0.9%
	Տրամադրված երաշխավորություններ			5835763	8386373	43.7%	6747017	-19.5%	9981978	47.9%
	Տրամադրված գրավներ	ընդամենը		9561007	8986344	-6.0%	7804671	-13.1%	8681669	11.2%
		այդ թվում՝ պետական արժեթղթեր		1535702	2184668	42.3%	1130010	-48.3%	2484972	119.9%

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշներ

(հազար ՀՀ դրամ)

Ցուցանիշներ			30.09.06	Փոփոխությունը 30.09.06-30.06.06	31.12.06	Փոփոխությունը 31.12.06-30.09.06	2006 տարեվերջ	Փոփոխությունը 31.12.06-31.12.05	
			8	9	10	11	12	13	
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ	Դ	10215027	1.0%	15372106	50.5%	15372106	4178835	37.3%
		Ա	23418518	40.3%	15198111	-35.1%	15198111	-593582	-3.8%
	Թղթակցային հաշիվներ ԿԲ-ում և այլ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	Դ	27766546	33.2%	38169305	37.5%	38169305	9485180	33.1%
		Ա	19418228	-20.3%	23628784	21.7%	23628784	1306062	5.9%
	Թղթակցային հաշիվներ բանկերում և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	Դ	1536051	-69.6%	3723119	142.4%	3723119	2289825	159.8%
		Ա	48638542	-12.2%	58087230	19.4%	58087230	-9883707	-14.5%
	Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Դ	8727646	24.7%	8714525	-0.2%	8714525	3499239	67.1%
		Ա	1692195	-21.7%	1455662	-14.0%	1455717	-1130157	-43.7%
	Պետական արժեթղթեր		85286195	13.7%	93623489	9.8%	93623489	28046931	42.8%
	Պարտավորություններ ռեպո համաձ. ծեռք բերված արժեթղթերի և արժութային սվոպով ձեռք բերված արտարժույթի գծով	Դ	-9200774	-11.3%	-11730337	27.5%	-11730337	-5490796	88.0%
		Ա	-190750	-30.9%	-610680	220.1%	-610680	-610680	100%
	Ռեպո համաձայնագրեր (առանց միջբանկային ռեպոների)	Դ	355047	18.2%	238401	-32.9%	238401	238401	100%
		Ա	0	-	0	-	0	0	0%
	Վարկեր իրավաբանական անձանց	Դ	49425294	3.0%	54234059	9.7%	54234059	13749088	34.0%
		Ա	65002593	-2.0%	60316870	-7.2%	60316870	-3414208	-5.4%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց	Դ	36324066	23.2%	49395335	36.0%	49395335	25428681	106.1%
		Ա	57118157	-6.9%	59577126	4.3%	59577126	9753837	19.6%
	Վարկեր բանկի հետ կապված անձանց և աշխատակիցներին	Դ	2736134	8.9%	2527026	-7.6%	2527026	-5086	-0.2%
		Ա	3181121	0.6%	3603253	13.3%	3603253	118277	3.4%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-4587143	12.6%	-4562064	-0.5%	-4562064	-1148337	33.6%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		2884317	-2.1%	3106010	7.7%	3106010	405897	15.0%
	Հիմնական միջոցներ		28209532	0.6%	30684002	8.8%	30684002	5670201	22.7%
	Այլ արժեթղթեր		1490883	1.9%	1225834	-17.8%	1225834	226589	22.7%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ (առանց միջբանկային լիզինգի և ֆակտորինգի)		3858146	-4.4%	4019180	4.2%	4019180	237342	6.3%
	Այլ ակտիվներ		19010822	21.6%	14637726	-23.0%	14521086	1810017	13.2%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր ակտիվներ		**482316393**	**3.7%**	**524634072**	**8.8%**	**524517487**	**83959927**	**19.0%**

				8	9	10	11	12	13	
Պարտավորություններ	Բանկերի թղթակցային հաշիվներ		Դ	1078704	-57.3%	326082	-69.8%	326082	-27000	-7.6%
			Ա	2871480	-21.4%	4385729	52.7%	4385729	-236041	-5.1%
	Այլ պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ)		Դ	17503310	-7.9%	23675655	35.3%	23675655	9463293	66.6%
			Ա	32702646	1.3%	29746273	-9.0%	29746273	5573810	23.1%
	Ցպահանջ պարտավորություններ իրավաբանական անձանց նկատմամբ		Դ	57585730	14.6%	64197565	11.5%	64197565	13821132	27.4%
			Ա	40033071	-8.7%	37949927	-5.2%	37949927	-4210913	-10.0%
	Ցպահանջ պարտավորություններ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		Դ	17688259	48.7%	20649762	16.7%	20649762	10371943	100.9%
			Ա	38554497	-10.9%	38176535	-1.0%	38176535	-4123534	-9.7%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	14644787	12.5%	23335332	59.3%	23335332	8527726	57.6%
			Ա	17262207	-25.5%	30576190	77.1%	30576190	-3767850	-11.0%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	14726222	36.2%	22520313	52.9%	22520313	13873365	160.4%
			Ա	57598928	-2.7%	62199228	8.0%	62199228	3774456	6.5%
	Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ			19629943	-2.6%	18063406	-8.0%	18063406	1788142	11.0%
	Հաշվարկված վճարվելիք տոկոսներ			2044328	3.5%	2293525	12.2%	2288754	403080	21.1%
	Այլ պարտավորություններ			31005886	11.7%	26266575	-15.3%	26255194	3217099	13.9%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր պարտավորություններ			**364929998**	**0.6%**	**404362097**	**10.8%**	**404345948**	**58448708**	**16.9%**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ			79655615	21.7%	80107615	0.6%	80107615	19809733	32.9%
	Գլխավոր պահուստ			4620422	-39.4%	4620422	0.0%	4620422	-1829525	-28.4%
	Բանկի կողմից հետգնված սեփական բաժնետոմսեր			0	0.0%	0	0.0%	0	0	0.0%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի		12823055	56.0%	16418010	28.0%	16314819	4413390	35.9%
		Նախորդ ժամանակաշրջանի		13161506	-8.5%	12406486	-5.7%	12406486	2555809	25.9%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ			**117386395**	**14.7%**	**120271975**	**2.5%**	**120171539**	**25511219**	**26.8%**
Ծանուցում	Ստացված գրավ			544705566	9.1%	603703074	10.8%	603703074	186738578	44.8%
	այդ թվում՝ պետ.արժեթղթեր			3494415	-10.5%	3448616	-1.3%	3448616	-521216	-13.1%
	Ստացված երաշխավորություն			101856049	3.3%	111709644	9.7%	111709644	28939249	35.0%
	Հաշվեկշռից դուրս գրված	վարկեր		7684938	-4.7%	8461131	10.1%	8461131	-721181	-7.9%
		դեբիտորական պարտքեր և այլ ակտիվներ		4464591	19.7%	3503659	-21.5%	3503659	-835601	-19.3%
		տոկոսներ		3721469	-3.8%	3660302	-1.6%	3660302	-240734	-6.2%
	Տրամադրված երաշխավորություններ			11377559	14.0%	11118111	-2.3%	11118111	2731738	32.6%
	Տրամադրված գրավներ	ընդամենը		8780398	1.1%	8609846	-1.9%	8609846	-376498	-4.2%
		այդ թվում՝ պետական արժեթղթեր		1959397	-21.2%	2121582	8.3%	2121582	-63086	-2.9%

Դ - դրամով (AMD) *Ա - արտարժույթով (FC)*

Հավելված 3

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշների կառուցվածքը

	Ցուցանիշներ		31.12.04	31.12.05	Փոփոխությունը 31.12.06-31.12.05	31.03.06	Փոփոխությունը 31.03.06-31.12.05	30.06.06	Փոփոխությունը 30.06.06-31.03.06
			1	2	3	4	5	6	7
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ	Դ	1.9%	2.5%	0.6%	2.4%	-0.2%	2.2%	-0.2%
		Ա	4.9%	3.6%	-1.3%	3.7%	0.1%	3.6%	-0.1%
	Թղթակցային հաշիվներ ԿԲ-ում և այլ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	Դ	7.6%	6.5%	-1.1%	5.0%	-1.5%	4.5%	-0.5%
		Ա	0.0%	5.1%	5.1%	5.3%	0.2%	5.2%	-0.1%
	Թղթակցային հաշիվներ բանկերում և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	Դ	0.8%	0.3%	-0.4%	0.4%	0.0%	1.1%	0.7%
		Ա	27.4%	15.4%	-11.9%	15.1%	-0.3%	11.9%	-3.2%
	Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Դ	0.6%	1.2%	0.6%	1.2%	0.0%	1.5%	0.3%
		Ա	1.3%	0.6%	-0.7%	0.4%	-0.2%	0.5%	0.0%
	Պետական արժեթղթեր		10.1%	14.9%	4.8%	16.3%	1.4%	16.1%	-0.2%
	Պարտավորություններ ռեպո համաձ. ձեռք բերված արժեթղթերի և արժութային սվոպով ձեռք բերված արտարժույթի գծով	Դ	-1.2%	-1.4%	-0.3%	-1.6%	-0.2%	-2.2%	-0.6%
		Ա	0.0%	0.0%	0.0%	-0.1%	-0.1%	-0.1%	0.0%
	Ռեպո համաձայնագրեր (առանց միջբանկային ռեպոների)	Դ	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%	0.1%	0.1%	-0.1%
		Ա	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Վարկեր իրավաբանական անձանց	Դ	7.6%	9.2%	1.6%	9.1%	-0.1%	10.3%	1.2%
		Ա	14.2%	14.5%	0.2%	14.3%	-0.2%	14.3%	0.0%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց	Դ	3.0%	5.4%	2.5%	5.2%	-0.3%	6.3%	1.2%
		Ա	10.6%	11.3%	0.7%	12.3%	1.0%	13.2%	0.9%
	Վարկեր բանկի հետ կապված անձանց և աշխատակիցներին	Դ	0.4%	0.6%	0.2%	0.5%	-0.1%	0.5%	0.1%
		Ա	0.6%	0.8%	0.2%	0.6%	-0.2%	0.7%	0.0%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-1.0%	-0.8%	0.3%	-0.8%	-0.1%	-0.9%	0.0%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		0.6%	0.6%	0.0%	0.7%	0.0%	0.6%	0.0%
	Հիմնական միջոցներ		6.0%	5.7%	-0.4%	5.6%	-0.1%	6.0%	0.5%
	Այլ արժեթղթեր		1.1%	0.2%	-0.9%	0.3%	0.1%	0.3%	0.0%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ (առանց միջբանկային լիզինգի և ֆակտորինգի)		1.3%	0.9%	-0.5%	0.8%	0.0%	0.9%	0.0%
	Այլ ակտիվներ		2.3%	2.9%	0.6%	3.3%	0.4%	3.4%	0.0%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր ակտիվներ		**100.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**

				1	2	3	4	5	6	7
Պարտավորություններ	Բանկերի թղթակցային հաշիվներ		Դ	0.1%	0.1%	0.0%	0.1%	0.0%	0.7%	0.6%
			Ա	1.9%	1.3%	-0.6%	1.0%	-0.3%	1.0%	0.0%
	Այլ պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ)		Դ	5.4%	4.1%	-1.3%	4.4%	0.3%	5.2%	0.9%
			Ա	4.4%	7.0%	2.6%	6.7%	-0.3%	8.9%	2.2%
	Ցպահանջ պարտավորություններ իրավաբանական անձանց նկատմամբ		Դ	9.6%	14.6%	5.0%	13.0%	-1.6%	13.9%	0.9%
			Ա	17.5%	12.2%	-5.3%	16.4%	4.2%	12.1%	-4.4%
	Ցպահանջ պարտավորություններ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		Դ	2.2%	3.0%	0.8%	2.9%	-0.1%	3.3%	0.4%
			Ա	16.2%	12.2%	-3.9%	12.2%	-0.1%	11.9%	-0.2%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	3.1%	4.3%	1.2%	4.0%	-0.3%	3.6%	-0.4%
			Ա	9.6%	9.9%	0.3%	7.7%	-2.2%	6.4%	-1.3%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	1.6%	2.5%	0.9%	2.7%	0.2%	3.0%	0.3%
			Ա	16.2%	16.9%	0.7%	17.3%	0.4%	16.3%	-0.9%
	Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ			4.5%	4.7%	0.2%	5.1%	0.4%	5.6%	0.5%
	Հաշվարկված վճարվելիք տոկոսներ			0.5%	0.5%	0.1%	0.5%	-0.1%	0.5%	0.0%
	Այլ պարտավորություններ			7.3%	6.7%	-0.7%	6.0%	-0.7%	7.6%	1.7%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր պարտավորություններ			**100.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ			62.1%	63.6%	1.5%	61.0%	-2.6%	64.0%	3.0%
	Գլխավոր պահուստ			8.0%	6.8%	-1.2%	6.5%	-0.3%	7.4%	0.9%
	Բանկի կողմից հետգնված սեփական բաժնետոմսեր			0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի		26.6%	12.7%	-13.9%	16.5%	3.8%	8.0%	-8.4%
		Նախորդ ժամանակաշրջանի		-4.4%	10.4%	14.8%	9.7%	-0.7%	14.1%	4.4%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ			**100.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշների կառուցվածքը

Ցուցանիշներ			30.09.06	Փոփոխությունը 30.09.06-30.06.06	31.12.06	Փոփոխությունը 31.12.06-30.09.06	2006 տարեվախ	Փոփոխությունը 31.12.06-31.12.05
			8	9	10	11	12	13
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ	Դ	2.1%	-0.1%	2.9%	0.8%	2.9%	0.4%
		Ա	4.9%	1.3%	2.9%	-2.0%	2.9%	-0.7%
	Թղթակցային հաշիվներ ԿԲ-ում և այլ պահանջներ ԿԲ նկատմամբ	Դ	5.8%	1.3%	7.3%	1.5%	7.3%	0.8%
		Ա	4.0%	-1.2%	4.5%	0.5%	4.5%	-0.6%
	Թղթակցային հաշիվներ բանկերում և այլ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	Դ	0.3%	-0.8%	0.7%	0.4%	0.7%	0.4%
		Ա	10.1%	-1.8%	11.1%	1.0%	11.1%	-4.4%
	Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Դ	1.8%	0.3%	1.7%	-0.1%	1.7%	0.5%
		Ա	0.4%	-0.1%	0.3%	-0.1%	0.3%	-0.3%
	Պետական արժեթղթեր		17.7%	1.6%	17.8%	0.2%	17.8%	3.0%
	Պարտավորություններ ռեպո համաձ. ձեռք բերված արժեթղթերի և արժութային սվոպով ձեռք բերված արտարժույթի գծով	Դ	-1.9%	0.3%	-2.2%	-0.3%	-2.2%	-0.8%
		Ա	0.0%	0.0%	-0.1%	-0.1%	-0.1%	-0.1%
	Ռեպո համաձայնագրեր (առանց միջբանկային ռեպոների)	Դ	0.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
		Ա	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Վարկեր իրավաբանական անձանց	Դ	10.2%	-0.1%	10.3%	0.1%	10.3%	1.2%
		Ա	13.5%	-0.8%	11.5%	-2.0%	11.5%	-3.0%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց	Դ	7.5%	1.2%	9.4%	1.9%	9.4%	4.0%
		Ա	11.8%	-1.3%	11.4%	-0.5%	11.4%	0.0%
	Վարկեր բանկի հետ կապված անձանց և աշխատակիցներին	Դ	0.6%	0.0%	0.5%	-0.1%	0.5%	-0.1%
		Ա	0.7%	0.0%	0.7%	0.0%	0.7%	-0.1%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-1.0%	-0.1%	-0.9%	0.1%	-0.9%	-0.1%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		0.6%	0.0%	0.6%	0.0%	0.6%	0.0%
	Հիմնական միջոցներ		5.8%	-0.2%	5.8%	0.0%	5.8%	0.2%
	Այլ արժեթղթեր		0.3%	0.0%	0.2%	-0.1%	0.2%	0.0%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ (առանց միջբանկային լիզինգի և ֆակտորինգի)		0.8%	-0.1%	0.8%	0.0%	0.8%	-0.1%
	Այլ ակտիվներ		3.9%	0.6%	2.8%	-1.2%	2.8%	-0.1%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր ակտիվներ		**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**

				8	9	10	11	12	13
Պարտավորություններ	Բանկերի թղթակցային հաշիվներ		Դ	0.3%	-0.4%	0.1%	-0.2%	0.1%	0.0%
			Ա	0.8%	-0.2%	1.1%	0.3%	1.1%	-0.3%
	Այլ պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ (ներառյալ ԿԲ)		Դ	4.8%	-0.4%	5.9%	1.1%	5.9%	1.7%
			Ա	9.0%	0.1%	7.4%	-1.6%	7.4%	0.4%
	Ցպահանջ պարտավորություններ իրավաբանական անձանց նկատմամբ		Դ	15.8%	1.9%	15.9%	0.1%	15.9%	1.3%
			Ա	11.0%	-1.1%	9.4%	-1.6%	9.4%	-2.8%
	Ցպահանջ պարտավորություններ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		Դ	4.8%	1.6%	5.1%	0.3%	5.1%	2.1%
			Ա	10.6%	-1.4%	9.4%	-1.1%	9.4%	-2.8%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	4.0%	0.4%	5.8%	1.8%	5.8%	1.5%
			Ա	4.7%	-1.7%	7.6%	2.8%	7.6%	-2.4%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդներ		Դ	4.0%	1.1%	5.6%	1.5%	5.6%	3.1%
			Ա	15.8%	-0.5%	15.4%	-0.4%	15.4%	-1.5%
	Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ			5.4%	-0.2%	4.5%	-0.9%	4.5%	-0.2%
	Հաշվարկված վճարվելիք տոկոսներ			0.6%	0.0%	0.6%	0.0%	0.6%	0.0%
	Այլ պարտավորություններ			8.5%	0.8%	6.5%	-2.0%	6.5%	-0.2%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր պարտավորություններ			**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ			67.9%	3.9%	66.6%	-1.3%	66.6%	3.0%
	Գլխավոր պահուստ			3.9%	-3.5%	3.8%	-0.1%	3.8%	-3.0%
	Բանկի կողմից հետգնված սեփական բաժնետոմսեր			0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամ-շրջանի		10.9%	2.9%	13.7%	2.7%	13.7%	1.0%
		Նախորդ ժամ-շրջանի		11.2%	-2.8%	10.3%	-0.9%	10.3%	-0.1%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ			**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**	**100.0%**	**0.0%**

Դ - դրամով (AMD) *Ա - արտարժույթով (FC)*

Հավելված 4

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի նորմատիվային կապիտալի հաշիվների փոփոխությունը

(հազար ՀՀ դրամ)

Ցուցանիշներ	Մեծությունը ժամ-շրջանի սկզբում	Փոփոխությունը ժամ-շրջանի ընթացքում	Մեծությունը ժամ-շրջանի վերջում
Ընդհանուր կապիտալ	82477937	25216283	107694220
Հիմնական կապիտալ	77322927	23838899	101161826
Կանոնադրական կապիտալ	60297882	19809733	80107615
Ծանուցում. Իրացված բաժնետոմսերի քանակ (հատ)	3452452	234580	3687032
Գլխավոր պահուստ	6449947	-1829525	4620422
Չբաշխված շահույթ	21855295	6969204	28824499
Հիմնական կապիտալից նվազեցվող գումարներ, այդ թվում՝	9850937	2539773	12390710
Երկարաժամկետ ստորադաս փոխատվություններ	0	0	0
Բանկի կողմից հետ գնված սեփական բաժնետոմսեր	0	0	0
Ոչ նյութական ակտիվներ, բացի «Կանոնակարգ 2»-ով նախատեսված բացառությունների	133142	89481	222623
Այլ բանկերի, վարկային կազմակերպությունների և «Կանոնակարգ 2»-ով նախատեսված այլ անձանց կանոնադրական կապիտալներում ներդրումներ	623969	-303958	320011
Չօգտագործվող նյութական ակտիվներ և դրանց վրա կատարված կապիտալ ներդրումներ	2295204	909169	3204373
Օգտագործվող նյութական ակտիվների և դրանց վրա կատարված կապիտալ ներդրումների հաշվեկշռային արժեքի, հիմնական կապիտալի հաշվեկշռային մեծության՝ «Կանոնակարգ 2-ով» նախատեսված սահմանաչափը գերազանցող մասը	6350027	1605335	7955362
Բանկի կողմից վարձակալված հիմնական միջոցների վրա կատարված կապիտալ ներդրումներ	448595	239746	688341
Լրացուցիչ կապիտալ	6415004	117390	6532394
Բանկի գործունեության համար անհրաժեշտ սեփական շենքերի և շինությունների վերագնահատման պահուստ	6240783	440307	6681090
Հաշվեկշռի միավորման ընթացքում առաջացած արտարժութային տարբերությունների պահուստ	0	0	0
Այլ պահուստներ	-125837	-22859	-148696

Հավելված 5

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի կանոնադրական կապիտալում ոչ ռեզիդենտների մասնակցությունը

(հազար ՀՀ դրամ)

Ցուցանիշներ	31.12.04	Փոփոխությունը 31.12.05-31.12.04 ընթացքում	31.12.05	Փոփոխությունը 31.12.06-31.12.05 ընթացքում	31.12.06
Կանոնադրական կապիտալ	39872373	18327454	58199827	15942044	74141871
այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտներ	20988452	9768486	30756938	4913227	35670165
ոչ ռեզիդենտների տես. կշիռը, %	52.60%	0.25%	52.85%	-4.74%	48.11%

Հավելված 6

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի եկամուտները և ծախսերը

(հազար ՀՀ դրամ)

Ցուցանիշներ	31.12.04*	31.12.05	Փոփոխություն 31.12.05-31.12.04*	31.03.06	30.06.06	30.09.06	31.12.06	31.12.06 տարեկան	Փոփոխություն 31.12.06-31.12.05
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Թղթակցային հաշիվներից	228766	525011	129.5%	139218	335291	534214	689760	689760	31.4%
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում տեղաբաշխված միջոցներից	538876	133421	-75.2%	48504	76671	129326	172275	172275	29.1%
Առևտրային բանկերում և այլ ֆինանսա-կան կազ-մերում տեղաբաշխված միջոցներից ստացված տոկոսներ	604191	665163	10.1%	197450	349928	494979	698916	698916	5.1%
Տնտեսությանը տրված վարկերից	20528466	26534128	29.3%	7730833	16359250	25095941	34482073	34482073	30.0%
Օվերդրաֆտից ստացված տոկոսներ	317153	215901	-31.9%	61577	137567	242625	318545	318545	47.5%
Վարկային քարտերից ստացված տոկոսներ	140519	248966	77.2%	85504	185938	313605	438696	438696	76.2%
Պետական գանձապետական արժեթղթերից ստացված տոկոսներ	2961637	2409268	-18.7%	679134	1384629	2129450	3124015	3124015	29.7%
Հետգնման պայմանագրերից ստացված տոկոսներ	159599	186282	16.7%	70013	153686	259384	393109	393109	111.0%
Լիզինգից ստացված տոկոսներ	0	3421	100.0%	0	0	0	0	0	-100.0%
Այլ տոկոսային եկամուտներ	1539227	2003730	30.2%	623914	1273344	1952517	2568529	2568584	28.2%
Ընդամենը տոկոսային եկամուտներ	**27018433**	**32925291**	**21.9%**	**9636147**	**20256303**	**31152040**	**42885918**	**42885973**	**30.3%**
Թղթակցային հաշիվների դիմաց վճարված տոկոսներ	49614	90278	82.0%	12668	29981	45337	47508	47508	-47.4%
Բանկային հաշիվների ու ցպահանջ ավանդների դիմաց վճարված տոկոսներ	485684	699747	44.1%	178528	352832	502723	721494	721494	3.1%
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկից ներգրաված միջոցների դիմաց վճարված տոկոսներ	847003	919824	8.6%	218663	453539	695722	923753	923753	0.4%
Հետգնման պայմանագրերի գծով պարտավորու-թյունների դիմաց վճարված տոկոսներ	42793	46137	7.8%	7778	21055	36455	58455	58455	26.7%
Առևտրային բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված միջոցների դիմաց վճարված տոկոսներ	390362	905678	132.0%	332713	737146	1272849	1809242	1809242	99.8%
Ժամկետային ավանդների դիմաց վճարված տոկոսներ	4788978	5804482	21.2%	1658340	3305968	4873586	6624208	6624208	14.1%
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություն-ներից ներգրաված միջոցների դիմաց վճարված տոկոսներ	286272	409103	42.9%	149431	303413	483213	639058	639058	56.2%
Օվերդրաֆտի դիմաց վճարված տոկոսներ	1059	2987	182.1%	24	192	504	2547	2547	-14.7%

Տոկոսային ծախսեր ավանդների ապահովագրության դիմաց	523675	224806	-57.1%	63236	128052	194070	262203	262203	16.6%
Հաշվեգրված, բայց չհավաքագրված չաշխատող ակտիվների տոկոսների գծով	474246	559660	18.0%	154388	308211	424849	524731	524731	-6.2%
Այլ տոկոսային ծախսեր	386057	626212	62.2%	142186	314028	558218	799937	797031	27.3%
Ընդամենը տոկոսային ծախսեր	**8275743**	**10288914**	**24.3%**	**2917955**	**5954417**	**9087526**	**12413136**	**12410230**	**20.6%**
Զուտ տոկոսային եկամուտներ	***18742690***	***22636376***	***20.8%***	***6718192***	***14301886***	***22064515***	***30472782***	***30475743***	***34.6%***
Ստացված միջնորդավճարներ	7614112	9804722	28.8%	2237560	4875184	7684322	10946871	10946871	11.6%
Երաշխիքներից, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնություն-ներից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից ստացված եկամուտներ	277609	309812	11.6%	79408	183759	287241	421709	421709	36.1%
Ներդավորման ածանցյալ գործիքներից զուտ եկամուտներ	-247	0	-100.0%	0	0	0	0	0	#DIV/0!
Ֆակտորինգից ստացված զուտ եկամուտներ	275912	296543	7.5%	69111	130276	186131	240211	240211	-19.0%
Այլ կազմակերպություններում ներդրումներից ստացված եկամուտներ	638498	631517	-1.1%	246039	336513	629288	663805	663805	5.1%
Արժեթղթերի վաճառքից ստացված զուտ եկամուտներ	426909	471686	10.5%	41257	198719	275351	416073	416073	-11.8%
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտներ	3677879	6034803	64.1%	1187752	2543649	4353251	6412879	6412879	6.3%
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված դրական (բացասական) փոխարժեքային տարբերություն	-811641	-394516	-51.4%	204	-7791	-208495	-272161	-272161	-31.0%
Հիմնական միջոցների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	91328	-113252	-224.0%	1614	-2915	476787	456017	456017	-502.7%
Հիմնական միջոցների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտներ	7877	-15684	-299.1%	-497	-13786	-13779	34916	34916	-322.6%
Ստացված տույժեր, տուգանքներ	409826	455699	11.2%	109782	264675	435988	682474	682474	49.8%
Այլ ոչ տոկոսային եկամուտներ	2758581	4566336	65.5%	160232	93345	1760073	1776251	1778118	-61.1%
Ընդամենը ոչ տոկոսային եկամուտներ	**15366641**	**22047666**	**43.5%**	**4132461**	**8601628**	**15866157**	**21779045**	**21780912**	**-1.2%**
Հաշվարկված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ (տրված այլ փոխհատուցումներ և սոցիալական պահանջների ֆինանսավորում)	7650942	10287417	34.5%	2708143	5852353	8952525	12977366	12977366	26.1%
Գործուղման ծախսեր	347131	376697	8.5%	74437	173706	259501	378266	378266	0.4%
Հատկացումներ Հայաստանի Հանրապետության սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամին	780776	1047440	34.2%	291504	617048	956886	1350106	1350106	28.9%
Հարկեր, տուրքեր և այլ պարտադիր վճարներ	757440	786989	3.9%	199113	416785	629132	912805	912805	16.0%
Ամորտիզացիոն մասհանումներ	2338631	2919537	24.8%	775171	1583237	2421684	3293394	3293394	12.8%
Բանկի շենքի և այլ հիմնական միջոցների վարձակալության վճար	657580	758621	15.4%	218452	465011	709044	968815	968815	27.7%
Գովազդային, ներկայացուցչական ծախսեր	862492	943784	9.4%	224264	484884	772994	1205059	1205059	27.7%

Գրասենյակային և տպագրական ծախսեր	354475	426788	20.4%	107594	225698	342424	484801	484801	13.6%
Աուդիտային և խորհրդատվական ծառայությունների ծախսեր	247554	214891	-13.2%	68950	149722	229001	329608	329608	53.4%
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման ծախսեր	215759	256329	18.8%	75350	158467	249028	353666	353666	38.0%
Տրանսպորտային ծախսեր	268083	304952	13.8%	77471	168950	262381	369067	369067	21.0%
Կապի և հաղորդակցման միջոցների ծախսեր	938230	1007226	7.4%	266822	563687	890069	1245330	1245330	23.6%
Վճարված տույժեր, տուգանքներ	28857	45931	59.2%	6601	10255	63655	89649	89649	95.2%
Ուսուցման ծախսեր	41449	44547	7.5%	15065	25684	41363	53826	53826	20.8%
Այլ ոչ տոկոսային ծախսեր	4225448	7997131	89.3%	1133244	2364628	3600240	5170860	5175956	-35.3%
Ընդամենը ոչ տոկոսային ծախսեր	**19714848**	**27418278**	**39.1%**	**6242183**	**13260115**	**20379927**	**29182618**	**29187714**	**6.5%**
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտներ	***-4348207***	***-5370612***	***23.5%***	***-2109722***	***-4658487***	***-4513770***	***-7403573***	***-7406802***	***37.9%***
Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների ընդհանուր պահուստին	8097719	10283393	27.0%	2371043	4991203	7533827	11377519	11377519	10.6%
Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների հատուկ պահուստին	8303935	11309465	36.2%	2689310	4686622	8559256	12480290	12480290	10.4%
Արժեթղթերի հնարավոր կորուստների պահուստին	5013	152303	2938.2%	215	7737	7738	14603	14603	-90.4%
Ընդամենը հատկացումներ	**16406667**	**21745161**	**32.5%**	**5060568**	**9685562**	**16100821**	**23872412**	**23872412**	**9.8%**
Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների ընդհանուր պահուստից	7383611	9683691	31.2%	2355102	4814109	7290742	11007225	11007225	13.7%
Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների հատուկ պահուստից	7598885	10085957	32.7%	3010120	5244595	7445522	10833965	10833965	7.4%
Արժեթղթերի հնարավոր կորուստների պահուստից	27723	8830	-68.1%	27	803	2226	3039	3039	-65.6%
Ընդամենը վերադարձ	**15010219**	**19778478**	**31.8%**	**5365250**	**10059507**	**14738490**	**21844229**	**21844229**	**10.4%**
Զուտ մասհանումներ	***1396448***	***1966683***	***40.8%***	***-304682***	***-373945***	***1362331***	***2028183***	***2028183***	***3.1%***
Շահույթ մինչև հարկվելը	**12998035**	**15299082**	**17.7%**	**4913152**	**10017344**	**16188414**	**21041026**	**21040758**	**37.5%**
Շահութահարկ	2718137	3321097	22.2%	871751	1795758	2865359	4070092	4170259	25.6%
Զուտ շահույթ	**10279898**	**11977985**	**16.5%**	**4041401**	**8221586**	**13323055**	**16970934**	**16870499**	**40.8%**
Հաշվարկված շահաբաժիններ	0	0	-	0	0	500000	580000	580000	100.0%
Չբաշխված շահույթ	**10279898**	**11977985**	**16.5%**	**4041401**	**8221586**	**12823055**	**16390934**	**16290499**	**36.0%**

** Բանկային համակարգի ցուցանիշներում ներառված չեն «Արարատ» («Հայկապ») բանկի տվյալները:*

Հավելված 7

ՀՀ բանկային համակարգի եկամտաբերությունն ըստ ակտիվների և եկամտաբերությունն ըստ կապիտալի

(հազար ՀՀ դրամ)

Ցուցանիշներ	2004*	2005	2006
Եկամտաբերություն ըստ ակտիվների			
Բանկային համակարգ	3.30%	3.01%	3.58%
Նվազագույն (շահութաբեր բանկերի)	0.10%	0.60%	0.60%
Առավելագույն (շահութաբեր բանկերի)	10.90%	5.10%	18.80%
Եկամտաբերություն ըստ կապիտալի			
Բանկային համակարգ	18.50%	15.25%	15.94%
Նվազագույն (շահութաբեր բանկերի)	0.20%	1.90%	0.90%
Առավելագույն (շահութաբեր բանկերի)	43.20%	20.10%	39.20%

** Բանկային համակարգի ցուցանիշներում ներառված չեն «Արարատ» («Հայկապ») բանկի տվյալները:*

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի վարկային ներդրումները

(հազար ՀՀ դրամ)

Ցուցանիշներ	2004					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավել		Ընդամենը	
	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	27254809	54609924	18780183	55066890	46034991	109676814
1.1 Ժամկետային ակտիվներ՝	24751274	53740209	18780183	51757785	43531456	105497994
այդ թվում՝ վարկեր	20405296	43798496	18611658	49986326	39016954	93784822
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	1452000	9472146		971680	1452000	10443826
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	2071250	139181		2477784	2071250	2616965
այդ թվում՝ վարկեր	474147	138102		2477784	474147	2615886
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	500000				500000	
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	432285	730534		831321	432285	1561855
այդ թվում՝ վարկեր	384907	668287			384907	668287
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր						
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված՝ վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	29100	9985424	820552	5092022	849652	15077446
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	29001	9918706	820552	4260701	849553	14179407
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ		22985				22985
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	99	43733		831321	99	875054
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	26885187	44067872	18300152	50531496	45185339	94599368
3.1 Արդյունաբերություն	7514530	8738158	6062605	13277848	13577135	22016006
հանքագործական	2264938	1304208	55746	339457	2320684	1643665
էներգետիկա	1338936	402953	2156088	2657440	3495024	3060393
սննդամթերք	1312925	4294895	2178675	6250487	3491600	10545382
թեթև	227961	232067	233000	390547	460961	622614
քիմիական	13286	170734	10310	732253	23596	902987
շինանյութերի	394383	394330	390376	774231	784759	1168561
թանկարժեք իրեր	32523	217692	113013	208107	145536	425799
մետալուրգիա		216	25168	24	25168	240
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	111000	776620	21745	342963	132745	1119583
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	1818578	944443	878484	1582339	2697062	2526782
3.2 Գյուղատնտեսություն	272117	2438188	889901	5010389	1162018	7448577
3.3 Շինարարություն	633930	853748	1006467	2792545	1640397	3646293
3.4 Տրանսպորտ և կապ	356416	300606	184090	321375	540506	621981
3.5 Առևտուր	7095664	7824896	5796945	10424864	12892609	18249760
3.6 Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	1086427	1107976	1143555	1877338	2229982	2985314
3.7 Ֆինանսական հատված	4010520	4558892		251082	4010520	4809974
3.8 Սպառողական վարկեր (ներառյալ հիփոթեքային)	5014733	17051651	2503059	14748790	7517792	31800441
3.9 Տնտեսության այլ ճյուղեր	900851	1193757	713530	1827265	1614381	3021022

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի վարկային ներդրումները

(հազար ՀՀ դրամ)

Ցուցանիշներ	2005					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավել		Ընդամենը	
	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	35917636	54757853	39589441	77879518	75507077	132637370
1.1 Ժամկետային ակտիվներ՝	29910506	42341237	42961838	89268516	72872344	131609752
այդ թվում՝ վարկեր	654674	11538394	65646643	105972725	66301317	117511119
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	2386644	280539	-1731970	12338311	654674	12618850
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	500146	280448	1886498	42859	2386644	323307
այդ թվում՝ վարկեր	0	0	500146	323216	500146	323216
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	248089	704311	-248089	-704311	0	0
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	204274	693628	43815	10683	248089	704311
այդ թվում՝ վարկեր	0	0	204274	693628	204274	693628
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0	0	0	0	0	0
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	162787	11227956	159934	8092417	322721	19320373
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	0	112548	322512	19094035	322512	19206583
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ	209	1242	-209	111306	0	112548
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0	0	209	1242	209	1242
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	9514568	6062510	65669788	107254487	75184356	113316997
3.1 Արդյունաբերություն	8786	980372	17831072	20278441	17839858	21258813
հանքագործական	3632374	1306539	-3597345	320415	35029	1626954
էներգետիկա	2039541	2047956	2816394	1759549	4855935	3807505
սննդամթերք	221811	317057	6248937	8363824	6470748	8680881
թեթև	1493330	146751	-877660	566113	615670	712864
քիմիական	898465	274535	609383	833376	1507848	1107911
շինանյութերի	30660	341269	1767811	811580	1798471	1152849
թանկարժեք իրեր	9163	225095	176623	345501	185786	570596
մետալուրգիա	62345	113839	-29787	111256	32558	225095
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	1118093	309097	-964298	539150	153795	848247
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	1486244	2545298	697774	-19387	2184018	2525911
3.2 Գյուղատնտեսություն	892361	1439902	3024988	5946867	3917349	7386769
3.3 Շինարարություն	729746	408101	2414155	4324268	3143901	4732369
3.4 Տրանսպորտ և կապ	7609352	10353491	-5661765	-8649676	1947587	1703815
3.5 Առևտուր	4590089	8758584	12445369	16370084	17035459	25128668
3.6 Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	5706823	3399074	-1081778	587838	4625045	3986912
3.7 Ֆինանսական հատված	654674	2006006	5074149	1645692	5728823	3651698
3.8 Սպառողական վարկեր (ներառյալ հիփոթեքային)	930197	1128066	17910067	41982730	18840264	43110796
3.9 Տնտեսության այլ ճյուղեր	266890	276951	1839179	2080206	2106070	2357157

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի վարկային ներդրումները

(հազար ՀՀ դրամ)

Ցուցանիշներ	2006					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավել		Ընդամենը	
	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	57069676	52123049	65409760	84688162	122479436	136811211
1.1 Ժամկետային ակտիվներ՝	53434662	49508880	65408980	84684309	118843642	134193189
այդ թվում՝ վարկեր	41055597	37490214	64246040	84333422	105301637	121823636
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	3599131	11894770	0	218100	3599131	12112870
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	2768285	1846373	780	3853	2769065	1850226
այդ թվում՝ վարկեր	23345	1846300	780	3853	24125	1850153
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0	0	0	0	0	0
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	866729	767796	0	0	866729	767796
այդ թվում՝ վարկեր	831708	766934	0	0	831708	766934
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0	0	0	0	0	0
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	762248	10553338	56952	4504159	819200	15057497
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	762230	10551537	56952	4503891	819182	15055428
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ	18	655	0	268	18	923
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0	1146	0	0	0	1146
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	55799197	39464476	65861039	82289238	121660236	121753714
3.1 Արդյունաբերություն	6974760	3703638	12249140	16336442	19223900	20040080
հանքագործական	70553	16866	437249	461751	507802	478617
էներգետիկա	1991870	21061	534466	2425217	2526336	2446278
սննդամթերք	2846389	1862804	7038557	7843132	9884946	9705936
թեթև	350183	483956	811764	1070474	1161947	1554430
քիմիական	17823	341800	38259	566757	56082	908557
շինանյութերի	610903	88843	1369439	429521	1980342	518364
թանկարժեք իրեր	45307	111284	392498	200406	437805	311690
մետալուրգիա	95643	250	20926	394	116569	644
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	699511	67939	300417	786450	999928	854389
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	246578	708835	1305565	2552340	1552143	3261175
3.2 Գյուղատնտեսություն	2866391	2284901	3109549	5935588	5975940	8220489
3.3 Շինարարություն	2393774	559860	5781966	2805385	8175740	3365245
3.4 Տրանսպորտ և կապ	1556974	152532	1250478	956438	2807452	1108970
3.5 Առևտուր	8308063	8374257	13937208	18945438	22245271	27319695
3.6 Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	1678154	933982	5472585	3529438	7150739	4463420
3.7 Ֆինանսական հատված	11672839	2858248	260738	538701	11933577	3396949
3.8 Սպառողական վարկեր (ներառյալ հիփոթեքային)	19185480	20084428	21760932	31136959	40946412	51221387
3.9 Տնտեսության այլ ճյուղեր	1162762	512630	2038443	2104849	3201205	2617479

Դ - դրամով (AMD) *Ա - արտարժույթով (FC)*

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի վարկային ներդրումների կառուցվածքն ըստ տնտեսության ճյուղերի և ժամկետայնության

Ցուցանիշներ	2004					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավել		Ընդամենը	
	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	17.5%	35.1%	12.1%	35.4%	29.6%	70.4%
1.1 Ժամկետային ակտիվներ՝	15.9%	34.5%	12.1%	33.2%	28.0%	67.8%
այդ թվում՝ վարկեր	13.1%	28.1%	12.0%	32.1%	25.1%	60.2%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.9%	6.1%	0.0%	0.6%	0.9%	6.7%
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	1.3%	0.1%	0.0%	1.6%	1.3%	1.7%
այդ թվում՝ վարկեր	0.3%	0.1%	0.0%	1.6%	0.3%	1.7%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.3%	0.0%	0.0%	0.0%	0.3%	0.0%
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.3%	0.5%	0.0%	0.5%	0.3%	1.0%
այդ թվում՝ վարկեր	0.2%	0.4%	0.0%	0.0%	0.2%	0.4%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.0%	6.4%	0.5%	3.3%	0.5%	9.7%
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	0.0%	6.4%	0.5%	2.7%	0.5%	9.1%
2.2 Երկարածգված ակտիվներ	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.0%	0.0%	0.0%	0.5%	0.0%	0.6%
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	17.3%	28.3%	11.8%	32.5%	29.0%	60.8%
3.1 Արդյունաբերություն	4.8%	5.6%	3.9%	8.5%	8.7%	14.1%
հանքագործական	1.5%	0.8%	0.0%	0.2%	1.5%	1.1%
էներգետիկա	0.9%	0.3%	1.4%	1.7%	2.2%	2.0%
սննդամթերք	0.8%	2.8%	1.4%	4.0%	2.2%	6.8%
թեթև	0.1%	0.1%	0.1%	0.3%	0.3%	0.4%
քիմիական	0.0%	0.1%	0.0%	0.5%	0.0%	0.6%
շինանյութերի	0.3%	0.3%	0.3%	0.5%	0.5%	0.8%
թանկարժեք իրեր	0.0%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.3%
մետալուրգիա	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.1%	0.5%	0.0%	0.2%	0.1%	0.7%
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	1.2%	0.6%	0.6%	1.0%	1.7%	1.6%
3.2 Գյուղատնտեսություն	0.2%	1.6%	0.6%	3.2%	0.7%	4.8%
3.3 Շինարարություն	0.4%	0.5%	0.6%	1.8%	1.1%	2.3%
3.4 Տրանսպորտ և կապ	0.2%	0.2%	0.1%	0.2%	0.3%	0.4%
3.5 Առևտուր	4.6%	5.0%	3.7%	6.7%	8.3%	11.7%
3.6 Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	0.7%	0.7%	0.7%	1.2%	1.4%	1.9%
3.7 Ֆինանսական հատված	2.6%	2.9%	0.0%	0.2%	2.6%	3.1%
3.8 Սպառողական վարկեր (ներառյալ հիփոթեքային)	3.2%	11.0%	1.6%	9.5%	4.8%	20.4%
3.9 Տնտեսության այլ ճյուղեր	0.6%	0.8%	0.5%	1.2%	1.0%	1.9%

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի վարկային ներդրումների կառուցվածքն ըստ տնտեսության ճյուղերի և ժամկետայնության

Ցուցանիշներ	2005					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավել		Ընդամենը	
	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	17.3%	26.3%	19.0%	37.4%	36.3%	63.7%
1.1 ժամկետային ակտիվներ՝	14.4%	20.3%	20.6%	42.9%	35.0%	63.2%
այդ թվում՝ վարկեր	0.3%	5.5%	31.5%	50.9%	31.9%	56.5%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	1.1%	0.1%	-0.8%	5.9%	0.3%	6.1%
1.2 երկարաձգված ակտիվներ	0.2%	0.1%	0.9%	0.0%	1.1%	0.2%
այդ թվում՝ վարկեր	0.0%	0.0%	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.1%	0.3%	-0.1%	-0.3%	0.0%	0.0%
1.3 ժամկետանց ակտիվներ	0.1%	0.3%	0.0%	0.0%	0.1%	0.3%
այդ թվում՝ վարկեր	0.0%	0.0%	0.1%	0.3%	0.1%	0.3%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.1%	5.4%	0.1%	3.9%	0.2%	9.3%
2.1 ժամկետային ակտիվներ	0.0%	0.1%	0.2%	9.2%	0.2%	9.2%
2.2 երկարաձգված ակտիվներ	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%	0.0%	0.1%
2.3 ժամկետանց ակտիվներ	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	4.6%	2.9%	31.6%	51.5%	36.1%	54.4%
3.1 Արդյունաբերություն	0.0%	0.5%	8.6%	9.7%	8.6%	10.2%
հանքագործական	1.7%	0.6%	-1.7%	0.2%	0.0%	0.8%
էներգետիկա	1.0%	1.0%	1.4%	0.8%	2.3%	1.8%
սննդամթերք	0.1%	0.2%	3.0%	4.0%	3.1%	4.2%
թեթև	0.7%	0.1%	-0.4%	0.3%	0.3%	0.3%
քիմիական	0.4%	0.1%	0.3%	0.4%	0.7%	0.5%
շինանյութերի	0.0%	0.2%	0.8%	0.4%	0.9%	0.6%
թանկարժեք իրեր	0.0%	0.1%	0.1%	0.2%	0.1%	0.3%
մետալուրգիա	0.0%	0.1%	0.0%	0.1%	0.0%	0.1%
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.5%	0.1%	-0.5%	0.3%	0.1%	0.4%
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.7%	1.2%	0.3%	0.0%	1.0%	1.2%
3.2 Գյուղատնտեսություն	0.4%	0.7%	1.5%	2.9%	1.9%	3.5%
3.3 Շինարարություն	0.4%	0.2%	1.2%	2.1%	1.5%	2.3%
3.4 Տրանսպորտ և կապ	3.7%	5.0%	-2.7%	-4.2%	0.9%	0.8%
3.5 Առևտուր	2.2%	4.2%	6.0%	7.9%	8.2%	12.1%
3.6 Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	2.7%	1.6%	-0.5%	0.3%	2.2%	1.9%
3.7 Ֆինանսական հատված	0.3%	1.0%	2.4%	0.8%	2.8%	1.8%
3.8 Սպառողական վարկեր (ներառյալ հիփոթեքային)	0.4%	0.5%	8.6%	20.2%	9.1%	20.7%
3.9 Տնտեսության այլ ճյուղեր	0.1%	0.1%	0.9%	1.0%	1.0%	1.1%

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի վարկային ներդրումների կառուցվածքն ըստ տնտեսության ճյուղերի և ժամկետայնության

Ցուցանիշներ	2006					
	Մինչև 1 տարի		1 տարուց ավել		Ընդամենը	
	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա
1. Ընդամենը վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր (2+3)	22.0%	20.1%	25.2%	32.7%	47.2%	52.8%
1.1 Ժամկետային ակտիվներ՝	20.6%	19.1%	25.2%	32.7%	45.8%	51.8%
այդ թվում՝ վարկեր	15.8%	14.5%	24.8%	32.5%	40.6%	47.0%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	1.4%	4.6%	0.0%	0.1%	1.4%	4.7%
1.2 Երկարաձգված ակտիվներ	1.1%	0.7%	0.0%	0.0%	1.1%	0.7%
այդ թվում՝ վարկեր	0.0%	0.7%	0.0%	0.0%	0.0%	0.7%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
1.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.3%	0.3%	0.0%	0.0%	0.3%	0.3%
այդ թվում՝ վարկեր	0.3%	0.3%	0.0%	0.0%	0.3%	0.3%
միջբանկային վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
2. Ոչ ռեզիդենտներին տրված՝ վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր	0.3%	4.1%	0.0%	1.7%	0.3%	5.8%
2.1 Ժամկետային ակտիվներ	0.3%	4.1%	0.0%	1.7%	0.3%	5.8%
2.2 Երկարաձգված ակտիվներ	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
2.3 Ժամկետանց ակտիվներ	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
3. Ռեզիդենտներին տրված վարկեր, ավանդներ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ռեպո համաձայնագրեր ըստ ճյուղերի, այդ թվում՝	21.5%	15.2%	25.4%	31.7%	46.9%	47.0%
3.1 Արդյունաբերություն	2.7%	1.4%	4.7%	6.3%	7.4%	7.7%
հանքագործական	0.0%	0.0%	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%
էներգետիկա	0.8%	0.0%	0.2%	0.9%	1.0%	0.9%
սննդամթերք	1.1%	0.7%	2.7%	3.0%	3.8%	3.7%
թեթև	0.1%	0.2%	0.3%	0.4%	0.4%	0.6%
քիմիական	0.0%	0.1%	0.0%	0.2%	0.0%	0.4%
շինանյութերի	0.2%	0.0%	0.5%	0.2%	0.8%	0.2%
թանկարժեք իրեր	0.0%	0.0%	0.2%	0.1%	0.2%	0.1%
մետալուրգիա	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.3%	0.0%	0.1%	0.3%	0.4%	0.3%
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.1%	0.3%	0.5%	1.0%	0.6%	1.3%
3.2 Գյուղատնտեսություն	1.1%	0.9%	1.2%	2.3%	2.3%	3.2%
3.3 Շինարարություն	0.9%	0.2%	2.2%	1.1%	3.2%	1.3%
3.4 Տրանսպորտ և կապ	0.6%	0.1%	0.5%	0.4%	1.1%	0.4%
3.5 Առևտուր	3.2%	3.2%	5.4%	7.3%	8.6%	10.5%
3.6 Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	0.6%	0.4%	2.1%	1.4%	2.8%	1.7%
3.7 Ֆինանսական հատված	4.5%	1.1%	0.1%	0.2%	4.6%	1.3%
3.8 Սպառողական վարկեր (ներառյալ հիփոթեքային)	7.4%	7.7%	8.4%	12.0%	15.8%	19.8%
3.9 Տնտեսության այլ ճյուղեր	0.4%	0.2%	0.8%	0.8%	1.2%	1.0%

Բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունը (%)

31.12.06	Բանկ 1	Բանկ 2	Բանկ 3	Բանկ 4	Բանկ 5	Բանկ 6	Բանկ 7	Բանկ 8	Բանկ 9	Բանկ 10
Բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի										
1. Արդյունաբերություն	12.8	13.3	24.2	17.8	13.9	23.1	20.7	6.4	15.9	6.0
հանքագործական	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	1.6	0.5	0.2	0.1	0.1
էներգետիկա	0.0	0.0	3.5	0.0	0.6	2.1	0.0	1.6	1.2	0.1
սննդամթերք	4.7	11.7	15.6	8.7	3.2	18.4	19.4	2.4	11.9	2.9
թեթև	6.2	0.0	0.7	1.2	1.6	0.0	0.0	0.9	1.4	0.9
քիմիական	0.0	0.0	0.6	2.4	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
շինանյութերի	1.0	0.9	0.7	0.0	1.4	0.2	0.0	0.1	0.0	1.1
թանկարժեք իրեր	0.0	0.0	1.1	0.0	2.0	0.0	0.3	0.2	0.0	0.2
մետալուրգիա	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.2	0.0
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.6	0.0	0.2	0.3	0.7	0.2	0.0	0.4	0.0	0.5
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.2	0.7	1.8	5.2	3.6	0.7	0.5	0.6	0.0	0.0
2. Գյուղատնտեսություն	0.5	0.0	0.4	1.4	0.7	2.8	0.0	2.2	0.0	31.0
անասնապահություն	0.1	0.0	0.0	1.2	0.3	1.1	0.0	0.9	0.0	21.2
բուսաբուծություն	0.4	0.0	0.4	0.2	0.4	1.8	0.0	1.3	0.0	9.8
3. Շինարարություն	0.6	0.0	5.0	1.3	0.5	5.7	0.0	1.3	19.1	0.3
4. Տրանսպորտ և կապ	5.4	4.2	4.8	0.1	3.4	0.3	7.7	0.3	0.7	0.9
5. Առևտուր	42.3	22.9	28.1	25.5	23.2	13.3	18.5	26.1	9.7	20.7
մեծածախ առևտուր	33.2	12.5	14.5	18.6	13.3	12.7	16.7	26.1	5.5	7.7
մանրածախ առևտուր	9.1	10.3	13.6	6.9	9.9	0.7	1.8	0.0	4.2	13.1
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	5.1	1.7	5.3	4.8	13.2	0.8	0.2	0.3	4.3	3.9
7. Ֆինանսական հատված	0.3	11.0	0.0	2.1	0.2	7.6	35.8	8.9	29.2	5.0
այդ թվում՝ ռեզիդենտ բանկեր	0.0	7.6	0.0	2.1	0.0	4.6	10.5	1.9	6.1	0.9
8. Սպառողական վարկեր	13.7	1.4	27.4	13.3	37.8	37.2	5.7	45.4	14.8	30.5
9. Հիփոթեքային վարկեր	16.7	40.2	2.4	33.8	2.3	6.8	7.8	6.4	3.4	1.5
10. Տնտեսության այլ ճյուղեր	2.5	5.3	2.3	0.1	4.8	2.4	3.5	2.7	2.9	0.0
Ընդամենը ըստ բանկերի	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունը (%)

31.12.06	Բանկ 11	Բանկ 12	Բանկ 13	Բանկ 14	Բանկ 15	Բանկ 16	Բանկ 17	Բանկ 18	Բանկ 19	Բանկ 20	Բանկ 21	Ընդամենը ըստ ճյուղերի
Բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի												
1. Արդյունաբերություն	2.0	68.3	7.7	16.9	4.9	8.3	18.3	6.1	15.6	23.2	37.2	16.1
հանքագործական	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.1	0.5	0.0	0.0	11.8	0.4
էներգետիկա	0.0	67.6	0.0	3.2	0.0	0.0	0.2	0.0	0.3	2.9	12.5	2.0
սննդամթերք	0.1	0.0	0.2	9.4	0.0	3.0	11.7	5.3	7.0	8.2	11.7	8.0
թեթև	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	0.8	0.6	0.0	4.0	0.7	0.0	1.1
քիմիական	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1	0.0	0.4
շինանյութերի	1.9	0.0	0.3	0.0	3.4	1.1	2.0	0.0	1.3	3.8	0.0	1.0
թանկարժեք իրեր	0.0	0.0	6.2	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
մետալուրգիա	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	5.6	0.0	0.8
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.0	0.0	1.0	3.2	1.5	3.4	2.2	0.3	2.9	1.8	1.1	2.0
2. Գյուղատնտեսություն	0.0	0.0	0.9	0.0	0.4	0.6	7.5	0.0	4.7	3.2	0.0	5.8
անասնապահություն	0.0	0.0	0.9	0.0	0.4	0.4	3.0	0.0	1.4	2.9	0.0	3.7
բուսաբուծություն	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	4.5	0.0	3.3	0.3	0.0	2.1
3. Շինարարություն	0.0	0.0	20.9	1.3	11.8	3.1	7.5	8.9	5.4	13.6	7.8	4.7
4. Տրանսպորտ և կապ	0.0	0.0	1.3	2.4	0.0	0.0	2.2	0.0	3.1	1.2	0.0	1.6
5. Առևտուր	3.0	0.0	20.9	16.7	10.9	29.5	18.3	20.0	28.1	14.0	11.6	20.4
մեծածախ առևտուր	3.0	0.0	19.7	6.2	9.7	26.9	2.4	15.9	8.6	7.6	0.0	12.0
մանրածախ առևտուր	0.0	0.0	1.2	10.4	1.1	2.5	15.9	4.0	19.6	6.4	11.6	8.4
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	0.0	0.0	5.7	5.2	0.2	7.9	7.1	2.8	4.2	7.2	11.3	4.8
7. Ֆինանսական հատված	54.3	29.8	7.3	5.0	0.0	5.6	4.9	12.8	4.1	1.1	27.3	6.3
այդ թվում՝ ռեզիդենտ բանկեր	54.3	9.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	12.8	0.0	0.0	0.0	2.0
8. Սպառողական վարկեր	7.8	1.9	6.5	38.8	68.2	27.1	21.8	38.3	15.3	36.0	0.3	28.1
9. Հիփոթեքային վարկեր	22.9	0.0	14.4	9.4	0.2	11.5	6.8	0.0	19.5	0.2	1.2	9.8
10. Տնտեսության այլ ճյուղեր	10.0	0.0	14.4	4.3	3.4	6.5	5.7	11.1	0.0	0.2	3.2	2.4
Ընդամենը ըստ բանկերի	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունը (%)

31.12.06	Բանկ 1	Բանկ 2	Բանկ 3	Բանկ 4	Բանկ 5	Բանկ 6	Բանկ 7	Բանկ 8	Բանկ 9	Բանկ 10
Ճյուղերի վարկավորման բաշխվածությունն ըստ բանկերի										
1. Արդյունաբերություն	2.0	0.8	7.8	14.0	5.0	11.5	2.1	2.2	3.3	5.0
հանքագործական	0.0	0.0	0.0	0.4	2.0	32.1	2.2	2.5	1.0	3.3
էներգետիկա	0.0	0.0	8.7	0.0	1.8	8.3	0.0	4.2	2.0	0.9
սննդամթերք	1.4	1.4	10.0	13.7	2.3	18.4	3.9	1.6	4.9	4.9
թեթև	13.8	0.0	3.2	13.7	8.4	0.0	0.0	4.5	4.2	11.1
քիմիական	0.0	0.0	8.4	75.5	6.5	0.0	0.0	0.0	0.0	3.2
շինանյութերի	2.5	0.9	3.5	0.0	8.2	1.3	0.0	0.3	0.0	14.3
թանկարժեք իրեր	0.0	0.0	18.9	0.0	38.0	0.0	1.6	4.1	0.0	7.3
մետալուրգիա	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	81.0	7.6
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	2.0	0.0	1.3	5.1	5.7	1.9	0.0	2.7	0.0	9.2
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.3	0.4	4.8	33.3	10.6	2.7	0.4	1.8	0.0	0.0
2. Գյուղտնտեսություն	0.2	0.0	0.3	3.0	0.7	3.9	0.0	2.1	0.0	71.5
անասնապահություն	0.1	0.0	0.0	4.1	0.5	2.4	0.0	1.4	0.0	76.3
բուսաբուծություն	0.5	0.0	0.9	1.0	1.1	6.7	0.0	3.4	0.0	63.0
3. Շինարարություն	0.3	0.0	5.4	3.5	0.6	9.6	0.0	1.5	13.4	0.9
4. Տրանսպորտ և կապ	8.3	2.6	15.4	0.4	12.3	1.6	7.7	0.9	1.5	7.8
5. Առևտուր	5.1	1.1	7.1	15.9	6.6	5.3	1.5	7.0	1.6	13.7
մեծածախ առևտուր	6.9	1.0	6.2	19.7	6.5	8.6	2.2	11.9	1.5	8.6
մանրածախ առևտուր	2.7	1.2	8.4	10.3	6.8	0.6	0.3	0.0	1.7	20.9
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	2.7	0.4	5.7	12.7	16.1	1.4	0.1	0.3	3.0	11.1
7. Ֆինանսական հատված	0.1	1.7	0.0	4.2	0.2	9.7	9.1	7.7	15.5	10.7
այդ թվում՝ ռեզիդենտ բանկեր	0.0	3.7	0.0	12.9	0.0	18.2	8.3	5.1	9.9	6.0
8. Սպառողական վարկեր	1.2	0.0	5.0	6.0	7.8	10.7	0.3	8.8	1.8	14.6
9. Հիփոթեքային վարկեր	4.2	4.1	1.3	43.9	1.4	5.6	1.3	3.6	1.2	2.1
10. Տնտեսության այլ ճյուղեր	2.6	2.2	5.0	0.4	11.6	8.1	2.4	6.2	4.0	0.0
Ընդամենը ըստ բանկերի	2.5	1.0	5.2	12.7	5.8	8.1	1.6	5.5	3.3	13.5

Բանկերի վարկային ներդրումների բաշխվածությունը (%)

31.12.06	Բանկ 11	Բանկ 12	Բանկ 13	Բանկ 14	Բանկ 15	Բանկ 16	Բանկ 17	Բանկ 18	Բանկ 19	Բանկ 20	Բանկ 21	Ընդամենը ըստ ճյուղերի
Ճյուղերի վարկավորման բաշխվածությունը ըստ բանկերի												
1. Արդյունաբերություն	0.1	4.7	0.6	9.3	0.9	1.0	6.3	0.4	6.1	14.1	3.1	100.0
հանքագործական	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15.2	1.5	0.0	1.2	38.6	100.0
էներգետիկա	0.0	36.6	0.0	13.9	0.0	0.0	0.7	0.0	1.0	13.9	8.1	100.0
սննդամթերք	0.0	0.0	0.0	10.3	0.0	0.7	8.1	0.7	5.5	10.0	1.9	100.0
թեթև	0.0	0.0	0.0	7.7	0.0	1.3	3.1	0.0	22.4	6.5	0.0	100.0
քիմիական	0.0	2.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.7	0.0	1.4	1.2	0.0	100.0
շինանյութերի	1.6	0.0	0.4	0.3	10.1	1.9	10.9	0.0	7.8	36.0	0.0	100.0
թանկարժեք իրեր	0.0	0.0	24.9	0.5	0.0	0.0	4.7	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
մետալուրգիա	0.0	0.0	0.0	11.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	72.0	0.0	100.0
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	0.0	0.0	0.6	14.3	2.3	3.1	6.1	0.1	9.3	9.1	0.8	100.0
2. Գյուղատնտեսություն	0.0	0.0	0.2	0.0	0.2	0.2	7.1	0.0	5.1	5.4	0.0	100.0
անասնապահություն	0.0	0.0	0.3	0.0	0.3	0.2	4.5	0.0	2.3	7.7	0.0	100.0
բուսաբուծություն	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	11.9	0.0	10.0	1.4	0.0	100.0
3. Շինարարություն	0.0	0.0	5.4	2.4	7.5	1.2	8.8	2.1	7.2	28.0	2.2	100.0
4. Տրանսպորտ և կապ	0.0	0.0	1.0	13.3	0.1	0.0	7.7	0.0	12.1	7.3	0.0	100.0
5. Առևտուր	0.1	0.0	1.3	7.2	1.6	2.7	5.0	1.1	8.7	6.7	0.8	100.0
մեծածախ առևտուր	0.2	0.0	2.0	4.6	2.5	4.2	1.1	1.5	4.5	6.2	0.0	100.0
մանրածախ առևտուր	0.0	0.0	0.2	10.9	0.4	0.6	10.5	0.5	14.7	7.5	1.8	100.0
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	0.0	0.0	1.5	9.6	0.1	3.1	8.2	0.7	5.6	14.8	3.1	100.0
7. Ֆինանսական հատված	7.6	5.2	1.4	7.0	0.0	1.7	4.3	2.3	4.1	1.8	5.7	100.0
այդ թվում՝ ռեզիդենտ բանկեր	23.6	5.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	7.1	0.0	0.0	0.0	100.0
8. Սպառողական վարկեր	0.2	0.1	0.3	12.2	7.3	1.8	4.3	1.5	3.4	12.6	0.0	100.0
9. Հիփոթեքային վարկեր	2.1	0.0	1.8	8.5	0.1	2.2	3.8	0.0	12.6	0.2	0.2	100.0
10. Տնտեսության այլ ճյուղեր	3.7	0.0	7.4	15.7	4.3	5.0	13.3	5.3	0.0	0.9	1.8	100.0
Ընդամենը ըստ բանկերի	0.9	1.1	1.2	8.8	3.0	1.8	5.6	1.1	6.3	9.8	1.3	100.0

Հավելված 11

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի չաշխատող և անհուսալի վարկային ներդրումները և դեբիտորական պարտքերը

(հազար ՀՀ դրամ)

Ցուցանիշներ	2004				2005				2006			
	Չաշխատող ակտիվներ		Հետհաշվեկշռային մնացորդ		Չաշխատող ակտիվներ		Հետհաշվեկշռային մնացորդ		Չաշխատող ակտիվներ		Հետհաշվեկշռային մնացորդ	
	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա	Դ	Ա
Չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ /ընդամենը/	**1153634**	**3098191**	**4146844**	**8525540**	**1238420**	**2928606**	**4396615**	**9124958**	**3490124**	**3743732**	**4437717**	**7527074**
1. Ռեզիդենտների չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ /ընդամենը/	1152544	2218564	4032290	7645610	1237815	2735484	4285219	7810662	3488456	3683468	4356941	6115058
1.1. Արդյունաբերություն	187527	530234	868169	1228299	235732	263326	1000142	1323737	288469	1514933	889325	1094799
հանքագործություն	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
էներգետիկա	0	0	4947	117559	0	0	202366	108932	0	0	63020	94812
սննդամթերքի	148861	67544	281033	433520	176028	222042	261274	263946	103981	447802	272480	207039
թեթև	14407	2196	11789	172516	36495	1732	11313	531931	0	768	11178	200329
քիմիական	6000	38867	165747	143201	817	0	165747	22509	0	81200	165747	58160
շինանյութերի	3171	91136	37080	5956	21764	17444	4666	21397	86804	2331	22104	8086
թանկարժեք իրերի	0	160169	10102	18675	0	0	10102	15180	0	0	10102	11927
մետալուրգիա	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
մեքենաշինական և էլեկտրատեխնիկական	87	0	313717	248736	0	21871	313717	172641	0	37433	313737	154920
արդյունաբերության այլ ճյուղեր	15001	170322	43754	88136	628	238	30957	187201	97684	945399	30957	359526
1.2. Գյուղատնտեսություն	44560	128799	31076	220328	51321	183143	56725	303789	198404	120024	24639	339659
1.3. Շինարարություն	217679	9558	203472	142239	308511	232686	294316	264529	1094737	1670	327001	71335
1.4. Տրանսպորտ և կապ	359	31123	2315	50818	3971	6132	5144	45970	72851	7166	6869	37098
1.5. Առևտուր	217412	204651	209454	1944581	141947	598443	381782	1400566	383450	648345	463044	1125413
1.6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	13007	113984	72968	119680	54549	222500	84941	334706	344597	222251	90350	448962
1.7. Ֆինանսական հատված	0	0	2348	647049	0	0	2648	599471	0	0	2648	501484
1.8. Սպառողական վարկեր	372835	1063288	701089	1637456	395898	986546	333916	1751973	720842	1120730	521594	1276405
1.9. Տնտեսության այլ ճյուղեր	99165	136927	1941398	1655160	45886	242708	2125605	1785922	385106	48349	2031472	1219903
2. Ոչ ռեզիդենտների՝ չաշխատող և հետհաշվեկշիռ դուրս գրված ակտիվներ /ընդամենը/	1090	879627	114554	879930	605	193122	111396	1314296	1668	60264	80776	1412016

Դ - ՀՀ դրամ Ա – Արտարժույթ

Վարկերի, դեբիտորական պարտքերի և վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների դիմաց հաշվարկվող պահուստների չափը

(հազար ՀՀ դրամ)

Վարկեր	Վարկային ներդրումներ	Տեսակարար կշիռ	Տրված վարկերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.04			
1. Ստանդարտ	143958286	97.92%	1559821	1.08%
2. Հսկվող	1544424	1.05%	154437	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	388502	0.26%	77701	20.00%
4. Կասկածելի	1123196	0.76%	561598	50.00%
Ընդամենը	**147014408**	**100%**	**2353555**	**1.60%**

Վարկեր	Վարկային ներդրումներ	Տեսակարար կշիռ	Տրված վարկերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.05			
1. Ստանդարտ	195184843	98.07%	2089996	1.08%
2. Հսկվող	2872132	1.44%	287203	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	484727	0.24%	96948	20.00%
4. Կասկածելի	486170	0.24%	243086	50.00%
Ընդամենը	**199027872**	**100%**	**2717233**	**1.37%**

Վարկեր	Վարկային ներդրումներ	Տեսակարար կշիռ	Տրված վարկերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.06			
1. Ստանդարտ	236958102	97.55%	2584833	1.09%
2. Հսկվող	3552351	1.46%	355241	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	1045262	0.43%	209053	20.00%
4. Կասկածելի	1364110	0.56%	682056	50.00%
Ընդամենը	**242919825**	**100%**	**3831182**	**1.58%**

Վարկերի, դեբիտորական պարտքերի և վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների դիմաց հաշվարկվող պահուստների չափը

(հազար ՀՀ դրամ)

Դեբիտորական պարտքեր	Դեբիտորական պարտքեր	Տեսակարար կշիռ	Դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.04			
1. Ստանդարտ	96445229	98.80%	964455	1.00%
2. Հսկվող	284979	0.30%	28497	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	21649	0.00%	4329	19.99%
4. Կասկածելի	889077	0.90%	444539	50.00%
Ընդամենը	**97640935**	**100%**	**1441820**	**1.48%**

Դեբիտորական պարտքեր	Դեբիտորական պարտքեր	Տեսակարար կշիռ	Դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.05			
1. Ստանդարտ	64274116	99.50%	642740	1.00%
2. Հսկվող	289187	0.45%	28918	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	21465	0.03%	4293	19.99%
4. Կասկածելի	13346	0.02%	6673	50.00%
Ընդամենը	**64598114**	**100%**	**682624**	**1.06%**

Դեբիտորական պարտքեր	Դեբիտորական պարտքեր	Տեսակարար կշիռ	Դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.06			
1. Ստանդարտ	54117838	97.70%	569924	1.05%
2. Հսկվող	1240987	2.24%	124099	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	16848	0.03%	3369	20.00%
4. Կասկածելի	14539	0.03%	7270	50.00%
Ընդամենը	**55390212**	**100%**	**704662**	**1.27%**

Վարկերի, դեբիտորական պարտքերի և վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների դիմաց հաշվարկվող պահուստների չափը

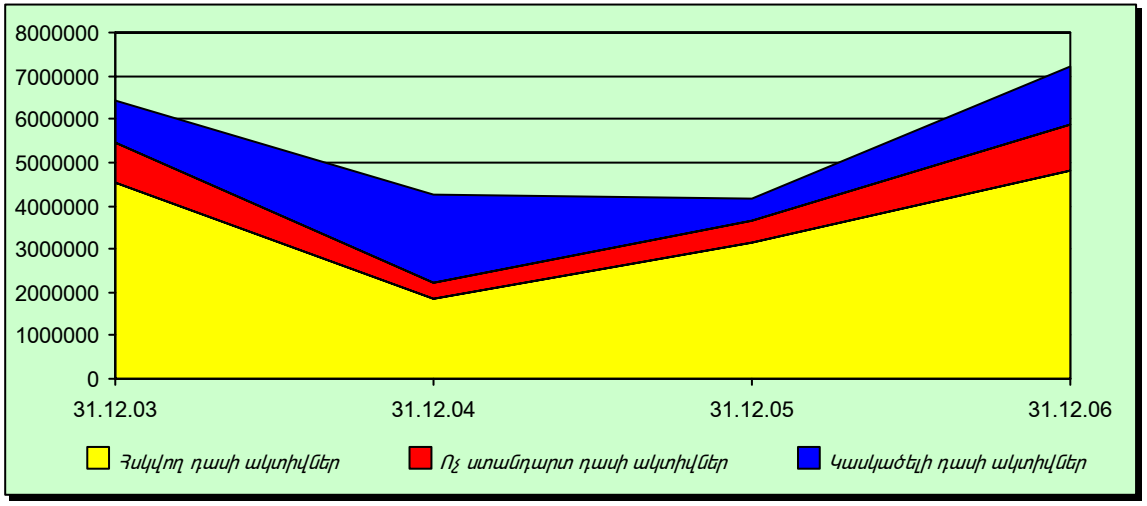
(հազար ՀՀ դրամ)

Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Տեսակարար կշիռ	Հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.04			
1. Ստանդարտ	19813976	99.89%	198141	1.00%
2. Հսկվող	16781	0.08%	1678	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	493	0.00%	99	20.00%
4. Կասկածելի	5190	0.03%	2595	50.00%
Ընդամենը	**20038615**	**100%**	**404688**	**2.02%**

Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Տեսակարար կշիռ	Հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.05			
1. Ստանդարտ	27737632	99.96%	277371	1.00%
2. Հսկվող	10456	0.04%	1045	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	1127	0.00%	225	20.00%
4. Կասկածելի	150	0.00%	75	50.00%
Ընդամենը	**27797133**	**100%**	**326484**	**1.17%**

Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	Տեսակարար կշիռ	Հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով պահուստ	
			մնացորդ	% վարկերից
	31.12.06			
1. Ստանդարտ	45473144	99.76%	454731	1.00%
2. Հսկվող	86355	0.19%	8636	10.00%
3. Ոչ ստանդարտ	10396	0.02%	2079	20.00%
4. Կասկածելի	11833	0.03%	5916	50.00%
Ընդամենը	**45581727**	**100%**	**471362**	**1.03%**

«Հսկվող», «Ոչ ստանդարտ» և «Կասկածելի» դասի վարկերի, դեբիտորական պարտքերի դինամիկան

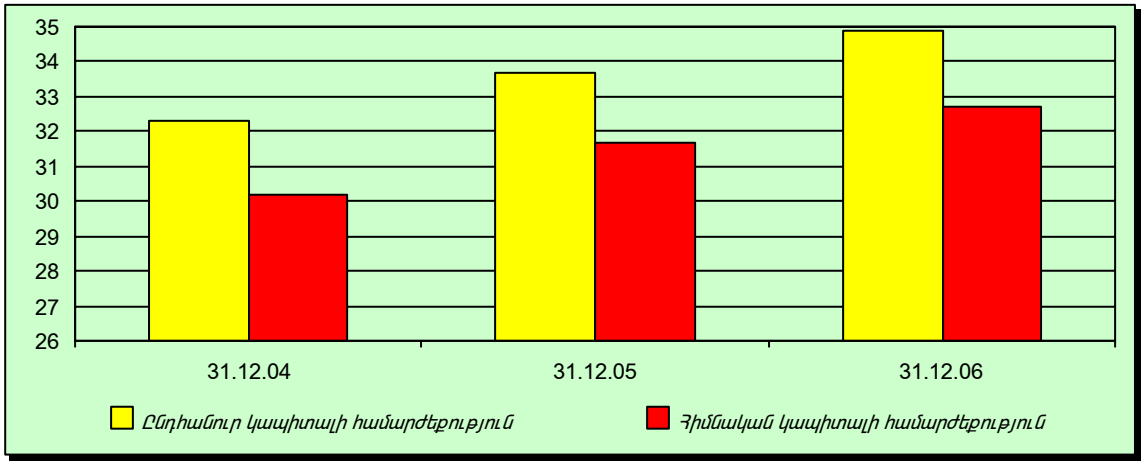

Հավելված 14

ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի հիմնական տնտեսական նորմատիվների վերաբերյալ

%

	31.12.04	31.12.05	31.03.06	31.06.06	30.09.06	31.12.06
Ընդհանուր կապիտալի համարժեքություն	32.3	33.7	33.8	33.7	35.3	34.9
Հիմնական կապիտալի համարժեքություն	30.2	31.7	31.6	30.0	31.4	32.7
Ընդհանուր իրացվելիություն	47.1	44.2	44.7	40.8	42.3	41.2
Ընթացիկ իրացվելիություն	98.7	110.5	110.3	105.9	104.5	106.1
Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	14.7	16.4	15.1	14.8	13.2	12.9
Խոշոր փոխառուների գծով ռիսկի առավելագույն չափը		117.3	104.7	103.6	84.6	80.3
Բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	1.7	3.0	2.4	4.0	2.5	1.9
Բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափը	3.8	7.4	6.5	7.8	6.3	5.5

Հավելված 15

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունները և նրանց մասնաճյուղերը 31.12.2006 թ. դրությամբ

	Վարկային կազմակերպություններ	Մասնաճյուղեր	
		31.12.2005	31.12.2006
1	«Արֆին» վարկային միություն	-	-
2	«Ագրոլիզինգ լիզինգային վարկային կազմակերպություն»	-	-
3	«ԱԳԲԱ լիզինգ» վարկային կազմակերպություն	-	-
4	«ՍԵՖ ինթերնեյշնլ ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն»	2	2
5	«Էքսպրես կրեդիտ ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն»	-	-
6	«Գլաձոր ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն»	-	-
7	«Առաջին հիփոթեքային ընկերություն» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն	-	-
8	«Իզմիրլյան-Եվրասիա ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն»	-	-
9	«Կասկադ-կրեդիտ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն	-	-
10	«Վաշինգթոն Քափիթալ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն		-
11	«Արեգակ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն		2
12	«Գառնի Ինվեստ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն		-
13	«Մալաթիա ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն»		-
14	«Նորվիկ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն		-
15	«Նոր Հորիզոն» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն		4
16	«Ֆինքա» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն		4
17	«Էկումենիկ եկեղեցական փոխատվական ֆոնդ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն		-
Ընդամենը		**2**	**12**

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշներ

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ցուցանիշներ		31.12.2004	31.12.2005	Փոփոխություն 31.12.05-31.12.04	31.03.2006	Փոփոխություն 31.03.06-31.12.05	30.06.2006
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ		57256	57275	0%	119299	108.3%	186804
	Պահանջներ ԿԲ ընդհանուր							
	Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում		1141378	301664	-74%	485965	61.1%	1265052
	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազ-ների նկատմամբ		510734	987757	93%	797392	-19.3%	427813
	Պետական արժեթղթեր							
	Վարկեր իրավաբանական անձանց		702302	1975028	181%	1889456	-4.3%	2163434
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց		1595211	2757055	73%	2898604	5.1%	4552667
	Վարկեր փոխկապակցված անձանց և աշխատակիցներին		95332	115714	21%	144128	24.6%	62739
	Հիմնական միջոցներ		243626	233696	-4%	223144	-4.5%	429762
	Լիզինգ, ֆակտորինգ		856549	1351001	58%	1663066	23.1%	1668618
	Այլ արժեթղթեր							3300
	Այլ ակտիվներ		531844	269072	-49%	250565	-6.9%	520393
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		41184	47920	16%	47611	-0.6%	60451
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-132217	-223923	69%	-251344	12.2%	-175895
	Ընդհանուր ակտիվներ		**5643200**	**7872259**	**39%**	**8267886**	5.0%	**11165139**
Պարտավորություններ	Ցպահանջ պարտավորություններ							22578
	Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ		788773	1179498	50%	1249697	6.0%	1205499
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային պարտավորություններ		580919	533451	-8%	615494	15.4%	602118
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային պարտավորություններ*		733301	1216034	66%	1288342	5.9%	2119256
	Վճարվելիք տոկոսներ		11745	28244	140%	51260	81.5%	36890
	Այլ պարտավորություններ		266282	524274	97%	447333	-14.7%	1526129
	Ընդհանուր պարտավորություններ		**2381020**	**3481501**	**46%**	**3652126**	4.9%	**5512470**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ		3659071	4764592	30%	4453195	-6.5%	5434945
	այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցություն		1947435	2918655	50%	2989358	2.4%	3791408
	Գլխավոր պահուստ		42558	44911	6%	45566	1.5%	46017
	Վարկային կազմ. կողմից հետ գնված կապիտալ		-473200	-473200			-100.0%	-12010
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի	152546	80357	-47%	205838	156.2%	151045
		Նախորդ ժամանակաշրջանի	-257644	-165866	-36%	-228703	37.9%	-106911
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ		**3262179**	**4390758**	**35%**	**4615760**	5.1%	**5652668**
	Ծանուցում. Ընդամենը վարկային կազմակերպությունների թվաքանակ		**9**	**10**				

** Ընդգրկված են նաև պարտավորությունները Կառավարության նկատմամբ:*

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշներ

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ցուցանիշներ		Փոփոխություն 30.06.06-31.03.06	30.09.2006	Փոփոխություն 30.09.06-30.06.06	31.12.2006	Փոփոխություն 31.12.06-30.09.06	Փոփոխություն 31.12.06-31.12.05
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ		56.6%	61446	-67.1%	82293	33.9%	43.7%
	Պահանջներ ԿԲ նկատմամբ							
	Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում		160.3%	1591008	25.8%	1932388	21.5%	540.6%
	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմ. նկատմամբ		-46.3%	854997	99.9%	1084658	26.9%	9.8%
	Պետական արժեթղթեր					34947	100.0%	100.0%
	Վարկեր իրավաբանական անձանց		14.5%	2072721	-4.2%	3084584	48.8%	56.2%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց		57.1%	6491302	42.6%	11519184	77.5%	317.8%
	Վարկեր փոխկապակցված անձանց և աշխատակիցներին		-56.5%	67556	7.7%	73232	8.4%	-36.7%
	Հիմնական միջոցներ		92.6%	539913	25.6%	506732	-6.1%	116.8%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ		0.3%	1766652	5.9%	1890557	7.0%	39.9%
	Այլ արժեթղթեր		100.0%	3300		3680	11.5%	100.0%
	Այլ ակտիվներ		107.7%	656168	26.1%	490809	-25.2%	82.4%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		27.0%	93119	54.0%	170331	82.9%	255.4%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-30.0%	-210006	19.4%	-284564	35.5%	27.1%
	Ընդհանուր ակտիվներ		35.0%	**13988175**	25.3%	**20588830**	47.2%	**161.5%**
Պարտավորություններ	Ցպահանջ պարտավորություններ		100.0%	22578			-100.0%	
	Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ		-3.5%	2296775	90.5%	5914629	157.5%	401.5%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային պարտավորություններ		-2.2%	520022	-13.6%	751150	44.4%	40.8%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային պարտավորություններ*		64.5%	3393519	60.1%	4661997	37.4%	283.4%
	Վճարվելիք տոկոսներ		-28.0%	85880	132.8%	104080	21.2%	268.5%
	Այլ պարտավորություններ		241.2%	740875	-51.5%	700870	-5.4%	33.7%
	Ընդհանուր պարտավորություններ		50.9%	**7059648**	28.1%	**12132726**	71.9%	**248.5%**
Սեփական միջոցներ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ		22.0%	6752305	24.2%	8388902	24.2%	76.1%
	այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցություն		26.8%	4720715	24.5%	5280412	11.9%	80.9%
	Գլխավոր պահուստ		1.0%	51477	11.9%	51479	0.0%	14.6%
	Վարկային կազմ. կողմից հետ գնված կապիտալ		-100.0%	-41060	241.9%	-41060		-91.3%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի	-26.6%	215148	42.4%	105944	-50.8%	31.8%
		Նախորդ ժամանակաշրջանի	-53.3%	-188848	76.6%	-188787	0.0%	13.8%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ		22.5%	**6928526**	22.6%	**8456104**	22.0%	**92.6%**
	Ծանուցում. Ընդամենը վարկային կազմակերպությունների թվաքանակ					**17**		

** Ընդգրկված են նաև պարտավորությունները Կառավարության նկատմամբ:*

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշների կառուցվածքը

	Ցուցանիշներ		31.12.2004	31.12.2005	Փոփոխություն 31.12.05-31.12.04	31.03.2006	Փոփոխություն 31.03.06-31.12.05	30.06.2006
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ		1.0%	0.7%	-0.3%	1.4%	0.7%	1.7%
	Պահանջներ ԿԲ նկատմամբ							
	Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում		20.2%	3.8%	-16.4%	5.9%	2.0%	11.3%
	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմ. նկատմամբ		9.1%	12.5%	3.5%	9.6%	-2.9%	3.8%
	Պետական արժեթղթեր							
	Վարկեր իրավաբանական անձանց		12.4%	25.1%	12.6%	22.9%	-2.2%	19.4%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց		28.3%	35.0%	6.8%	35.1%	0.0%	40.8%
	Վարկեր փոխկապակցված անձանց և աշխատակիցներին		1.7%	1.5%	-0.2%	1.7%	0.3%	0.6%
	Հիմնական միջոցներ		4.3%	3.0%	-1.3%	2.7%	-0.3%	3.8%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ		15.2%	17.2%	2.0%	20.1%	3.0%	14.9%
	Այլ արժեթղթեր							0.0%
	Այլ ակտիվներ		9.4%	3.4%	-6.0%	3.0%	-0.4%	4.7%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		0.7%	0.6%	-0.1%	0.6%	0.0%	0.5%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-2.3%	-2.8%	-0.5%	-3.0%	-0.2%	-1.6%
	Ընդհանուր ակտիվներ		**100.0%**	**100.0%**		**100.0%**		**100.0%**
Պարտավորություններ	Ցպահանջ պարտավորություններ							0.4%
	Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ		33.1%	33.9%	0.8%	34.2%	0.3%	21.9%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային պարտավորություններ		24.4%	15.3%	-9.1%	16.9%	1.5%	10.9%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային պարտավորություններ*		30.8%	34.9%	4.1%	35.3%	0.3%	38.4%
	Վճարվելիք տոկոսներ		0.5%	0.8%	0.3%	1.4%	0.6%	0.7%
	Այլ պարտավորություններ		11.2%	15.1%	3.9%	12.2%	-2.8%	27.7%
	Ընդհանուր պարտավորություններ		**100.0%**	**100.0%**		**100.0%**		**100.0%**
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ		112.2%	108.5%	-3.7%	96.5%	-12.0%	96.1%
	այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցություն		59.7%	66.5%	6.8%	64.8%	-1.7%	67.1%
	Գլխավոր պահուստ		1.3%	1.0%	-0.3%	1.0%	0.0%	0.8%
	Վարկային կազմ. կողմից հետ գնված կապիտալ		-14.5%	-10.8%	3.7%		10.8%	-0.2%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի	4.7%	1.8%	-2.8%	4.5%	2.6%	2.7%
		Նախորդ ժամանակաշրջանի	-7.9%	-3.8%	4.1%	-5.0%	-1.2%	-1.9%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ		**100.0%**	**100.0%**		**100.0%**		**100.0%**

** Ընդգրկված են նաև պարտավորությունները Կառավարության նկատմամբ:*

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների ամփոփ հաշվեկշռային ցուցանիշների կառուցվածքը

	Ցուցանիշներ		Փոփոխություն 30.06.06-31.03.06	30.09.2006	Փոփոխություն 30.09.06-30.06.06	31.12.2006	Փոփոխություն 31.12.06-30.09.06	Փոփոխություն 31.12.06-31.12.05
Ակտիվներ	Կանխիկ դրամական միջոցներ		1.0%	0.4%	-0.5%	0.4%	0.9%	-0.3%
	Պահանջներ ԿԲ ընդհանուր							
	Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում		9.3%	11.4%	2.1%	9.4%	7.3%	5.6%
	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմ. ընդհանուր		6.7%	6.1%	-0.6%	5.3%	5.9%	-7.3%
	Պետական արժեթղթեր					0.2%	0.2%	0.2%
	Վարկեր իրավաբանական անձանց		21.6%	14.8%	-6.8%	15.0%	21.8%	-10.1%
	Վարկեր ֆիզիկական անձանց		40.7%	46.4%	5.7%	55.9%	50.3%	20.9%
	Վարկեր փոխկապակցված անձանց և աշխատակիցներին		0.3%	0.5%	0.2%	0.4%	0.2%	-1.1%
	Հիմնական միջոցներ		4.1%	3.9%	-0.3%	2.5%	2.7%	-0.5%
	Լիզինգ, ֆակտորինգ		12.0%	12.6%	0.6%	9.2%	8.5%	-8.0%
	Այլ արժեթղթեր		0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Այլ ակտիվներ		5.0%	4.7%	-0.4%	2.4%	2.7%	-1.0%
	Հաշվարկված ստացվելիք տոկոսներ		0.6%	0.7%	0.1%	0.8%	0.7%	0.2%
	Ակտիվների հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստներ		-1.4%	-1.5%	-0.1%	-1.4%	-1.3%	1.5%
	Ընդհանուր ակտիվներ		100.0%	**100.0%**		**100.0%**	100.0%	
Պարտավորություններ	Ցպահանջ պարտավորություններ		0.4%	0.3%	-0.1%		0.1%	
	Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. ընդհանուր		21.5%	32.5%	11.0%	48.7%	37.7%	14.9%
	Ֆիզիկական անձանց ժամկետային պարտավորություններ		9.4%	7.4%	-2.0%	6.2%	8.2%	-9.1%
	Իրավաբանական անձանց ժամկետային պարտավորություններ*		38.1%	48.1%	10.0%	38.4%	28.5%	3.5%
	Վճարվելիք տոկոսներ		0.1%	1.2%	1.1%	0.9%	-0.3%	0.0%
	Այլ պարտավորություններ		30.5%	10.5%	-20.0%	5.8%	25.8%	-9.3%
	Ընդհանուր պարտավորություններ		100.0%	**100.0%**		**100.0%**	100.0%	
Կապիտալ	Փաստացի լրացված կանոնադրական հիմնադրամ		22.0%	108.2%	97.5%	-10.7%	99.2%	109.9%
	այդ թվում՝ ոչ ռեզիդենտների փայամասնակցություն		26.8%	68.8%	68.1%	-0.6%	62.4%	63.1%
	Գլխավոր պահուստ		1.0%	0.8%	0.7%	-0.1%	0.6%	0.7%
	Վարկային կազմ. կողմից հետ գնված կապիտալ		-11.0%	-0.6%	10.4%	-0.5%	-10.9%	10.3%
	Չբաշխված շահույթ (վնաս)	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի	0.0%	3.1%	3.1%	1.3%	-1.8%	-0.6%
		Նախորդ ժամանակաշրջանի	-0.7%	-2.7%	-2.0%	-2.2%	-0.2%	1.5%
	Հաշվեկշռային ընդհանուր կապիտալ		100.0%	**100.0%**		**100.0%**	100.0%	

** Ընդգրկված են նաև պարտավորությունները Կառավարության նկատմամբ:*

Հավելված 18

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների եկամուտները և ծախսերը

(հազար ՀՀ դրամ)

Ցուցանիշներ	*31.12.04*	*31.12.05*	*Փոփոխություն 31.12.05-31.12.04*	*31.03.06*	*30.06.06*	*30.09.06*	*31.12.06*	*Փոփոխություն 31.12.06-31.12.05*
Տոկոսային եկամուտներ	597829	1072878	79.5%	331150	756879	1295521	2059019	91.9%
Տոկոսային ծախսեր	111339	224719	101.8%	59892	127828	215851	353430	57.3%
Զուտ տոկոսային եկամուտներ	*486490*	*848159*	*74.3%*	*271258*	*629051*	*1079670*	*1705589*	*101.1%*
Ոչ տոկոսային եկամուտներ	127577	178873	40.2%	90787	46333	141972	394805	120.7%
Ոչ տոկոսային ծախսեր	614034	661176	7.7%	202900	490658	992190	1728336	161.4%
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտներ	*-486457*	*-482303*	*-0.9%*	*-112113*	*-444325*	*-850218*	*-1333531*	*176.5%*
Հատկացումներ հնարավոր կորուստների պահուստին	773000	794585	2.8%	260527	516414	703780	1061468	33.6%
Վերադարձ հնարավոր կորուստների պահուստից	961582	620026	-35.5%	188859	503188	726232	960266	54.9%
Զուտ մասհանումներ	*-188582*	*174559*	*-192.6%*	*71668*	*13226*	*-22453*	*101202*	*-42.0%*
Համախառն եկամուտներ	*1686988*	*1871777*	*11.0%*	*610796*	*1306399*	*2163725*	*3414089*	*82.4%*
Համախառն ծախսեր	*1498373*	*1680480*	*12.2%*	*523319*	*1134900*	*1911821*	*3143235*	*87.0%*
Շահույթ մինչև հարկվելը	188615	191297	1.4%	87477	171499	251904	270855	41.6%
Զուտ շահույթ	155461	80357	-48.3%	78142	148374	207873	105949	31.8%
Շրջհսված շահույթ	**155461**	**80357**	**-48.3%**	**78142**	**148374**	**207873**	**105949**	**31.8%**

Հավելված 19

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների վարկային ներդրումները

(հազար ՀՀ դրամ)

Ճյուղեր	*31.12.04*	*31.12.05*	*Փոփոխություն 31.12.05-31.12.04*	*31.03.06*	*30.06.06*	*30.09.06*	*31.12.06*	*Փոփոխություն 31.12.06-31.12.05*
Արդյունաբերություն	1025809	2146931	109.3%	2025232	2229651	2197388	2206458	2.8%
Գյուղատնտեսություն	400071	504299	26.1%	507476	1029051	1541895	2353510	366.7%
Շինարարություն	97000	194205	100.2%	147529	192884	178894	258170	32.9%
Տրանսպորտ և կապ	70444	159290	126.1%	383005	501747	609038	816481	412.6%
Առևտուր	204310	355902	74.2%	374980	1235344	2283994	4070807	1043.8%
Ֆինանսական հատված	465348	986374	112.0%	796072	382601	834825	1083590	9.9%
Սպառողական վարկեր (ներառյալ հիփոթեքային)	1172954	2241785	91.1%	2452828	2391084	2474903	4622377	106.2%
Այլ ճյուղեր	321610	579800	80.3%	678821	842953	1079032	1830425	215.7%
Ընդամենը	**3757546**	**7168586**	**90.8%**	**7365943**	**8805315**	**11199968**	**17241818**	**140.5%**

Հավելված 20

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների վարկային ներդրումների կառուցվածքն ըստ տնտեսության ճյուղերի

Ճյուղեր	*31.12.04*	*31.12.05*	*Փոփոխություն 31.12.05-31.12.04*	*31.03.06*	*30.06.06*	*30.09.06*	*31.12.06*	*Փոփոխություն 31.12.06-31.12.05*
Արդյունաբերություն	27.3%	29.9%	2.6%	27.5%	25.3%	19.6%	12.8%	-17.2%
Գյուղատնտեսություն	10.6%	7.0%	-3.6%	6.9%	11.7%	13.8%	13.7%	6.6%
Շինարարություն	2.6%	2.7%	0.1%	2.0%	2.2%	1.6%	1.5%	-1.2%
Տրանսպորտ և կապ	1.9%	2.2%	0.3%	5.2%	5.7%	5.4%	4.7%	2.5%
Առևտուր	5.4%	5.0%	-0.5%	5.1%	14.0%	20.4%	23.6%	18.6%
Ֆինանսական հատված	12.4%	13.8%	1.4%	10.8%	4.3%	7.5%	6.3%	-7.5%
Սպառողական վարկեր (ներառյալ հիփոթեքային)	31.2%	31.3%	0.1%	33.3%	27.2%	22.1%	26.8%	-4.5%
Այլ ճյուղեր	8.6%	8.1%	-0.5%	9.2%	9.6%	9.6%	10.6%	2.5%
Ընդամենը	**100.0%**	**100.0%**		**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	**100.0%**	

Հավելված 21

ՀՀ տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների վարկային ներդրումների կառուցվածքն ըստ ռիսկի դասերի

(հազար ՀՀ դրամ)

Դաս	31.12.04	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ	31.12.05	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ	31.03.06	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ	30.06.06	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ	30.09.06	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ	31.12.06	Տես. կշիռն ընդամենի մեջ
Ստանդարտ	4814781	89.2%	6900450	89.9%	7340192	91.6%	9813047	94.9%	12744060	96.3%	19336953	97.5%
Հսկվող	353216	6.5%	355805	4.6%	358066	4.5%	387006	3.7%	308445	2.3%	316720	1.6%
Ոչ ստանդարտ	216971	4.0%	294391	3.8%	44703	0.6%	110813	1.1%	117413	0.9%	88571	0.4%
Կասկածելի	10707	0.2%	120925	1.6%	266394	3.3%	33801	0.3%	59629	0.5%	83618	0.4%
Անհուսալի		x		x		x		x		x		x
Ընդամենը	**5395675**	**100.0%**	**7671571**	**100.0%**	**8009355**	**100.0%**	**10344667**	**100.0%**	**13229547**	**100.0%**	**19825862**	**100.0%**

Հավելված 22

Արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձինք 31.12.2006 թվականի դրությամբ

1	«Ալինվեստ» ՍՊԸ
2	«Աստվան» ՍՊԸ
3	«Ալֆասեքյուրիթիզ» ՍՊԸ
4	«Արմենբրոք» ՓԲԸ
5	«Այտի Բրոկ Դիլ Տրաստ» ՍՊԸ
6	«Ամերիա Ինվեստ» ՓԲԸ
7	«Ակրոբրոք» ՍՊԸ
8	«Թամրազյան և ընկերներ» բրոքերային ՍՊԸ
9	«Իկապիտալ Ասեթ Մենեջմենթ» ՓԲԸ
10	«Պրիվատ Ինվեստ» ՓԲԸ
11	«Պետական և կորպորատիվ արժեթղթերի կենտրոն» ՓԲԸ
12	«Մարինյան և ընկերներ» ինվեստիցիոն ՍՊԸ
13	«Ռենեսա» ՓԲԸ
14	«Կապիտալ ինվեստ» ՍՊԸ
15	«Կասկադ Ինվեստմենտս» ՓԲԸ
16	«Տոնտոն» ՍՊԸ
17	«Երևան Բրոքեր» ինվեստիցիոն բրոքերային գրասենյակ
18	«Ֆյուչերս կապիտալ մարկետ» ՍՊԸ
19	«էՅ-ԲԻ Սեքյուրիթիզ» բրոքերային ՍՊԸ
20	«Գլոբալ Բոնդ» ՍՊԸ

Հավելված 23

Արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց ֆինանսական ցուցանիշները

(մլն ՀՀ դրամ)

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ	*2003*	*2004*	*2005*	*2006*
Ընդամենը ակտիվներ, այդ թվում՝	8239	7471	7726	10530
Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ներդրումներ	929	514	1215	1603
Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումներ	6246	5636	5656	5426
Ընդամենը պարտավորություններ, այդ թվում՝	7626	6090	6694	9282
Կարճաժամկետ փոխառություններ	3114	2024	4523	7964
Սեփական կապիտալ	607	1382	1032	1248
Կուտակված շահույթ	217	908	543	629
Զուտ շահույթ	344	970	672	667
ԲԳ հասույթ	7	29	79	43
ԴԳ հասույթ	8650	25053	23301	18704
ՀԿԳ հասույթ	10	0	40	53
ՊԳ հասույթ	0	0	0	0
Այլ հասույթ	16243	8203	22277	15369

Արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց բրոքերային/դիլերային գործունեության շրջանառություն [1, 2]

(մլն ՀՀ դրամ)

Արժեթղթեր	2006						
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս
Բաժնետոմսեր	2287	1085	23	333	351	7	131
որից՝ բորսայական	2249	1085	23	319	351	7	131
Պետական պարտատոմսեր	13005	10796	13917	15069	17041	20888	15075
այդ թվում՝							
ՊԿՊ	-	2	54	246	49	245	98
որից՝ բորսայական	-	-	-	-	-	-	-
ՊՄՊ	5983	4800	4046	7157	9386	8326	6126
որից՝ բորսայական	-	-	-	-	-	-	-
ՊԵՊ	7022	5994	9817	7656	7606	12317	8851
որից՝ բորսայական	-	-	-	-	-	-	-
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	57	360	70	10	10	245	20
որից՝ բորսայական	57	360	70	10	10	245	20
Այլ արժեթղթեր			4	28	-	0,3	-
որից՝ բորսայական			-	-	-	-	-
Ընդամենը	**15350**	**12241**	**14014**	**15430**	**17402**	**21140**	**15225**
Արժեթղթերի շուկայի դիլերների/բրոքերների քանակ	18	18	18	18	18	18	18

Արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց բրոքերային/դիլերային գործունեության շրջանառություն [1, 2]

(մլն ՀՀ դրամ)

Արժեթղթեր	2006						2006
	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	
Բաժնետոմսեր	131	47	80	14	167	16	***4541***
որից՝ բորսայական	131	47	73	10	3	3	***4301***
Պետական պարտատոմսեր	15075	14158	18092	13616	16375	17588	***185620***
այդ թվում՝							
ՊԿՊ	98	60	12	60	22	43	***891***
որից՝ բորսայական	-	-	-	-	-	-	**-**
ՊՄՊ	6126	6413	5690	4681	7064	5130	***74802***
որից՝ բորսայական	-	-	-	-	-	-	**-**
ՊԵՊ	8851	7685	12390	8875	9289	12415	***109917***
որից՝ բորսայական	-	-	-	-	-	-	**-**
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	20	-	218	-	-	132	***1122***
որից՝ բորսայական	20	-	77	-	-	95	***944***
Այլ արժեթղթեր	-	0,3	34	27	1	-	***94***
որից՝ բորսայական	-	-	-	-	-	-	**-**
Ընդամենը	**15225**	14205	18425	13657	16543	17736	***191368***
Արժեթղթերի շուկայի դիլերների/բրոքերների քանակ	18	18	18	19	20	20	***221***

[1] Դիլերային գործունեության շրջանառության մեջ ներառված է նաև մասնագիտացված անձանց կողմից դիլերային գործունեության շրջանակներում կնքված ռեպո գործարքների ծավալը (սկզբնական գործարքների չափով):

[2] Ցուցանիշները հաշվարկված են արժեթղթերի շուկայի բրոքերների/դիլերների տվյալների ագրեգացման միջոցով, որի պատճառով էլ բորսայական շրջանառության ծավալները տարբերվում են «ՀՀ ֆոնդային բորսայում արժեթղթերով իրականացված գործառնությունները» աղյուսակի համապատասխան ցուցանիշներից:

Հավելված 25

ՀՖԲ-ում կնքված գործարքները և դրանց կառուցվածքն ըստ գործիքների

(մլն ՀՀ դրամ)

Ժամանակաշրջան	Գործարքների քանակ	Բորսայական գործարքների ծավալ			
		բաժնետոմսերով	պետական պարտատոմսերով	կորպորատիվ պարտատոմսերով	Ընդամենը
2005	1596	605	0	0	605
2006	1181	2149.7	0	477	2626.8
այդ թվում՝					
Հունվար	81	1124.3	0	28.7	1153.1
Փետրվար	154	542.4	0	180.1	722.5
Մարտ	91	11.6	0	35.2	46.8
Ապրիլ	118	159.3	0	5	164.4
Մայիս	167	175.6	0	10.1	185.7
Հունիս	187	3.4	0	122.5	125.9
Հուլիս	77	65.3	0	9.8	75
Օգոստոս	15	23.4	0	0	23.4
Սեպտեմբեր	92	36.4	0	38.2	74.6
Հոկտեմբեր	72	5.2	0	0	5.2
Նոյեմբեր	15	1.4	0	0	1.4
Դեկտեմբեր	112	1.4	0	47.4	48.8

Հավելված 26

ՀԿԴ-ում ռեեստր վարող թողարկողների և արժեթղթերի սեփականատերերի թիվը

Ժամանակաշրջան	Սեփականատերերի թիվը (մարդ)			Ռեեստր վարող թողարկողների թիվը		
	Գրանցված արժեթղթեր	Չգրանցված արժեթղթեր	Ընդամենը	Գրանցված արժեթղթեր	Չգրանցված արժեթղթեր	Ընդամենը
2004	97725	37210	134935	212	436	648
2005	94949	39550	134499	210	458	668
2006	28316	102584	130900	36	674	710

Հավելված 27

Ապահովագրական ընկերությունները 31.12.2006 թվականի դրությամբ

1	«Առաջին ապահովագրական» ՍՊԸ
2	«Ալիանց Ֆլեշ» ապահովագրական ՍՊԸ
3	«Պրայվիտ Ինշուրանս» ՓԲԸ
4	«Պետական ապահովագրություն-Հայաստան» ՓԲԸ
5	«Ինգո Արմենիա» ապահովագրական ՓԲԸ
6	«Սիլ Ինշուրանս» ապահովագրական ՓԲԸ
7	«Ռասկո» ապահովագրական ՍՊԸ
8	«Լոնդոն-Երևան ԿՕ» ՍՊԸ
9	«Կասկադ Ինշուրանս» ապահովագրական ՓԲԸ
10	«Միկա» ապահովագրական ՓԲԸ
11	«Նաիրի Ինշուրանս» ապահովագրական ՍՊԸ
12	«Ֆինտրաստ» ապահովագրական ԲԲԸ
13	«էյ էյչ էյ Ռոյալ Ինշուրանս» ապահովագրական ՍՊԸ
14	«Գարանտ-Լիմենս» ապահովագրական ՓԲԸ
15	«Գրանդ» ապահովագրական ՍՊԸ

Ապահովագրական ընկերությունների հաշվեկշռային ցուցանիշներ

(հազար ՀՀ դրամ)

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ		31.03.2006	30.06.2006	30.09.2006	31.12.2006
ԱԿՏԻՎՆԵՐ	Նյութական ակտիվներ	1507383	1266085	1334735	629334
	հիմնական միջոցներ	1507383	1266085	1323243	616693
	Ոչ նյութական ակտիվներ	157283	153567	150998	147844
	Ընդամենը երկարաժամկետ ֆին. ակտիվներ	424510	860201	956126	1193923
	երկարաժամկետ ֆինանսական ներդրումներ	227140	479606	640784	645686
	ավանդներ	90000	160000	133393	150000
	երկարաժամկետ այլ ֆին. ակտիվներ	107370	220595	181949	398236
	Ոչ ընթացիկ այլ ակտիվներ	182	153722	119	2129
	Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ	2089358	2433575	2441978	1973229
	Ընդամենը կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքեր	1316971	1889844	2318259	1901726
	դեբիտորական պարտքեր ուղղակի ապահովագրության գծով	1020629	1595118	1924205	1476465
	դեբիտորական պարտքեր վերաապահովագրության փոխանցած ռիսկերի գծով	90196	68416	146847	161873
	դեբիտորական պարտքեր վերաապահովագրության ընդունած ռիսկերի գծով	3812	6162	2697	2081
	դեբիտորական պարտքեր բյուջեի հետ և սոցիալական ապահովագրության գծով	20845	52673	77788	27721
	այլ դեբիտորական պարտքեր	195056	178105	176571	243433
	դեբիտորական պարտքերի հնար. կորուստների պահուստ	-13567,0	-10630,0	-9848,0	-9848,0
	Ընդամենը կարճաժամկետ ֆին. ներդրումներ	2568713	2557971	2801835	3135777
	կարճաժամկետ ֆինանսական ներդրումներ	272780	235001	283235	228628
	ավանդային հաշիվներ	1241906	1301814	1274291	1933720
	կարճաժամկետ այլ ֆինանսական ակտիվներ	1054027	1021156	1244309	973429
	Ընդամենը դրամական միջոցներ (դրամարկղ և բանկային հաշիվներ)	1550819	1637129	1609263	1456639
	Ընթացիկ այլ ակտիվներ	20917	11596	13123	12409
	Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ	5457419	6096539	6742481	6506552
	Ընդամենը ակտիվներ	7546777	8530115	9184459	8479782

Ապահովագրական ընկերությունների հաշվեկշռային ցուցանիշներ

(հազար դրամ)

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ		31.03.2006	30.06.2006	30.09.2006	31.12.2006
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	Ընդամենը երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորություններ	1623	15733	14138	0
	երկարաժամկետ վարկեր	1623	15733	14138	0
	Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ	1623	15733	14138	0
	Ընդամենը ապահովագրական պահուստներ	1235891	27498966	1296777	1203926
	Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստ	886912	1250504	1149651	1116650
	Կյանքի ապահովագրության պահուստ	6523	6665	8052	13786
	Վնասների պահուստ	221982	26233170	134189	68553
	Այլ տեխնիկական պահուստներ	59086	0	0	0
	Կանխարգելիչ միջոցառումների պահուստ	61388	8627	4885	4936
	Ընդամենը կարճաժամկետ ֆինանսական պարտ.	37141	13246	51190	16591
	կարճաժամկետ վարկեր	1564	995	466	1308
	կարճաժամկետ փոխառություններ	23519	0	50000	14559
	վերաապ. փոխ. ռիսկերի գծով ապ. վճարների դեպոներ	12058	12251	724	724
	Ընդամենը կարճաժամկետ կրեդ. պարտքեր	1111039	1646393	2131195	1479083
	կրեդիտորական պարտքեր ուղղակի ապ. գծով	13331	6662	8488	75336
	կրեդիտորական պարտքեր ապահովագրության գծով ստացված կանխավճարներից	18706	21316	15229	25471
	կրեդիտորական պարտքեր վերաապահովագրության փոխանցված ռիսկերի գծով	870195	1491214	1561953	1239974
	կրեդիտորական պարտքեր վերաապահովագրության ընդունված ռիսկերի գծով	19	91	91	0
	կարճաժամկետ այլ կրեդիտորական պարտքեր	208787	127110	545435	138301
	Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ	2384072	29158605	3479162	2699599
	Ընդամենը պարտավորություններ	2385695	29174338	3493300	2699599
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ	Կանոնադրական կապիտալի զուտ գումար	4936069	5286709	5209318	5398226
	Պահուստային կապիտալ	77351	77351	77351	82114
	Լրացուցիչ կապիտալ / էմիսիոն եկամուտ + վերագնահատումից և վերաչափումից տարբերություն	1266	1266	1266	1266
	Սեփական կապիտալի այլ տարրեր	-10826	-15708	-24465	-15005
	Ընթացիկ ժամանակաշրջանի շահույթ/վնաս	12030	-26060457	303998	181888
	Նախորդ ժամանակաշրջանների շահույթ/վնաս	145192	66616	123692	131694
	Ընդամենը սեփական կապիտալ	5161082	-20644223	5691160	5780183

Ապահովագրական ընկերությունների եկամուտները և ծախսերը

(հազար ՀՀ դրամ)

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ	Տարեսկզբից առ 31.03.2006	Տարեսկզբից առ 30.06.2006	Տարեսկզբից առ 30.09.2006	2006
Ընդամենը ապահովագրավճարներ	1180092	3317234	5096370	5875878
Ոչ կյանքի ապահովագրության գծով ապահովագրավճարներ	1176127	3309607	5084888	5846041
Կյանքի ապահովագրության գծով ապահովագրավճարներ	3965	7626	11482	29837
Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստի փոփոխություն (+ կամ -)	-332774	-701860	-602584	-667422
Կյանքի ապահովագրության պահուստի փոփոխություն (+ կամ -)	-4923	-5065	-6452	-12186
Դադարեցված պայմանագրերի համաձայն վերադարձված ապահովագրավճարներ	-33259	-67650	-89875	-137627
Ապահովագրավճարների գծով եկամուտ (ծախս)	809135	2542659	4397459	5058643
Ապահովագրական հատուցումներ (ապահովագրական գումարներ)	-171500	-897877	-27134686	-27343103
Ոչ կյանքի ապահովագրության գծով ապահովագրական հատուցումներ	-171050	-896977	-27130461	-27338878
Կյանքի ապահովագրության գծով ապահովագրական հատուցումներ	-450	-900	-4225	-4225
Պահանջների (վնասների) պահուստի փոփոխությունը (+ կամ -)	-2275	-26017328	81140	124909
Վնասների ճշգրտման ծախսեր	-1428	-2493	-3485	-4793
Ընդամենը կրած վնասներ	-175203	-26917698	-27057031	-27222986
Հատկացումներ կանխարգելիչ միջոցառումների պահուստին	-8040	-7958	-7930	-8161
Այլ պահուստների փոփոխությունը (+ կամ -)	-	59086	22690	22690
Վերաապահովագրական գործունեությունից շահույթ (վնաս)	-452377	-1308739	23597564	23429698
Գործառնական ծախսեր	-186424	-401811	-622709	-894244
Գործառնական այլ եկամուտներ (այլ ծախսեր)	44754	61408	91627	196328
Ապահովագրության գծով շահույթ (վնաս)	31845	-25973053	421671	581967
Ներդրումային գործունեությունից և իրացված ակտիվներից շահույթ (վնաս)	18476	39684	74231	103723
Այլ գործունեությունից շահույթ (վնաս)	-22341	-105812	-104716	-199584
Շահույթ (վնաս) մինչև հարկվելը	27980	-26039181	391186	486106
Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	-15950	-21276	-31592	-148327
Զուտ շահույթ	12030	-26060457	359594	337779

Հավելված 30

Գրավատների ցուցանիշները

(մլն ՀՀ դրամ)

Ժամանակահատված	Տրամադրված վարկերի ծավալ	Ներգրավված միջոցներ	Գրավատների քանակ
31.03.2006	1329	1003	59
30.06.2006	1521	1179	61
30.09.2006	1673	1276	64
31.12.2006	1713	1322	62

Հավելված 31

Անկանխիկ վճարային գործիքներով բանկային համակարգում կատարված փոխանցումների ծավալը

(մլն ՀՀ դրամ)

Փոխանցումներ	2003	2004	2005	2006	2006			
					I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.
Թղթային վճարային հանձնարարականներով [1]	1226184	1467080	2114168	2076422	436831	508747	532077	598767
Էլեկտրոնային վճ. հանձնարարականներով[1]	1806832	2032136	2743646	3394735	607542	747624	909892	1129677
Չեկերով	14797	12564	9663	7571	1732	2106	1859	1874
Այլ դեբետային գործիքներով [2]	1149	4540	4782	4416	562	1745	841	1268
Քարտերով անկանխիկ գործառնություններ				11322	1991	3086	2814	3431
Ընդամենը	3048962	3516320	4872259	5494466	1048658	1263308	1447483	1735018
Քարտերով կատարված գործարքներ	59543	98771	90136	138245	23999	30944	38163	45139

Հավելված 32

Անկանխիկ վճարային գործիքներով բանկային համակարգում կատարված փոխանցումների քանակը

Փոխանցումներ	2003	2004	2005	2006	2006			
					I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.
Թղթային վճարային հանձնարարականներով[1]	466928	522071	717219	988964	193337	246893	240857	307877
Էլեկտրոնային վճարային հանձնարարականներով [1]	1424397	1062858	1280968	1412116	306634	348892	367882	388708
Չեկերով	14601	15222	12207	8931	1766	2321	2259	2585
Այլ դեբետային գործիքներով [2]	355	323	744	5318	225	241	2510	2342
Քարտերով անկանխիկ գործառնություններ				212387	35852	44786	59659	72090
Ընդամենը	1906281	1600474	2011138	2627716	537814	643133	673167	773602
Շրջանառվող քարտեր	61110	108865	137186	209113	156674	176104	190232	209113
Քարտերով կատարված գործարքներ	1005981	1763090	2184492	3029569	579356	719878	789433	940902

[1] Շահառուի բանկին/մասնաճյուղին ներկայացված հանձնարարականներ: Ընդգրկված չեն առևտրային բանկի ներբանկային փոխանցումները, բացառությամբ վերջիններիս հաճախորդների միջև իրականացված փոխանցումների:

[2] Պահանջագրեր և այլ դեբետային փոխանցումներ:

Հավելված 33

Միջազգային դրամական փոխանցումների համակարգերով կատարված փոխանցումների և ստացումների ծավալը

(մլն ՀՀ դրամ)

Համակարգեր		2003	2004	2005	2006	2006			
						I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.
WESTERN UNION	փոխանցումներ	3934	3326	3359	3989	863	1003	1006	1117
	ստացումներ	37722	38271	41060	41184	8369	10503	11403	10909
BISTRAYA POCHTA	փոխանցումներ		1658	2199	3279	657	798	758	1066
	ստացումներ		15525	28176	38151	5918	9496	11637	11101
ANELIK	փոխանցումներ	7481	5742	3679	4143	595	662	1383	1503
	ստացումներ	70220	44202	37799	40687	5891	9325	13111	12361
UNISTREAM	փոխանցումներ	5056	8928	13421	18516	4283	4837	4615	4780
	ստացումներ	44394	59801	95342	149130	19678	33253	45503	50695
Այլ համակարգեր*	փոխանցումներ	1814	9439	9954	8586	738	956	3851	3042
	ստացումներ	22682	32168	41866	46316	7274	10995	13587	14459
Ընդամենը	փոխանցումներ	18284	29093	32612	38513	7137	8256	11613	11508
	ստացումներ	175019	189967	244243	315469	47130	73573	95241	99525
Շրջանառությունը		193303	219059	276855	353981	54267	81829	106853	111032

** Ընդգրկված են ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի և արտասահմանյան բանկերի միջև օգտագործվող՝ միջոցների փոխանցման համակարգերը (Contact, Money Gram և այլն):*

Հավելված 34

Միջազգային դրամական փոխանցումների համակարգերով կատարված փոխանցումների և ստացումների քանակը

Համակարգեր		2003	2004	2005	2006	2006			
						I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.
WESTERN UNION	փոխանցումներ	9681	8739	9359	11553	2463	2731	2908	3451
	ստացումներ	141273	162604	193613	213533	42659	52257	55851	62766
BISTRAYA POCHTA	փոխանցումներ		4543	6401	9399	1968	2262	2118	3051
	ստացումներ		47039	104796	163767	26443	41646	48497	47181
ANELIK	փոխանցումներ	13122	12807	11236	10525	2618	2476	2562	2869
	ստացումներ	369283	238958	228894	230041	41489	58835	65518	64199
UNISTREAM	փոխանցումներ	4927	10094	16240	24020	5257	6033	5960	6770
	ստացումներ	118813	161750	290043	424449	67148	101438	125145	130718
Այլ համակարգեր*	փոխանցումներ	4161	4158	7545	39963	2523	2823	20428	14189
	ստացումներ	77337	112960	154286	221847	36487	51343	61270	72747
Ընդամենը	փոխանցումներ	31891	40341	50781	95460	14829	16325	33976	30330
	ստացումներ	706706	723311	971632	1253637	214226	305519	356281	377611
Շրջանառությունը		738597	763652	1022413	1349097	229055	321844	390257	407941

** Ընդգրկված են ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի և արտասահմանյան բանկերի միջև օգտագործվող՝ միջոցների փոխանցման համակարգերը (Contact, Money Gram և այլն):*

Հավելված 35

Շրջանառության մեջ գտնվող քարտերի քանակը

Պլաստիկ քարտեր	2003	2004	2005	2006	2006			
					I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.
«ԱրՔա» քարտեր	25983	47215	55697	92283	64975	75689	82447	92283
VISA	23451	45760	62839	90733	70262	78191	83676	90733
MASTER Card	1318	3003	5901	11817	8243	8470	9916	11817
Միջազգային այլ քարտեր*	10358	12887	12749	14280	13194	13754	14193	14280
Ընդամենը	61110	108865	137186	209113	156674	176104	190232	209113

** Այդ թվում՝ AMEX, HSBC debit և այլ քարտեր:*

Հավելված 36

Քարտերով կատարված գործառնությունների ծավալը

(մլն ՀՀ դրամ)

Պլաստիկ քարտեր	2003	2004	2005	2006	2006			
					I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.
«ԱրՔա» քարտեր	11149	18895	27821	45471	7454	9828	12318	15871
VISA	14475	30644	39595	60511	10685	13844	16593	19389
MASTER Card	4231	9145	7689	12664	2128	2661	4155	3720
Միջազգային այլ քարտեր*	29688	40087	15030	19598	3732	4611	5097	6158
Ընդամենը	59543	98771	90136	138245	23999	30944	38163	45139

Հավելված 37

Քարտերով կատարված գործառնությունների քանակը

Պլաստիկ քարտեր	2003	2004	2005	2006	2006			
					I եռ.	II եռ.	III եռ.	IV եռ.
«ԱրՔա» քարտեր	437254	764339	1023304	1408879	268699	331729	358275	450176
VISA	145408	423379	692100	1008054	190733	237460	266586	313275
MASTER Card	29714	62083	89937	169523	28236	37934	50164	53189
Միջազգային այլ քարտեր*	393605	513289	379151	443113	91688	112755	114408	124262
Ընդամենը	1005981	1763090	2184492	3029569	579356	719878	789433	940902

** Այդ թվում՝ AMEX, HSBC debit և այլ քարտեր:*